ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

27. 5. 1983. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIV • 20 ДИН

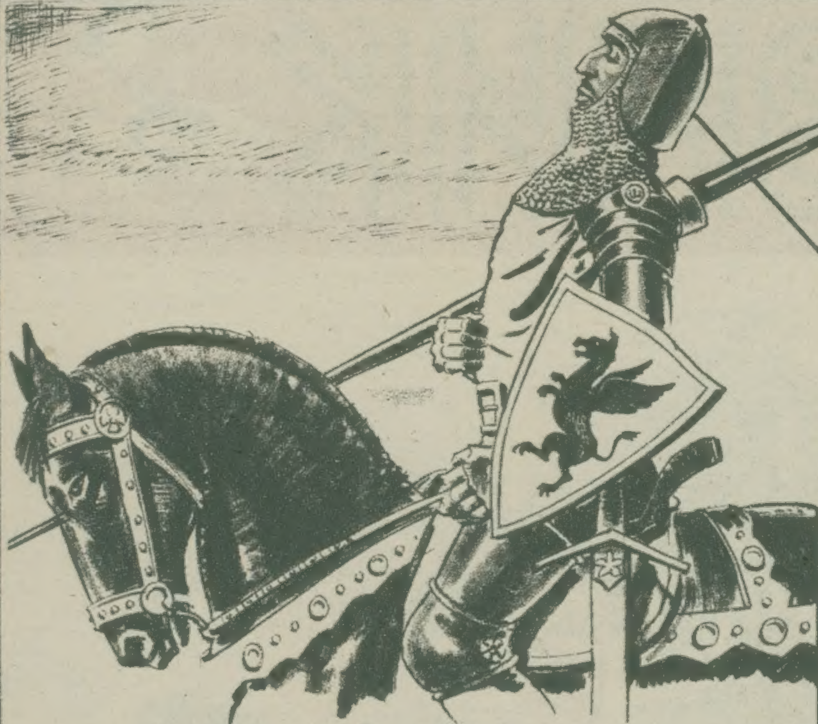
БРОЈ 1639

ДУНАВОМ У ПЕГЛИ

Рипли

Веровали или не!

МАРКИЗ ОД ПОНТЛЕА

КОЈИ СЕ БОРИО У ПАЛЕСТИНИ 1355. БИО ЈЕ ТЕШКО РАЊЕН И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ СУ ГА ПРЕНЕЛИ ДО МАРСЕЈА ГДЕ СУ ГА ПОСТАВИЛИ НА КОЊА У ПУНОЈ РАТНОЈ ОПРЕМИ. МАРКИЗ ЈЕ ИЗДАХНУО ВЕЋ СЛЕДЕЋЕГ ДАНА, А КОЊ ЈЕ НАСТАВИО ДА ГА НОСИ ЈОШ 800 КМ - СВЕ ДО ЗАМКА СВОГ ГОСПОДАРА.

МАСКА

ОД ЉУДСКЕ ЛОБАЊЕ, КОЈУ СУ АЦТЕЦИ КОРИСТИЛИ У ВЕРСКИМ ОБРЕДИМА, ИМАЛА ЈЕ У ОТВОРИМА ЗА ОЧИ ШКОЉКУ С ГВОЗДЕНИМ КУГЛИЦАМА И ЖРТВЕНЕ НОЖЕВЕ У УСТИМА И ОТВОРУ ЗА НОС. МАСКА ЈЕ ПРОНАЂЕНА У ГЛАВНОМ ГРАДУ МЕКСИКА -МЕКСИКУ.

ВОЛАС ШЕСТЕР

ИЗ ВИРЏИНИЈЕ (САД), БЕРБЕРИН ЈЕ ОД 1908. И ТО У ИСТОЈ РАДЊИ. ПОЧЕО ЈЕ ДА РАДИ КАО ДЕЧАК КАДА ЈЕ БИО ТОЛИКО МАЛИ ДА ЈЕ МОРАО ДА СТОЈИ НА СТОЛИЧИЦИ.

последња жеља

АРЧИЈА АРНОЛДА ИЗ ГРАДИЋА СИПИО (ИНДИЈАНА, САД) БИЛА ЈЕ ДА ПОРЕД ЊЕГОВОГ ГРОБА ПОСТАВЕ ДВА ПАРКИНГ-САТА ЈЕР ЈЕ ЦЕЛОГ ЖИВОТА ИМАО ПРОБЛЕМА С ПАРКИРАЊЕМ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● у великој робној кући у Хонгконгу изложено је пет праменова косе дужине пет центиметара на којима је исписана читава једна песма. Купци се забав-

љају тако што помоћу микроскопа покушавају да дешифрују 93 кинеска знака. Аутор је Хуаг Лао Фан који је у Кини познат по томе што изванредно црта на зрнцима пиринча.

● ● ● пољопривредници у Северној Америци веома су забринути јер их све чешће угрожавају веома опасне пчеле ко-

је су, у жељи да добију пчелу која ће бити отпорнија и давати више меда, сами створили укрштањем једне афричке и европске врсте. Пчеле су једноставно подивљале, што сада наноси велику штету пољопривреди.

● ● ● у близини Кокла, села на Пелопонезу, група археолога открила је краљевску гробницу стару 3500 година. У гробници је пронађена јединствена фреска, као и мноштво посуђа од сребра и

злата веома фине израде. Рачуна се да гробница припада некадашњој Микени, граду по коме је добила име и древна цивилизација.

● ● ● Хозе Рибамар де Оливеира, копач злата у планинама Сијера Пеладе, у држави Пара (Бразил), био је већ на измаку снаге, гладан и без игде ичега кад је

у једном дану пронашао три грумена злата тешка 39, 32 и 20 килограма чија вредност износи двеста милиона динара.

● ● ● на последњој традиционалној трци камила у Саудијској Арабији прво место освојио је дванаестогодишњи Ахмед Абдул Рахман. Иза њега је остало тачно 1669 конкурената. Ахмед је добио награду од десет хиљада долара и пуну шаку злата коју му је лично дао краљ.

● ● ● морски слонови, који су на калифорнијској обали Тихог океана били готово истребљени поткрај прошлог века, данас поново могу да се виде и рачуна се да их тренутно има око 120 хиљада.

● ● ● према анкети коју је спровео лондонски лист „Санди Тајмс" најнезадовољнији животом су Италијани. Њих следе Шпанци, па Јапанци. Најзадовољнији су Данци, Швеђани и Американци.

● ● ● у Великој Британији тренутно је најтраженија књига која помаже женама да науче како да се одбране од напасника. Књига се зове „Како реаговати".

● ● ● на вратима једне продавнице у Токију дословце пише: „Посетите нашу радњу – бићете срдачно примљени. Наши продавци ће према вама бити љубазни попут оца који тражи супруга за своју кћер без мираза. Ваш улазак у нашу продавницу биће поздрављен као сунце после кише".

ЈЕЗЕРО СКРИВА... ПРИТОКЕ

У ДУБИНИ ТИТОВЕ ПЕЋИНЕ У ДРВАРУ ОТКРИВЕНО ЈЕ СИФОНСКО ЈЕЗЕРО КОЈЕ ЛЕЖИ ГОТОВО ЧЕТРДЕСЕТ МЕТАРА ИСПОД НИВОА РЕКЕ УНАЦ. НАУЧНИЦИ ЛУПАЈУ ГЛАВУ ПОКУШАВАЈУЋИ ДА ОДГОНЕТНУ ЊЕГОВУ ТАЈНУ.

Кад с јесени, у пролеће и за великих поводња у било које доба године из подземног гротла познате Титове пећине у Дрвару почне да шикља огромна количина воде, која се испод кућице Музеја претвара у велики водопад широк неколико и висок десетак метара, мештани обично кажу: „Процветала пећина".

Старији Дрварчани и преживели борци НОБ-а који су се претпоследњег ратног пролећа нашли у Дрвару причају да је у време одржавања Другог конгреса УСАОЈ-а, од 2. до 4. маја 1944, из пећине крај реке Унац избијао величанствен водопад који се снежном белином пресијавао на топлом мајском сунцу а с времена на време појавио би се и спектар дугиних боја, а хук воде разлегао се читавом дрварском долином.

Колико год се знају и најситнији детаљи о историјском значају Титове (Велике) пећине у Дрвару, толико су непознати природни феномени везани за њу. Дуго се није знало шта скрива њена унутрашњост.

Узгредна испитивања

Прво истраживање Велике пећине на десној обали реке Унац, километар-два низводно од Дрвара, вршио је колико памте и знају најстарији мештани, техничар Драго Цицварић. У овај нимало једноставан подухват Цицварић се упустио из чисто практичних разлога: занимало га је да ли се вода из Велике пећине може користити за снабдевање града питком водом или, у најгорем случају, за напајање парних локомотива уског колосека. Резултати тог истраживања очигледно нису били очаравајући јер о њима има сасвим мало прецизних података.

У одгонетање тајне Титове пећине знатне напоре уложила је затим група загребачких спелеолога, за њима је кренула екипа ваљевских спелеолога-аматера. Међутим, досад најзначајнија испитивања извршио је познати београдски научник Душан Дукић, у периоду између 1951. и 1953. године.

По налогу Географског института Српске академије наука и уметности, а затим и Комисије за водопривреду, односно Скупштине општине Дрвар, професор Дукић је испитивао котлине средњег тока реке Унац.

– Испитивање Титове пећине вршили смо онако узгред и успело нам је да се спустимо до Сифонског језера у пећини које лежи 119 метара од пећинског улаза и 37,5 метара испод нивоа реке Унац...

Његова истраживања врло брзо су обелодањена и чини се да је Титова пећина тек после тога добила потпунију личну карту јер су објашњени и неки од природних феномена који су дуго представљали тајну. Основни подаци су следећи:

– Титова пећина у Дрвару смештена је у брду Градина, на десној страни реке Унац, неких петсто метара од најближих кућа. Улаз у пећину налази се 23 метра изнад Унца;

– До пећине се може доћи из три правца о чему, на срећу, фашисти 25. маја 1944, приликом десанта на Дрвар, нису знали...

– Испитивање Титове пећине – каже Душан Дукић – показало је да се у кршу не могу правити тачне претпоставке и да изненађења могу бити врло велика!

Препрека је савладана

Истраживање које је, нормално, било скопчано и са многим опасностима као уосталом и сваки пут у непознато, открило је праву ризницу природних феномена, бројне канале, језера, врела... Тзв. Канал колибе занимљив је и по томе што је 25. маја 1944. био прилично тешка препрека коју је Тито морао да савлада заједно са својим сарадницима и најужом пратњом. Наиме, овај канал се шири од улаза пећине према унутрашњости, а његова висина се креће од 6 до 10 метара и Тито је ту висину морао да савлада конопцем попут правог алпинисте да би се затим коритом водотока Велике и Мале пећине дочепао Брине, одатле пробио на Подове и даље у планину Клековачу, па на Вис...

На десној страни налазе се тзв. Гвоздена врата иза којих следи Железни канал који се проширује према таваници са бројним пукотинама. Следи затим Први одсек Титове пећине са изузетно широким пукотинама у кречњаку који се стрмо, готово вертикално, спушта до 9,5 метара изнад Унца.

За геологе и спелеологе, мада не само за њих, важни су прецизни подаци и о Пећинском каналу, Тунелу, Каналу великог слива, те Другом одсеку, затим Каналу пред језером. Ипак, чини се да је откривање малог Сифонског језера овалног облика дубоког преко 120 cm за Душана Лукића представљало највеће изненађење: наиме, његов ниво је тада лежао на 37,55 m испод нивоа реке Унац која је, мерећи у правој линији, од језера удаљена свега 180 m.

Занимљиво је да се вода из овог језера површине 12 m² повремено диже тако брзо и снажно да избија на целом профилу канала код Гвоздених врата и у великом слапу протиче и преко 4 m³ воде у секунди!

Има нека тајна веза

Изненађење је било тим више што је истраживач Дукић већ у првом спуштању испод нивоа Унца помислио да доле нема никакве воде. Јер, готово двадесет метара пута ни капи, а онда – језеро. Овај феномен Дукић објашњава на следећи начин:

– Мислим да испитани део канала Титове пећине представља (само) улазни крак огромног сифона великог подземног тока. А он се налази непосредно иза расадне површине којом се стрмина Подовске Брине наставља дубоко под језерске наслаге читаве Дрварске жупе. Вода из корита Унца не може подземно доспети до Сифонског језера Титове пећине нити до пукотина у кречњацима Градине јер је вододржљиве стене (глина и лапора), покривене таним слојем речних наноса, одвајају од скаршћеног земљишта. Систем пукотина и канала Титове пећине је на тај начин одвојен од Унца ниском подземном браном-загатом...

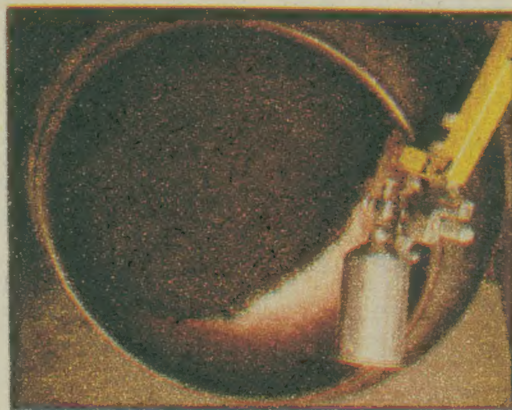
У покушајима да одгонетне тајну постанка Сифонског језера, односно установи откуд оно добија воду, Душан Дукић каже да садашња хидролошка функција Титове пећине указује на постојања подземног развођа неке друге реке, вероватно Санице, готово по средини топографског слива Унца. Можда ће прави одговор дати бојење воде флуоресцином (ураниом) чиме би могла да се установи евентуална веза Титове пећине са тзв. периодским врелима и врелцима у Дрварској долини, односно да се испита претпоставка о „вези" Сифонског језера са извором реке Санице.

У свим овим претпоставкама научника једно је сигурно: најчувенија пећина наше историје је својеврстан природни феномен. Поред историчара наше народноослободилачке борбе и револуције. Титова пећина у Дрвару је, ето, изазов и за геологе.

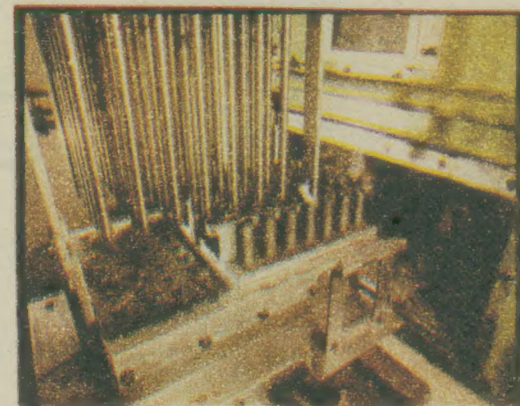
Божо МАЈСТОРОВИЋ

РАСКОШНИ

ИЗРАДА СВЕТЛЕЋИХ РАКЕТА ЈЕ ВЕШТИНА. НЕ ЗНА СЕ ШТА ЈЕ ТЕЖЕ: НАЧИНИТИ СМЕШУ КОЈА ДАЈЕ ШТО ПРИВЛАЧНИЈИ СПЕКТАР БОЈА ИЛИ ДОБИТИ ДОЗВОЛУ ЗА РАД.

Мешање кукурузних зрна са смешом која ће касније да распе боју

Набијање и пресовање експлозива обавља се у посебној просторији са дебелим бетонским зидовима

Расипање предивних боја на тамном небу, чаробна светлост којој се дивимо, драгуљ значајних датума у години. Званично се назива скуп светлећих или луминисцентних боја, незванично – ватромет.

Арапски Емирати су опсењени светлећим ракетама из којих се разлива и пада на земљу раскошна светлост. Купују их на тоне и сваки час приређују ватромет. Чине то и друге земље света, сиромашније, бар о националном празнику. Израчунато је да се у СР Немачкој на овај блештави догађај потроши годишње око 320 милијарди старих динара! Иако се ту производи највише светлећих ракета, домовина ватромета је – Кина...

Ни два ватромета нису иста. Увек постоји лепши, а то је онај који даје већи и привлачнији спектар боја. Кинеска шарена светлост је ненадмашна. Најблиставије су тајна коју Кинези не би открили ни за какав новац. Продаће сваку светлећу ракету, по жељи купца, ову или ону, али формула смеше која у жељеном тренутку изазива одређене светлосне ефекте не открива се никад. Преноси се с колена на колено стотинама година.

Римска светла и поларно сунце

Енциклопедија пружа штуре али прецизне податке. Тако се из ње сазнаје да су светлеће или луминисцентне боје у ствари смеше сулфида, калцијума, стронцијума или баријума са својим оксидима или полусулфидима уз додатак алкалихлорида и трагова једињења мангана, бакра или бизмута. Те смеше имају способност да извесно време после осветљавања блеште у мраку. Комбиновањем сулфида земноалкалних метала настају масе које светле љубичасто, угаситоплаво, светлозелено, жуто или наранџасто-црвено. Ако се дода да је баратање тим делом хемије посао пиротехничара, чини се да је све речено. Али није!

Сама израда светлећих ракета за ватромет не захтева сложен рад. Права уметност је „мућкање" смеше. Да ствар није једноставна говори податак да се ракете за ватромет производе у малом броју земаља. Ни подизање ракете увис није велико умовање. Ипак, опасно је па се дозвола за производњу и лансирање добија од највиших власти и то веома тешко.

Зна се какву светлост даје поједина хемијска смеша, али је вештина дозирање, односно утврђивање односа и количине јер се тиме постиже изазивање и расипање светлосних боја по жељеном распореду које и тако и у коначном збиру дају изванредан ефекат. Отуда и називи за поједина ватрометна расипања: ватрени водоскок, римска светла, поларно сунце... А шта тек рећи за розету из које „искачу" једна за другом остале, свака лепша од претходне! Између искакања севају муње и осветљавају околину као да је дан. Произвођачи те светлеће ракете су отац и син Франц и Матијал Линиг из Штутгарта. На њу су утрошили годину експериментисања.

Дозвола се лако губи

Кина и СР Немачка производе ракете са најлепшим расипањем светлости. У СР Немачкој тим послом бави се чак 12 фирми. Најбоља припада оцу и сину Линиг. Њихова фабрика се налази на периферији града, а опите са новим светлећим ракетама обављају далеко у пољу. С обзиром да се барата експлозивом, мере безбедности су максималне. Довољна је и најмања незгода да се изгуби дозвола за рад. Становници околних кућа навикли су на експлозије Линигових. Не протестују. Зашто би када често посматрају ватромет.

Поред дозволе за производњу и тестирање светлећих ракета, Линигови имају овлашћење и за извођење ватромета. Иду свуда где их позову. До сада су обишли више од половине земаља света. Колико су лансирали ракета то нико од њих не зна. Неколико милиона? Могуће! У њиховом продајном програму налази се око 150 врста ракета за ватромет. Свака има име: комет, колор, поларис, вулкан, кубичасти топовски удар, кинески бубањ, ватрени точак, ватра тигрове главе...

Линигови су се нарочито извештили у стварању разнобојне светлости која падајући на земљу личи на водопад. У лансирању светлеће ракете готово немају премца. Пиротехничари тврде да је усмеравање ракете у одређеном правцу и разливање боја на жељеној висини више од вештине.

Ништа без кукурузних зрна

Справљање светлећих ракета за ватромет обавља се утврђеним редоследом и углавном ручно. Основно је поштовати мере безбедности јер се ради са експлозивним и запаљивим материјалом. Пушење је искључено.

Смеша која ствара спектар боја ставља се у пластичну куглу и затвара, а око ње обавија још један пластичан зид. Смешу чине разнобојне куглице. Наиме, да би се боје издвојиле и свака расула своју светлост, у њих се, још док се свака налази у одвојеној посуди, бацају кукурузна зрна. Мешалица ваља зрна у боју. После сушења око сваког кукурузног зрна стврдне се смеша и тако добијају куглице одређене боје. Од сваке врсте узима се онолико колико је предвиђено и њима пуни пластична кугла. У зависности од наме-

Лансирне рампе. За испаљеним ракетама остаје пламени талас.

ВОДОПАД

не, тежина кугле износи 100 грама до 15 килограма.

Други део светлеће ракете, такозвани погонски, чини алуминијумска чаура, најчешће дугачка 12 а широка 5 милиметара. У њу се сипа и набија црни барут. То се ради у посебној бетонској комори чији су зидови дебели читав метар. Барут набија машина чији притисак износи 100 тона на квадратни центиметар! У чауру се ретко ставља више од 5–6 грама експлозива. Изгледа невероватно да тако мала количина барута може да подигне ракету на висину од 80 метара.

Трећи део фитиљ – састављен је из два дела. Један повезује експлозивну чауру и куглу са разнобојним зрнима, а други излази из експлозивне чауре у правцу земље.

Активирање групе батерија врши се електричним путем

Делови се постављају у картонску цев одозго надоле редом: кугла са смешом, фитиљ, експлозивна чаура, други фитиљ. Цев се на врху завршава украсним „шеширићем", купом, а на крају затвара чепом кроз који пролази други фитиљ-бакља. Да би се светлећа ракета лакше преносила и испаљивала, још у фабрици се причвршћује на штап.

Лансирање је опасно и захтева посебну пажњу. Несреће су честе. Испаљивање се врши из цеви од бетона и челика причвршћених за дрвену рампу налик минобацачу. Лице које врши активирање мора да се налази иза природне препреке. Правило је да се остала службена лица удаље 150 метара. На глави се носи кацига.

Ракете се испаљују појединачно или везано, односно неколико заредом. То се обавља електричним путем, мада може и ручно приношењем пламена бакљи.

Процес лансирања започиње сагоревањем бакље. Затим се пали црни барут. Експлозивно пуњење чини своје и док ракета лети увис, гори фитиљ повезан с пластичном куглом. Од дужине трајања сагоревања тог фитиља зависи на којој ће се висини кугла распрснути и расути светлост.

Ватромет траје просечно 15 минута. За то време најчешће се испали око 1500 ракета од око 200 килограма. У западној Европи то „задовољство" стаје око 50 милијарди старих динара. Цена може да буде мања. Тада је светлост ватромета скромнија.

М. ТОДОРОВИЋ

Најлакши део посла је стављање „шеширића" на врх светлеће ракете

РОЂЕНИ ПОД СРЕЋНОМ ЗВЕЗДОМ

СТВАРИ МАЛЕ АЛИ ВРЕДНЕ

ВЕЛИКИ ЕДИСОН ЈЕ ГОВОРИО ДА ЈЕ ГЕНИЈЕ 99 ОДСТО ЗНОЈЕЊЕ И 1 ОДСТО НАДАХНУЋЕ. ЈА КАЖЕМ ДА ЈЕ 2 ОДСТО НАДАХНУЋЕ, 8 ОДСТО РАД И 90 ОДСТО ЧИСТА СРЕЋА!

Ово су речи Роберта Ебпленелпа, машинског инжењера, који је 1949, у двадесет седмој години, изумео седмоделни нецурећи вентил и њиме револуционисао индустрију „аеросол" распршивача омогућивши да се готово све и свашта стрпа у лимену боцу и из ње шприца у виду „спреја". Ебпленелп је изум патентирао и основао „Корпорацију прецизног вентила" која га је правила, избацивала на тржиште и продавала. Од тада до данас зарадио је преко сто милиона долара јер његова корпорација у Сједињеним Америчким Државама сваке године прода билион вентила, а више од пола билиона у десет страних земаља. Што се тиче богатства, Роберт Ебпленелп, интиман пријатељ бившег америчког председника Ричарда Никсона, заиста је имао среће колико је тежак. Питање је само колико је његов изум усрећио човечанство које га немилице раби – неки научници сматрају да флуорисани угљоводоник из наших вољених спреј-бочица већ више од тридесет година систематски уништава Земљин заштитни озонски омотач.

Ништа лошије није прошао ни Силван Голдман, власник супермаркета из Оклахома Ситија. Случајан поглед столице на склапање у његовој канцеларији дао му је идеју да измисли лака спретна „колица за куповину" која се склапају и лако уносе и износе из аутобуса или трамваја, као од шале вуку уз и низ степенице и примају доста терета. Четвртог јуна 1937. године Голдман је свечано и својеручно употребио прва колица за куповину, и то у својој самопослузи. Данас таквих колица, чији патент држи он, има на милионе и сваке године их се произведе преко милион. Голдман је постао милионер, али је заиста олакшао живот свим домаћицама овога света.

Маргарет Најт из Спрингфилда у Масачусетсу није била добар ђак и завршила је само основну школу, али је одувек волела механичке справице и разумела се у апарате. У року од две године, од 1867. до 1869, она је смислила тешка са равним дном, много практичнијих од тада постојећих обичних. Овим изумом, данас у широкој употреби, Маргарет Најт није се обогатила. Када је умрла, испоставило се да све што је имала није вредело више од двеста седамдесет пет долара, истина пре нешто мање од једног века. Али, на њен рачун обогатили су се други.

Физичар Честер Карлсон, син берберина досељеника из Шведске, измислио је сув или ксерографски систем копирања радећи на том изуму у споредној просторији козметичког салона својеташте у Њујорку. Патентно право на изум купила је 1947. године Компанија Халоид, касније названа „Ксерокс". Честер Карлсон је, наравно, постао мултимилионер, а његов први апарат за суво копирање изложен је у Смитсонијанском институту у Вашингтону.

И Виљем Пејнтер, квекер из Балтимора у Сједињеним Америчким Државама, згрнуо је милионе захваљујући данас тако ништавној стварчици као што је затварач за боце (сви га знамо са боца пива или киселе воде). Али, 1892. године то је била фантастична новост и олакшица и за произвођаче и за потрошаче свих могућих напитака, а изумитељ је основао „Компанију за патент-затвараче" која му је и донела богатство. До 1960. постојао је у свету само Пејнтеров затварач за боце, осим запушача од плуте за вино, све док се није појавио поклопац на одвртање. Сада се употребљавају оба типа и наследници патентних права млате паре јер немају конкуренцију.

Швајцарски хемичар Жак Едвин Бранденберже, аристократ и бизнисмен, схватио је хемију као хоби и од 1900. године пасионирано је покушавао да створи материјал који не пропушта воду. Добио је танак „филм" начињен од вискозе и назвао га целофан. Следећих неколико година провео је на смишљању машине која би омогућила његову масовну производњу. Године 1908. патентирао је поступак, а 1911. почео је да продаје свој производ, врсту синтетичког савитљивог „стакла". У почетку су провидни листови целофана били скупи и употребљавали су се само за увијање луксузних поклона. Касније је усавршен јевтин процес производње, а целофан се највише употребљава за паковање у прехрамбеној индустрији. Огроман успех целофана омогућио је Бранденбержеу да живот и даље схвата као хоби, али је променио пасију – почео је да сакупља аутентичан намештај из епохе Луја XV.

Волис Хјум Кередес, крајње осетљив и стидљив човек, који је радио као хемичар у истраживачком одељењу америчке фирме Ди Пон де Немур, направио је прву најлонску нит на свету 1934. године пропуштањем одређеног хемијског раствора кроз иглу за инјекције. Најлон, првобитно назван полимер 66, у почетку је употребљаван за прављење чарапа и четкица за зубе. Тек касније откривено је да у техничкој примени по јачини може да конкурише металима, а неко време био је и веома популаран у индустрији текстила. Његов изумитељ је изабран за члана Националне академије наука, али очигледно није осетио праву вредност свог дела. Сматрајући себе неуспешним научником и у дубокој тузи због смрти сестре, Кередес је извршио самоубиство 1937. године. Тако није доживео да види блиставу будућност најлона.

Први сат за паркирање угледао је светлост дана 1935. године у Оклахома Ситију у САД. Грађанима, нарочито возачима, изум се нимало није допао, и када су сатови за паркирање постављени и у месту Моубајлу у Алабами, становници су дохватили секире и уништили их. Овај оправдани излив гнева није много вредео јер је сат за паркирање суверено завладао, изгледа за сва времена, готово свим улицама света. Чудовишна направа је идеја Карлтона Меџија, члана Трговинске коморе из Оклахома Ситија. Он је ствар смислио и замолио машинског инжењера професора Џералда Хајла да му помогне. Овога је идеја одушевила и с пуно жара се бацио на посао. Први сат за паркирање личио је на векну хлеба набодену на кратак штап. На малом стакленом прозорчету појављивао се, после убацивања новчића, натпис „слободно", а након истека времена „забрањено". Убрзо потом тандем Меџи – Хејл направио је други спретнији прототип какав је и данас у употреби.

Припремила: **Бојана ДОЖИЋ**

ЖИРАФА ИЗ ПЕРА ПОЗНАТИХ

ТО БИ БОЉЕ НАЦРТАЛА МОЈА КЋЕРКА

ДОК СУ „ЗАБАВНИКОВИ" ЧИТАОЦИ ЖЕЉНО ОЧЕКИВАЛИ СВОЈУ ЖИРАФУ, ЗАМОЛИЛИ СМО НАШЕ ПОЗНАТЕ ПИСЦЕ, НОВИНАРЕ, СПОРТИСТЕ И ДРУГЕ ЛИЧНОСТИ ИЗ ЈАВНОГ ЖИВОТА ДА ЈЕ НАЦРТАЈУ КАКО ТО ОНИ ЗНАЈУ И УМЕЈУ.

Песник и публициста Душко Радовић мислио је у почетку да се шалимо а онда је рекао: „Па, ако је тако – нека вам буде, али читаоци ће ми се смејати јер ја не умем да цртам". Као што видите, песнику су помогле маказе и новине.

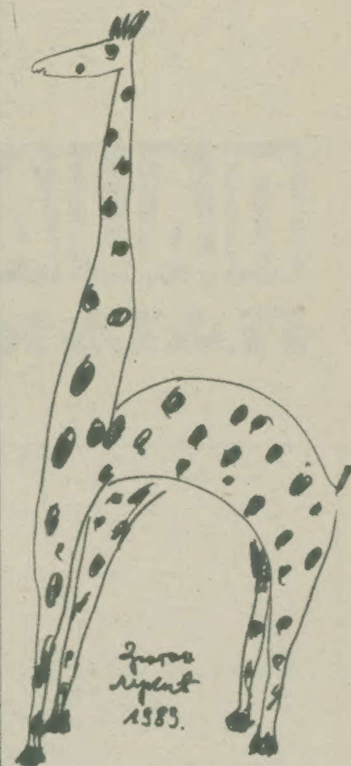
КО ЋЕ БИТИ „КУМ" ЖИРАФАМА

Пошто су две жирафе, женка и мужјак, већ дошле до своје последње станице – Београда, ПОЗИВАМО ЧИТАОЦЕ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" ДА ИМ ДАЈУ ИМЕНА.

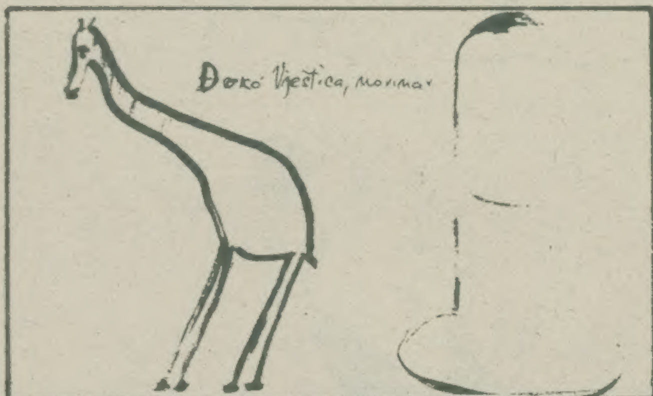
На дописној карти треба да напишете једно име за мужјака и једно за женку. Не заборавите да на полеђини читко напишете своје име, презиме и тачну адресу.

Читаоце који буду дали најлепша имена очекују награде!

Ваши предлози треба да стигну у редакцију најкасније до 3. јуна ове године.

Песник Драган Лукић послао је уз цртеж и стихове: „...и миц по миц па су све жирафе обукле шарени циц."

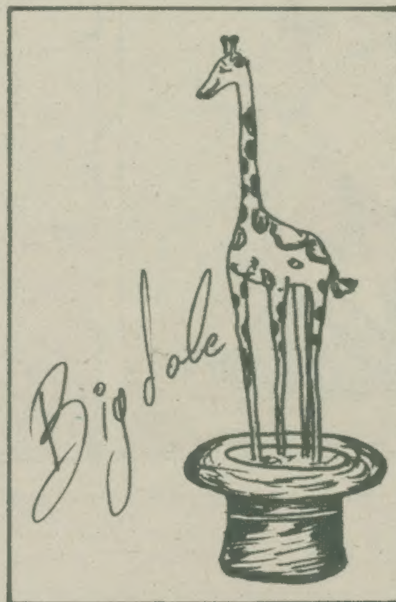
Новинар Ђоко Вјештица покушао је да се извуче из ове комбинације: „То би боље нацртала моја деветогодишња кћерка". Ипак, ево његове жирафе испод које је написао: „Ко је читао „Малог принца" лепо види да је испод шешира (десно) једна још лепша жирафа".

Ко каже да фудбалери вешто баратају само лоптом! Овако је свој задатак обавио Бошко Ђуровски, фудбалер „Црвене звезде".

Фудбалер „Звезде" Александар Стојановић и Митар Мркела из ОФК Београда урадили су цртеж тимски – један је цртао тело, а други се забавио њеним шарама.

Биг Пале је цртеж извадио из шешира.

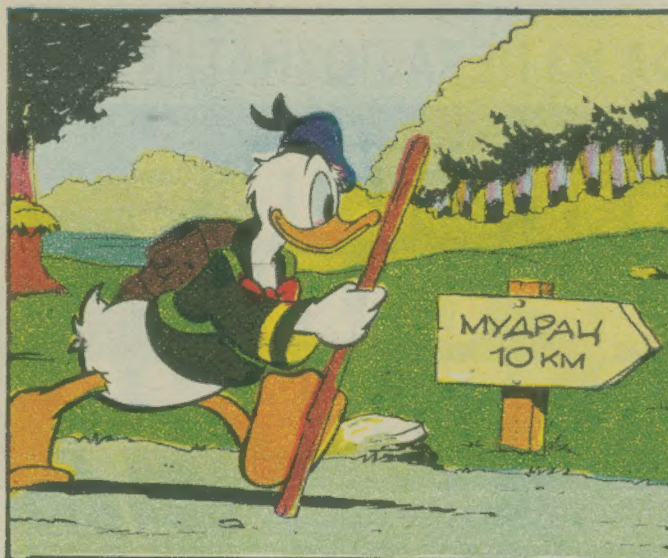
Певач Здравко Чолић „отпевао" је своју жирафу за непун минут.

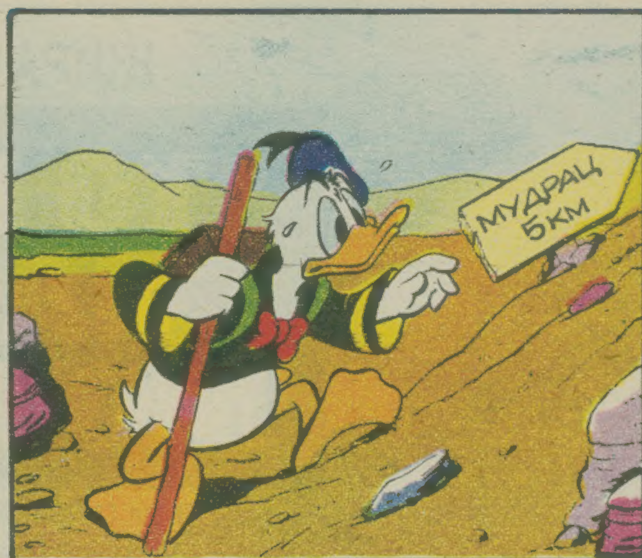
Прилози радних организација:
Основна школа „Бранко Радичевић", одељење IV/2 из Бора, уплатило је 430,00 динара, **Основна школа „Дринка Павловић", V/1,** из Београда 600,00 и **Општинска самоуправна интересна заједница друштвене бриге о деци предшколског узраста СО Савски венац** из Београда 10.000,00 динара
Прилози појединаца:
Отилија Опаусик из Старе Пазове уплатила је 100,00 динара, **Драган Субић,** Борча, 100,00, **Слободан Радовановић,** Београд, 100,00, **Јелена и Срђан Обрадовић,** Београд, 700,00, **Иван и Јулијана Међумурец,** Вараждин, 100,00, **Владимир Радаген,** Панчево, 200,00, **Милка Пајевић,** Београд, 100,00, **Сања Јанчић,** Београд, Железник 100,00, **Љубица Стаменковић,** Железник, 100,00 и **Драган Велимировић,** Сремчица, 100,00 динара.

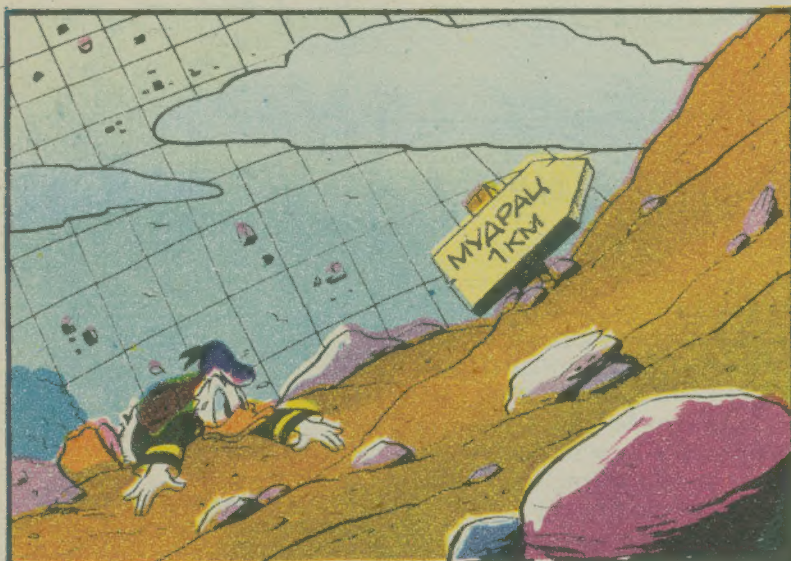
Прилози се и даље уплаћују на адресу: ЗООЛОШКИ ВРТ ГРАДА БЕОГРАДА, жиро рачун: 60806-603-8334.

Walt Disney

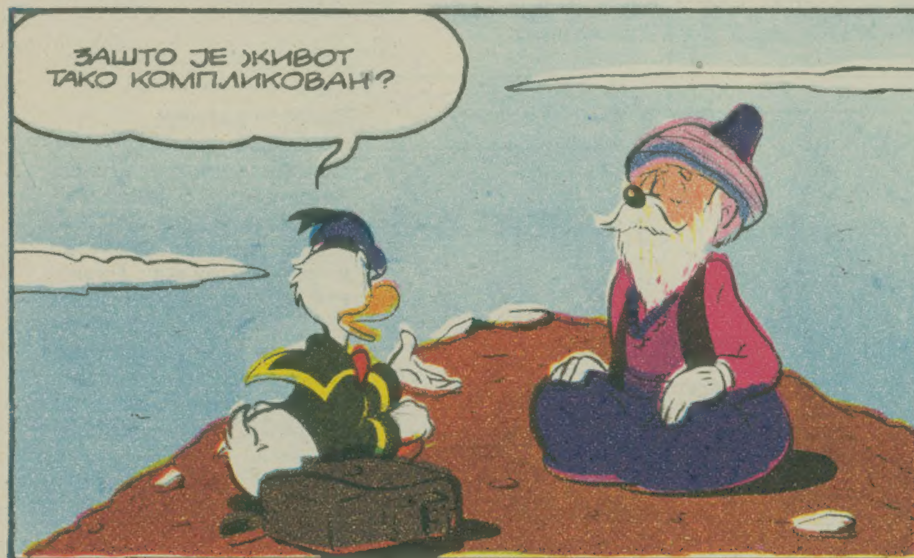
ПАЈА ПАТАК

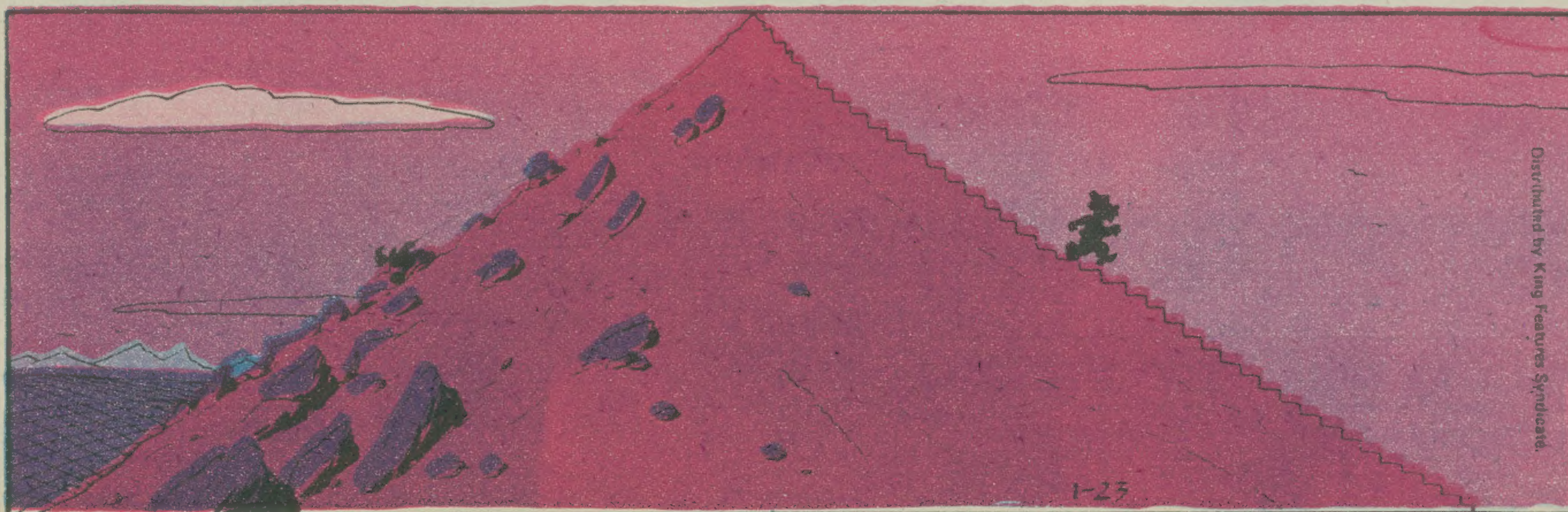

ИДЕМ ЈА!

У НЕКИМ ДРУГИМ ОКОЛНОСТИМА ПОВРЕДЕ МОЖДА И НЕ БИ БИЛЕ ТАКО СТРАШНЕ: КРИСТИЈАНУ ЈЕ НАПРСЛО РАМЕ И СЛОМИО ЈЕ ЗГЛАВАК НА РУЦИ. АЛИ, ШТА ДА СЕ РАДИ С ТАКВИМ РАЊЕНИКОМ НА 247 МЕТАРА ИСПОД ПОВРШИНЕ ЗЕМЉЕ?

Кристијано и његови другови имали су разлога да буду задовољни. Тај 7. новембар 1981. године био је савршен: прохладан, али зато ведар.

Као што су се договорили, тачно у 11 пре подне нашли су се у Кампо Катини, скијашком центру 83 километра удаљеном од Рима. Нису дошли да се скијају. Њих осморо, шест мушкараца и две жене – сви искусни спелеолози – спремали су се да се спусте у једну од најдубљих пећина у Италији, 269 метара дубоку Цема Грезеле.

Пред самим улазом у пећину два најстарија члана групе, четрдесетогодишњи Маурицио Сањоти и његова тридесет четворогодишња жена Ђованела, неочекивано су одустали.

Тада то нико није могао да зна, али њихова одлука спасла је један живот.

Зашто су Сањотијеви одустали? Вероватно су устукнули пред оним што су сви знали: да Цема Грезеле није само једна од најдубљих него и једна од најопаснијих пећина у земљи. Шесторку која је кренула у њене бездане чекали су ненадани завоји, тунели у облику левка, понори, литице над тамним и влажним провалијама...

Групу је предводио двадесет осмогодишњи Кристијано де Лизи. За њим су ишли двадесет петогодишњи Фабрицио Ардито, тридесет трогодишњи Сандро де Мартино и двадесет четворогодишњи Маурицио Монтелоне, Тулио Бернабеи и Лаура Бортолани.

Несрећа се догодила у тренутку кад се Де Лизи нашао надомак велике галерије при дну пећине. Пре него што је ико имао времена да било шта предузме, клин који је забио у једну стену попустио је: Кристијано је падао три и по метра пре него што је треснуо о под галерије.

Превијао се од болова кад је Фабрицио Ардито стигао до њега. У неким другим околностима повреде можда и не би биле тако страшне: Де Лизију је напрсло лево раме и зглавак на десној руци. Али, шта да се ради с таквим рањеником на 247 метара испод површине земље?

Преостајало им је само једно: да се неко врати горе и обавести спасилачку екипу. Задатак је поверен последњој на конопцу, Лаури, која је одмах кренула ка излазу.

Улаз у пећину налазио се на осамљеном месту, неколико километара од вреве скијашког центра. Шта ако су се Сањотијеви предомислили и ипак одлучили да их сачекају у неком од хотела? Три и по сата касније Лаура је одахнула: Маурицио и Ђованела ипак су чекали крај самог улаза. Само неколико тренутака касније јурили су њиховим колима ка најближој полицијској станици. Алармиране су и алпске спасилачке екипе у Торину, Болоњи, Фиренци и Риму. Преостала је још само једна, непријатна обавеза – да се обавести Кристијанова жена Патриција. Шта да јој кажу? Да јој је муж рањен и да још нико не зна како ће га извући са дна пећине. Било је тачно 9,10 увече када је сазнала за несрећу.

Сат касније четрдесеторо људи из римске екипе, међу њима и два лекара, већ се налазило на месту несреће са првом помоћи, „токи-вокијима" и неопходном опремом. Екипе из Фиренце, Торина и Болоње биле су на путу за Кампо Катини.

Одлучено је да се до рањеника најпре спусте лекари како би му указали помоћ и дотурили храну, топао чај и ћебад. Тек тада, пред самим улазом у Цема Грезеле, спасиоци су схватили своју грешку: нико се у почетној збрци и журби није сетио да је улаз у пећину толико узан и да кроз њега не може свако да се провуче. Као за инат, оба лекара из римске екипе била су пуначка...

На сву срећу, у групи која се на вест о несрећи окупила око улаза у пећину, нашао се и један мршави студент.

– Зову ме Пипо. Студирам медицину. Идем ја.

Другог избора није било: Пипо можда није имао појма о пећинама, али је зато имао везе с медицином и једини је могао да помогне Кристијану... С њим је кренуо и један спасилац који му је успут давао упутства. Спуштање је трајало пет сати, али је Пипо на крају ипак безбедно додирнуо под галерије.

– Не брините. Помоћи ћемо вам. Да само знате какву сте гужву изазвали горе – рекао је рањенику.

Кристијано де Лизи није одговорио. Био је у несвести.

Следећи упутства која су му преко „токи-вокија" давали лекари с површине, Пипо је рањенику прекрстио руке на грудима и фиксирао сломљено раме. Више од тога није могао да учини.

– Шта сада да радимо? На носилима нећемо моћи да га извучемо горе.. – упитао је.

Мук, а онда одговор:

– Не знамо, Пипо...

Око подне 8. новембра пала је одлука: рањеник неће моћи да се извуче кроз Цема Грезеле, али зато постоји други пут: недалеко од улаза у прву пећину налази се отвор који води у пећину Вермикано. Тунел Вермикана спушта се готово паралелно са Цема Грезелом, а на педесетак метара испод галерије два тунела се спајају. Рањеника ће изнети кроз Вермикано!

Кристијанови другови знали су да другог избора нема, али нису могли да се отарасе једне мисли: тачно је, Вермикано је шири али су зато у њему одрони чести...

Спуштање је почело у 4 после подне. Двојица по двојица, спасиоци су се смењивали у крчењу пута. Електричним чекићима и пијуцима проширивали су тунел тамо где је био преузак да кроз њега прођу носила с рањеником од конопаца правили чекрке и заштитне ограде изнад понора. Коначно, четири сата касније, све је било спремно да крену и носила с Кристијаном. Накљуканог седативима и увезаног конопцима, као мумију, понели су га ка тунелу Вермикана тачно у 8 увече.Најтеже их је тек чекало.

Сва је срећа што Кристијано де Лизи није био при свести: носила су ландарала над понорима, пребацивали су их с једне на другу страну провалија, на једном месту су спасиоцима била потребна читава два сата да их провуку кроз 27 метара дугачак бочни тунел, местимично широк само 38 центиметара.

На 90 метара од излаза из пећине вођа спасилачке екипе издао је наређење: „Сат одмора!" Свима је био и те како потребан. Боље да се одморе него да ту, на самом крају, погреше. Један несмотрен корак и сав њихов труд могао је да пропадне.

Коначно, у подне 9. новембра екипа је стигла на површину. Четрдесет трочасовна мора Кристијана де Лизија најзад се завршила.

Кристијано се брзо опоравио и наставио да се бави спелеологијом. Као што је Патриција рекла: „Шта радити с таквим човеком?" Ништа, сем да му пожелимо срећу.

М. И.

АФЕРА

Чувар је, сав збуњен, пошао да о необичном открићу обавести претпостављене. Први на кога је наишао био је неки стажиста који је, схвативши озбиљност ситуације, појурио у директорову канцеларију. Од секретарице је узрујано захтевао да га пусти унутра, упао је усред важног састанка и шефу саопштио оно што је час раније сазнао: да је професор Виљем Самерлин, познати специјалиста за пресађивање, једини на свету коме је успело да делове коже сивог миша пресади на беле мишеве, своје сјајне резултате постизао помоћу мастила.

Тако је 26. марта 1974. године избио скандал који је потресао највише кругове америчке администрације стављајући под сумњу и само функционисање владиних научних установа. Назван је „Вотергејтом науке".

Кад слава удари у главу

Само неколико година раније доктор Самерлин, млади талентовани дерматолог, радио је на одељењу за тешке опекотине једне војне болнице у Тексасу. Ту је извео револуционарну операцију – пацијенту са смртоносним опекотинама пресадио је комад коже узет од другог човека који је претходно неколико недеља одржаван у вештачкој средини. Ово је био значајан корак у медицини јер само кожа, макар и привремено пресађена, може да спасе настрадале од најтежих опекотина.

Настављајући експерименте др Самерлин је покушао да савлада такозвану „имунолошку баријеру", односно спречи организам да одбаци страно тело, било да се ради о инфекцијама или о пресађивању. Тада су се за његове радове заинтересовали канцеролози с обзиром да рак (канцер) захвата организам онда кад овај престане да одбацује канцерозне ћелије као стране, које се од тог тренутка непрекидно стварају и шире.

Самерлина су позвали у Институт за истраживање рака у Њујорку где је извео спектакуларно пресађивање коже сивог миша на беле, а успео је такође да делић коже белог миша пресади на сиве. Истина је да су ови експерименти били сумњиви многим истраживачима, чак и из самог Института, али су Самерлинови „карирани мишеви" били главне звезде свих симпозијума и конгреса.

Он сам био је веома амбициозан, вредан, успешан од самог завршетка студија, обдарен и убедљив говорник, личност која је свуда остављала снажан утисак. Тако се и догодило да га је сопствени успех надмашио претворивши га у жртву амбиција, преране славе и притиска Института на гласу коме су били неопходни спектакуларни резултати да би оправдао средства добијана од државе.

Али, не могавши да понови своје прве успехе, др Самерлин је учинио очајнички потез – кришом је бојио крзно мишева у кабини лифта када је морао да их покаже директору Института др Роберту Гуду, имунологу светског гласа, чије је безрезервне симпатије уживао. Да је пажљивије загледао мишеве које му је млади колега у последње време доносио, др Гуд би свакако и сам приметио превару. Но, он није имао разлога да сумња.

Скандал никако није могао да буде избегнут. Самерлин је признао, одмах је суспендован, каријера му је упропашћена, мада је у мање напетим условима његов таленат могао поново да заблиста. У тридесет петој години повукао се у други крај Сједињених Америчких Држава, у мочварну Луизијану, где вероватно поштено ради као сеоски лекар.

Цео случај – положај младог успешног научника који на ивици нерава у крајњем очајању боји заморчиће – можда би изазвао само смешак саосећања да у питању није био тако крупан улог као што су државни фондови, репутација славног института и научна истина.

Мендел је „ретуширао" природу

Под научном истином обично се подразумева доказивање неке претпоставке путем истраживачких експеримената. Пажљиво одмеравање чињеница и стрпљиво прикупљање запажених резултата дају научнику само грубу сировину која, да би била употребљива, мора претходно да се среди, одабере, класификује. Како се експерименти не изводе из чиста мира, већ с неком почетном идејом у глави, често се ствара напет однос између онога што јесте и онога што се очекивало да буде, уз неодољиво искушење да се, према идеји, бар мало „ретуширају" добијени резултати, често недовршени и непрецизни.

И веома заслужни научници дозвољавали су себи да понеки податак који одступа од очекиваног мало „дотерају", што никако не значи да су били варалице. Најбољи пример је чувени Грегор Мендел који је у 19. веку поставио основне законе о наслеђу и постао зачетник модерне генетике.

У манастирском врту у Брну Мендел је осам година одабирао постојане варијетете грашка карактеристичне по облику и боји зрна и махуна, положају цветова, дужини стабљика. Затим их је међусобно укрштао и проучавао њихове хибриде током више генерација, стрпљиво одгонетајући, у мешавини нових облика, математичке структуре наслеђа – једноставне законе који и данас носе његово име.

Они су, по свој прилици, већ постојали у његовој глави док је у башти секао само оне потомке који су

КАРИРАНИХ МИШЕВА

ЗНАК ЗА УЗБУНУ ДАО ЈЕ ЏЕМС МАРТИН, ЧУВАР ЗАМОРЧИЋА ПОЗНАТОГ ИНСТИТУТА ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ РАКА У ЊУЈОРКУ. ЈЕДВА ЈЕ ВЕРОВАО ОЧИМА: МЕЂУ МИШЕВИМА КОЈЕ МУ ЈЕ МЛАДИ ПРОФЕСОР САМЕРЛИН УПРАВО ВРАТИО ДВА СУ БИЛА ТАМНОСИВА. САТ И ПО РАНИЈЕ, КАДА ИХ ЈЕ ПРЕДАО ПРОФЕСОРУ ДА БИ ИХ ОВАЈ ПОКАЗАО ДИРЕКТОРУ ИНСТИТУТА, СВИ СУ БИЛИ КАО СНЕГ БЕЛИ!

сасвим одговарали његовој хипотези. Ово је, бар, закључак британског научника Фишера који је поновио рачуницу славног природњака најсавременијим методима. Фишер је дошао до јасног закључка: Менделови експериментални узорци сувише су груписани око тражених вредности да би верно представљали оно што одговара стварности. Он је, према томе, мало „обликовао" природу према својој теоријској конструкцији. Његове законе, ипак, нико не побија, нити их назива преваром.

Поплава близанаца

Случај британског психолога Сирила Берта, који је умро 1971. у осамдесет осмој години после сјајне универзитетске каријере посвећене проучавању интелигенције, сасвим је другачији.

Да би покушао да реши вечно питање рађамо ли се интелигентни или способности стичемо под утицајем средине, Берт је проучавао случајеве идентичних близанаца, чији су сви гени апсолутно исти, раздвојених у раном детињству и одгајаних у различитим срединама. Пошао је од претпоставке да је интелигенција урођена уколико такви близанци буду имали исти коефицијент интелигенције (IQ), а да средина има пресудну улогу ако се IQ буде битније разликовао.

Године 1943. Сирил Берт је објавио резултате добијене на основу узорка од петнаест парова таквих близанаца. Сви су имали исти коефицијент интелигенције. Према унапред постављеном критеријуму, интелигенција је наследна и урођена. То је био први закључак.

Десет година касније Берт је објавио исте резултате добијене тестирањем двадесет једног пара идентичних близанаца раздвојених у дечијем добу, године 1958. већ је имао још тридесет парова, а 1966. још педесет три. За његова живота нико се није упитао откуд толика поплава раздвојених близанаца и професор је стекао силна признања.

Када је уважени психолог умро, пронађене су његове личне белешке из којих се видело да су сви близанци, осим оних првих неколико, чак не ни петнаест парова, чиста измишљотина. Плод Бертове маште биле су чак и две сараднице, госпођица Конвеј и госпођица Хауард, које су трагале за близанцима и имале част да по завршеним анкетама своје потписе ставе испод професоровог. Ово, разуме се, није дотеривање научне истине према чврстој хипотези већ веома успела превара која је прописно намагарчила Бертове следбенике и поштоваоце.

Паника због „ненормалне" воде

У научним круговима се још с извесним снебивањем говори о афери „ненормалне воде", због које је пре двадесетак година проливено доста мастила. Сензационална вест стигла је из Москве: професор Дерјагин, познати физичар и хемичар, утврдио је да поред обичне воде постоји још једна чија је густина петнаест пута већа, температура мржњења испод –30С, тачка кључања изнад 100С. Нема је баш у изобиљу, тек по нека кап може да се сакупи у капиларној цеви и то само у одређеним условима.

Новост је запрепастила и забринула свет који се питао како је могуће да је најраспрострањенија и највише проучавана течност на нашој планети толико дуго крила још једну врсту, макар и ненормалну, а да то промакне силним научницима! И на Западу и на Истоку сви су се бацили на панично трагање за „ненормалном водом" названом још и „полимерна вода".

Том водом бавили су се међународни конгреси, научнике су мучиле претпоставке о ужасу до кога може доћи на Земљи ако наша обична нормална вода одједном почне да се претвара у ненормалну. За ненормалну воду заинтересовала се војска, слутило се свашта.

Узбуђење је спласнуло као издуван балон, али тек неколико година касније,када је упорним пажљивим истраживањима откривено да тобожњу ненормалност најобичније воде изазивају неке микронечистоће. Дерјагин је био принуђен да у једној самокритици јавно призна кривицу и тако спасе своју иначе неоспорну, ако не моралну, а оно научничку репутацију.

Испоставило се да чак ни откриће није било његово већ „позајмљено" од неког Феђокина, анонимног истраживача који је радио триста километара далеко од Москве и није имао намеру да такву безначајност објављује.

Дерјагин је, међутим, схватио какав престиж може да извуче и Институт у којем је био шеф. Наравно да је било сарадника који су изразили своје сумње. Таквима је понуђено да таленат опробају на неком другом месту. Дерјагинов ауторитет осигурао је ћутање сумњичавих све док ствар није провањена.

Наведени примери само су неки од скоријих подвала и по мотивима се прилично међусобно разликују. Научних превара било је и у прошлости, а биће их, сигурно, и убудуће. Оне су само, доказ да су и научници обични људи, с манама и врлинама, али вероватно једини на овом свету од којих се очекује да буду супермени – да увек, по сваку цену и у свакој прилици, говоре истину, само истину и ништа осим истине.

Б. ДОЖИЋ

ХТЕЛИ СУ ДА УБИЈУ ЧЕРЧИЛА

ЗАГОНЕТНА АКЦИЈА „ЛУФТВАФЕ"

Непосредно пред рат, Лесли Хауард је био једна од најсјајних филмских звезда. Прославио се у филмовима: „Ромео и Јулија", „Пигмалион", „Прохујало с вихором".

Први јун 1943. године, уторак, 12 часова и 45 минута. На висини од три хиљаде метара један „даглас ДЦ-3" лењо надлеће Бискајски залив. Авион је кренуо са аеродрома у Портели, надомак Лисабона, у 9.35 и лети у правцу Лондона.

У „тројци" се налази седамнаест особа: пилоти Тепас и Де Кониг, радио-телеграфиста Ван Бриг, стјуардеса и тринаесторо путника. Међу њима су и славни енглески глумац Лесли Хауард и његов импресарио Алфред Ченхолз који запањујуће личи на енглеског премијера Винстона Черчила. Пропали глумац Ченхолз ужива у улози двојника. Имитира Черчила у свему: облачењу, гестовима, из уста не вади томпус...

Трагедија се одиграла муњевито. Из једног облака изненада су се појавила три немачка „јункера 88" и као копци устремила на „ДЦ-3". Неколико митраљеских рафала и све је било готово. Вукући за собом стуб дима, бели „даглас ДЦ-3" обрушио се ка мору и нестао у таласима.

Последња радио-порука коју је Ван Бриг послао у Лондон неколико минута пре несреће: „Нападају нас немачки ловци. Наш положај: 46 степени северно, 09 степени западно.

Затим је уследио мук. Преживелих није било.

Неко није имао стрпљења

Прошло је четрдесет година од тог трагичног јунског дана, а права истина о разлозима који су довели до обарања „ДЦ-3" још се поуздано не зна. Претпоставки је много, неке су мање вероватне, неке више, али све упућују на исти закључак: седамнаесторо путника на линији 777 за Лондон жртве су игре чији конци никада неће бити до краја разрешени...

Шта о догађају каже Белштет, мајор „Луфтвафе" који је предводио „јункере" у нападу на „ДЦ-3"?

– Одбијала ме је и сама помисао да треба да пресретнем и оборим ненаоружани цивилни авион, и то на линији Лисабон – Лондон која је пуне три године, у јеку рата, увек била безбедна јер је и нама, Немцима, одговарало да њоме из неутралне Португалије у Велику Британију убацујемо шпијуне.

Откуд онда одједном одлука да се авион нападне? Наређење је, тврди мајор, стигло право из фиреровe канцеларије у Берлину. Шеф немачке контраобавештајне службе Канарис обавестио је Хитлера, маршала Геринга и министра пропаганде Гебелса да се у авиону налази Черчил који се враћа у Лондон после разговора са Американцима у северној Африци: Прилика да се убије Черчил! Ко да је пропусти?!

Ханс Канарис се није сложио с верзијом мајора Белштета:

– Моји агенти су савршено добро знали ко се налази у том авиону, Ченхолз је у Португалији провео више од месец дана, имали су времена да науче да га разликују од Черчила – објаснио је касније шеф контраобавештајне службе.

Зашто је онда „ДЦ-3" оборен? Зато што су пилоти погрешили... Немци су знали да Черчил тих дана треба да се врати из северне Африке, пилоти су угледали енглески авион и, уверени да се унутра налази премијер, оборили га. Дакле, није погрешила Канарисова контраобавештајна служба, погрешио је Герингов „Луфтвафе"... Тако је бар касније тврдио Ханс Канарис.

Неколико сати Хитлер је заиста веровао да се отарасио Черчила. У ствари, Черчил се у Лондон вратио ноћу, преко Атлантика, и то не „дагласом" него „авро јорком".

БАНАЛНА ГРЕШКА НЕМАЧКИХ АГЕНАТА, САВРШЕНО ОРГАНИЗОВАНА АКЦИЈА ДА СЕ УКЛОНИ СЛАВНИ ГЛУМАЦ ЛЕСЛИ ХАУАРД ИЛИ СВЕСНО ЖРТВОВАЊЕ СЕДАМНАЕСТОРО ЉУДИ? ТО СУ САМО НЕКА НИ ДО ДАНАС ОДГОНЕТНУТА ПИТАЊА!

Могуће су и неке друге претпоставке. По једној од њих, „ДЦ-3" изрешетан је мецима управо због тога што се у њему налазио Лесли Хауард, ватрени противник фашизма, протагониста бројних филмова који су осуђивали и изврагавали руглу Трећи Рајх, патриота који се у току рата из САД вратио у домовину да ту своју говорничку вештину стави у службу савезника.

Непосредно пред смрт Хауард је, прво у фалангистичкој Шпанији, а затим у Португалији, држао антифашистичка предавања. У обе земље немачки агенти су га пратили у стопу. Сасвим је логично претпоставити да им се његове активности нимало нису допадале.

Да је Лесли трн у оку немачке пропаганде, видело се и по томе што му је преко таласа Радио-Берлина често претио енглески квислинг Виљем Џојс, познатији под надимком лорд Ха-Ха:

– Пре или касније упашћеш у нашу клопку, Хауарде. Када се Немци искрцају у Великој Британији, бићеш међу првима с којима ћемо се обрачунати.

Неко, изгледа, није имао стрпљења да чека на то искрцавање.

Опасна жеља Маргарите Бубич

Највише је, ипак, оних који верују да је смрт путника на линији 777 последица заблуде, али не заблуде Белштетових пилота, већ Канарисових агената. Бар оних неколико сати који су претходили полетању „ДЦ-3" са аеродрома у Портели, немачкии обавештајци заиста су веровали да ће баш Черчил, а не безазлени Ченхолз, укрцати у авион – за то се потрудила англоамеричка обавештајна служба...

Како иначе објаснити краткоевидост немачких агената? Како би иначе, макар и на тренутак, могли да поверују како ће тако истакнута личност у табору савезника какав је био Черчил себи допустити невероватну несмотреност да се у Лондон враћа усред бела дана, и то још редовном линијом?

Али, кренимо од почетка, како га виде многобројне присталице ове хипотезе. Присуство Леслија Хауарда у Мадриду не промиче пажњи нацистичких агената. Они, међутим, не покушавају да га убију: нешто због тога што се налазе у неутралној земљи, а нешто због тога што за то немају наређење. Извесно је још нешто: да им је савршено јасно како дебељушкасти господин који се не одваја од Хауарда није Винстон Черчил. Премијер у Шпанији, и то у друштву славног глумца, окружен лепим женама?! Ипак, у тренутку када је Лесли Хауард у пратњи Ченхолза напустио Мадрид и укрцао се у воз за Лисабон, Канарисови људи обавестили су о томе Берлин.

У том тренутку на сцену ступа „Интелиџенс сервис" који намерно шири гласине да се Черчил, пошто је окончао разговоре с Ајзенхауером у Алжиру, спрема на Гибралтар, а одатле у Лисабон. Нацистичка шпијунска мрежа у овој земљи одмах удвостручује пажњу.

Међу агентима се налази и једна млада жена, извесна Маргарита Бубич. Дотична већ месецима

Лесли Хауард (други слева) и Алфред Ченхолз (до њега). Немачки агенти пратили су их у стопу више од месец дана, колико су провели у Шпанији и Португалији.

једва животари јер јој наредбодавци из Берлина плаћају само успешно обављене послове. Таквих послова Маргарита одавно није имала. Разумљиво је стога што је најновијем задатку приступила с необичним жаром и жељом да претпостављене пошто-по-то задовољи.

Подметнута вест

Вече уочи трагедије, 31. маја 1943. године, у лисабонском хотелу „Авиз" приређена је опроштајна вечера за Леслија Хауарда. Глумац је миран, нимало не страхује од немачких „јункера" и „месершмита" који крстаре небом. А и зашто би? Па, Немци никада нису пресрели ниједан авион на линији Лисабон – Лондон.

Док Хауард у хотелској соби бр. 34 спава слатким сном, „Интелиџенс сервис" шаље поруку. Ради се о шифрама за које енглеска обавештајна служба зна да су их Немци дешифровали: „Потврђено. Премијер креће из Лисабона данас ујутро, у 9.30". Черчил ће се, у ствари, у Лондон вратити ноћу, преко Атлантика и то не „дагласом" него четворомоторцем „авро-јорк"...

Оног тренутка када је лажна вест дешифрована, између Лисабона и Берлина почиње грозничава размена порука. Нису сви Канарисови агенти прогутали удицу, али добар део јесте: Черчил се, верују они, заиста налази у португалској престоници. Међу овим потоњим је и Маргарита Бубич.

Тачно у 8.30 ујутро, 1. јуна, она у канцеларији „Луфтхансе" на аеродрому у Портели проверава листу путника за лет 777. Седам мушкараца и шест жена. Ту је Алфред Ченхолз уз чије име стоји „финансијски саветник Леслија Хауарда". Маргарити Бубич то звучи сумњиво.

У 9.15 путници са лета 777 позвани су да уђу у авион. из аеродромске зграде последњи излази један дебељушкаст човек младалачког лица: у устима хаванска цигара, присутне поздравља кажипрстом, и средњим прстом растављеним у латинско слово В...

Маргарити Бубич не треба никакав доказ више: пред њом је главом и брадом Винстон Черчил!

„Даглас ДЦ-3" је са аеродрома у Портели узлетео тачно у 9.35. Три сата и десет минута касније оборен је митраљеским рафалима испаљеним са немачких „јункера". Бар тих првих неколико сати Немци, укључујући и Хитлера, ликују: решили су се смртног непријатеља! Нешто касније, разочарење – стари „Вини" је жив и крепкији него икад.

Да није толико волео томпусе...

Уколико је ова верзија догађаја тачна, остаје једно отворено питање: зашто савезничка обавештајна служба, која је у то доба – то, бар, може са сигурношћу да се тврди – дешифровала немачке шифре, није ништа предузела да спречи трагедију лета 777, иако је морала знати каква судбина чека седамнаесторо путника за Лондон?

Могућ је само један одговор. Седамнаесторо људи, а међу њима и Лесли Хауард и Алфред Ченхолз, свесно је жртвовано. Ма шта да је предузето – отказивање лета, пресретање немачких авиона, па чак и једноставна промена листе путника – све би то за Немце био сигуран знак да је „Интелиџенс сервис" провалио њихове шифре. Последица? Немци би их одмах променили, а то савезници себи нису могли да допусте.

Има и оних који тврде: да су Немци тада променили шифре и да савезници те нове шифре нису успели да одгонетну пре искрцавања у Нормандији, до 6. јуна 1944. године, до десанта би и поред свега дошло, али би погинуло неких 50 хиљада војника више.

– Морали смо да бирамо између Хауардовог и живота његових сапутника и спаса 50 хиљада војника. Очигледно, била је могућа само једна одлука. Због тога нисмо отказали лет 777 – објаснио је, двадесет и пет година после догађаја над Бискајским заливом један агент британске контраобавештајне службе.

По некима се, ипак, никада није радило о дилеми „седамнаест или педесет хиљада људи", него о одлуци да се седамнаесторо људи жртвује због једног – Хауард и остали због Черчила. Како иначе објаснити лажну вест која је отишла у етар у ноћи уочи полетања „тројке"?

– Да мој муж није толико волео томпусе и Черчилов „В" поздрав, можда би Хауард и он данас били живи. Верујем, међутим, да би се Алфред, да је знао да ће на тај начин омогућити Черчилу да се врати у Лондон жив и здрав, и сам радо жртвовао.

Можда и би. Чињеница је, међутим, да га нико ни за шта није питао.

М. И.

НЕ МУЧИТЕ ИХ!

Грешку коју сам направила тринаестог фебруара ове године и да хоћу не могу измијенити. Тог дана сам са пријатељицом Дарјом отишла на изложбу птица која се одржавала у Радничком дому. На улазу наиђосмо на човјека који је продавао зечиће.

– Вољела бих да имам једног оваквог малог пријатеља – рекох Дарји.

– Па зашто га не купиш? Ако немаш новца, ја ћу ти позајмити – рече Дарја.

– Нисам питала родитеље. Шта ако се због тога буду љутили?

– Сигурно ће ти допустити – наваљивала је Дарја.

За то „сигурно" знала сам шта ме чека код куће, али љубав је превладала страх и сто педесет динара замијених за зеку. Тог тренутка нисам била свјесна да сам погријешила.

– Јеси ли опет донијела неку мачку? – ошину ме отац ријечима.

– Не – рекох и испод капута извукох уплашену грудвицу крзна.

Касније ми је било жао што ме тог тренутка отац није изударао и натјерао да га вратим. На зекину несрећу отац је попустио и малишан је остао код нас. Његов смјештај у двособном стану представљао је проблем. Нигдје, ни у једној књизи нисам нашла како се гаје зечеви у стану. Срећом, продавац ми је казао чиме да га храним. Мачка, која је захваљујући мени већ била у кући, одмах се окомила на сиротог зечића, а он, једномјесечна беба, стално је узмицао и соптао: „Пуф! Пуф!"

Да га маца не би гњавила, умотали смо га и смјестили у стару корпу и поставили у отвор регала на приличној висини. Мачка није могла до њега, али кад се малишан ослободио, почео је да истражује простор гдје је смјештен. И док сам једног јутра још увелико спавала, осјетих да ми нешто грицка уво. Био је то мој зека. Није ми било јасно како се спустио са регала. То сам открила сутрадан док сам писала домаћи задатак. Једноставно је изишао из корпе и скочио на под. Уплашила сам се да се повриједио, али је изгледало као да му није ништа.

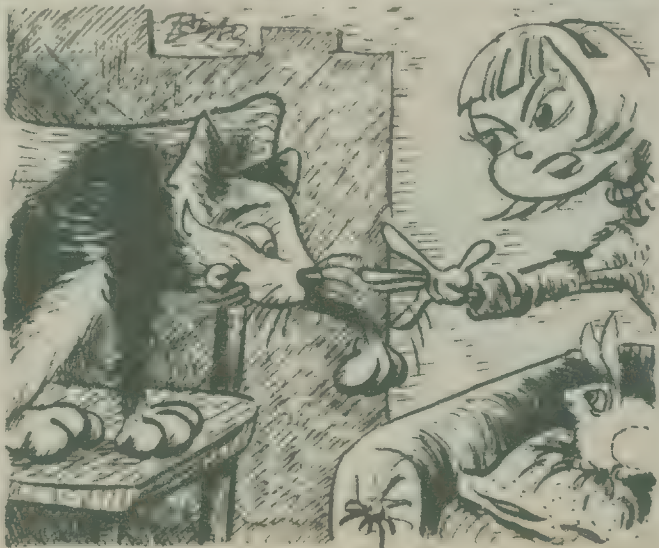
Дани су пролазили. Зека је у сласт грицкао мркву, бјежао од маце и њежно ме гледао својим сивим очима.

Након десетак дана примијетила сам да је некако безвољан и онда се, једанаестог дана, десило зло. Зека је опет скочио са регала и – сломио ногу. Није хтио ништа јести а безобзирна мачка га је још више мучила. Лежао је савладан боловима, само су његове топле очи давале знаке живота. Поглед му је лутао негдје далеко – можда је тражио своју мајку од које сам га ја безобзирно отргла.

Ни ветеринар није помогао. Тог дана, кад сам се вратила из школе, нисам га затекла. Угинуо је. Била сам љута на човјека који ми га је продао а највише на себе што сам подлегла својој лакомислености.

Поручила бих зато свим љубитељима животиња да не муче своје љубимце ако немају услове да их држе у својим кућама.

Биљана Нешић,
Беломанастирска 59
54000 Осијек

ВЕШТАЧКА ВИЛИЦА КАО ОРУЖЈЕ

Лопови и нападачи понекад знају да буду врло оригинални у одбрани. Тако је неки Француз оптужен за крађу грла са хиподрома у близини Париза изјавио да је невин. Намера му је била да спасе „јадне људе" који би изгубили новац кладећи се на тог коња.

На суду у Глазгову човек који је оптужен да је на неком пријему напао пријатеља ножем и нанео му ране по рукама, бранио се изјавивши да је посреди грешка. Тврдио је, наиме да није кривац он него његова вештачка вилица! Неки пакосник му је избио вилицу и њом нанео ране његовом пријатељу. Одбрана је, наравно, изазвала буру смеха у судници, а оптужени је прошао само са новчаном казном.

Лопов који је у Сан Франциску ухваћен приликом обијања једног ресторана рекао је полицајцима да је посреди – несрећан случај. Он је,као, стајао крај ресторана покушавајући да веже пертле на ципели а кад се наслонио на стакло, оно је прсло. У паници, ушао је у ресторан да би нашао оловку и парче хартије на којој је желео да власнику остави своје име и адресу како би могао да му се јави и затражи од њега одштету за сломљено стакло! А у Онтарију, у Канади,лопов кога су ухватили са комплетним алатом за обијање станова изјавио је да је алат купио како би помогао прасету са своје фарме које је сломило ногу!

Има и драстичнијих примера. Једна жена из Даласа, у америчкој држави Тексас, изјавила је на суду да је мужу ставила отров за пацове у пиво јер је желела да га одвикне од алкохола.

Када су у Њујорку зауставили старца од осамдесет осам година и затражили му возачку дозволу, он је рекао да је нема. Разлог – није никад ни покушао да је добије јер је био убеђен да возачком испиту морају да присуствују и његови родитељи!

И ТРАВКЕ СУ ЖИВА БИЋА

Постало је већ сасвим уобичајено да људи који се баве гајењем цвећа и разних кућних биљака разговарају са својим „малим зеленим пријатељима". Неки им пуштају и музику да би боље и лепше расле. Међутим, Олга и Амброз Ворел из Атланте покушавају да докажу теорију да биљке не само да реагују на непосредан контакт већ да примају и поруке са даљине. Да би потврдили ову своју теорију, Ворелови су позвали професора биологије Милера са Универзитета у Атланти. Он је дошао са инструментом који може да мери раст траве у инчима (један инч – 2,5 центиметара). Он је остао у кући брачног пара Ворел у Атланти, а они су отпутовали у Балтимор удаљен око 900 километара. Трава је у њиховој башти расла 0,00625 инча на сат а оног тренутка када су они усмерили своје мисли на њу, а то је било тачно у девет сати пре подне, трава је до следећег дана расла брзином од 0,0525 инча на сат. Осам пута брже него нормално! Право објашњење за ову „телепатију" још није нађено.

РАЗГОВОР КИТОВА

У води се звук распростире даље него светлост па се многи становници морских дубина међусобно споразумевају звучним сигналима. Проучавајући живот китова зоолог Кристофор Кларк утврдио је да су ови морски сисари у стању да чују гласове својих „сабеседника" удаљених и до 80 километара. Када се китови налазе у погодним условима – у арктичким водама или на великој дубини – они могу да воде „разговор" и на растојањима већим од 1000 километара.

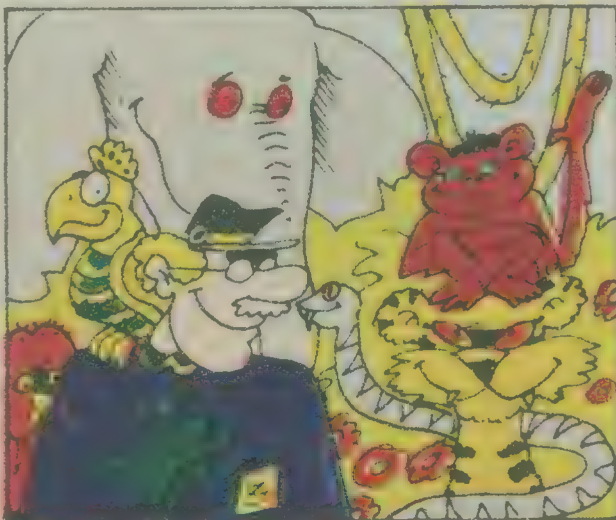

И ТО ЈЕ ХОБИ

Чарлз Ментис из Њујорка има необичан хоби: сакупља звуке великих градова. У својој збирци Ментис већ има преко 500 звучних записа. Тако је на магнетофонску траку забележио уличне звуке Лондона, Париза, Москве, Берлина, Рима, Беча и других великих градова. Необични колекционар тврди да се најбоље одмара кад с траке слуша шум аутомобила у покрету, разговор људи на улици, узвике уличних продаваца и певача.

ТАРАНТУЛА ИЗ СОБЕ 313

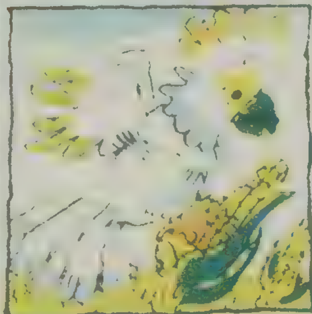
Док је још радио као чувар у Дадли зоолошком врту, у Западном Мидланду у Америци, Мајка Вилијемса су разни посетиоци непрекидно заустављали и молили да им сачува њихове љубимце док су на одмору. А љубимци су били, најблаже речено, необични: тарантуле (врста паука са црним пругама), змије, ласице, пацови, мрави, до оних „обичних" као што су патке, минијатурни коњи, козе. Све молбе овакве врсте Мајк је морао да одбија, није имао услова да „слатке, мале мезимце" причува. Међутим, када је недавно отишао у пензију сетио се свих ових захтева и одлучио да своју кућу претвори у хотел за животиње. Власници чак и оних најнеобичнијих животињских врста могу да затраже помоћ од њега. Удовољава свим молбама сем кад су у питању дивље звери као што су лавови, тигрови, пантери. Цена једног „хотелског" дана зависи од величине љубимца и услова који су му потребни. Интересената има све више, а Мајк задовољно трља руке – посао му цвета.

БЕЛА НАПАСТ

Папагаји нису само украс тропских шума и зоолошких вртова него и велике штеточине. Пролазећи аустралијском државом Нови Јужни Велс, путнику се издалека учини да су многа стабла поред поља са пшеницом, кукурузом и сунцокретом покривена снегом. „Снежна лавина" неочекивано се диже с дрвећа и претвара у јато од неколико стотина крупних белих папагаја познатих под именом какаду. Јато се спушта на најближу њиву и почиње да кљуца зрна која дозревају. На њихове крике слећу нова јата и гозба се наставља. Снежнобели какадуи са жутим ћубама представљају праву напаст за аустралијске фармере. Страшила, замке, па чак и пушке мало помажу у борби против ових штеточина.

КО КАЖЕ ДА НИКАД НИЈЕ КАСНО?

Американка Џоана Марфи недавно је из Мидлтона у држави Њујорк добила једну разгледницу, што само по себи и не би било неко чудо да је није послала бака Џоаниног мужа и то својој свекрви. Бака је свекрву позивала да дође у посету.

Биће да се бака и свекрва на крају ипак нису виделе, јер је позив стигао тек сада, а бака је умрла још 1969. године. Када је, иначе, разгледница послата? Шестог маја 1930. године... Ко каже да никад није касно?

ЧУДНИ НЕКИ ХУЛИГАНИ

Бренда и њена другарица Пеги изведене су пред суд у Њујорку под оптужбом да су нанеле тешку материјалну штету једној продавници пића. Шта се у ствари догодило? Бренда и Пеги навикле су да се у одређеној продавници снабдевају једном врстом пива. Једног дана продавачица им је рекла да тренутно у радњи немају баш то пиво које су оне тражиле. Бесне, Бренда и Пеги су штапом полупале све флаше које су им дошле под руку. Направиле су штету од око петсто хиљада (старих) динара. Судија је овај њихов поступак окарактерисао као крајње хулиганство. Све то и не би било чудно да и Бренда и Пеги нису прешле деведесету!

КОМПЈУТЕР – ТУЖИБАБА

Ђацима гимназије „Ентилоп Вели" из истоименог калифорнијског града стварно није лако: кад год побегну из школе, компјутер из тужи...

Свако послеподне, тачно у 17.15, школски компјутер обрне кућни број онога ђака који се тог дана није појавио на часовима и звони тачно 30 секунди. Родитељи одмах знају о чему је реч.

За годину дана колико се електронска тужибаба брине о ђацима „Ентилоп Велија", број изостанака смањио се за 64 одсто. Изгледа да се ђацима који каткад воле да прескоче по који час (или наставника) црно пише и у другим школама широм САД, јер је још педесетак гимназија и основних школа заинтересовано за куповину (не)згодне направице. Колико она, иначе, кошта? Осам хиљада и шесто долара али наставници и родитељи тврде да се исплати.

ВИДЕО-ИГРЕ ЗА ВОЗАЧЕ

Флипери су на издисају, живеле видео-игре! Оне су освојиле и млађе и старије на америчком континенту, а полако продиру и у Европу. Кад су већ толико популарне, мишљење је професора Роџера Мајкела са Перди универзитета, зашто се не би искористиле у практичне сврхе. Наиме, Мајкел је дошао на идеју да би оне биле идеалне за потребе саобраћајне полиције. До сада једини начин да се испита да ли је неки човек за воланом спреман да управља возилом био је алко-тест, тј. „дување у балон". Међутим, тиме је једино било могуће испитати проценат алкохола у крви, остале сметње, као претерани замор, растресеност, нервна лабилност, утицај дрога искључивани су. То алко-тест није могао да докаже.

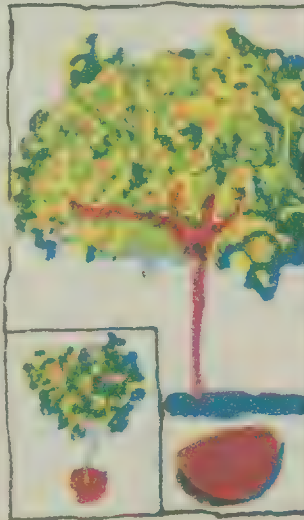
Роџер Мајкел, који је шеф фармаколошког и токсиколошког одељења на Перди универзитету, предлаже да саобраћајна полиција носи џепне видео-игре, специјално конструисане за возаче. Зауставивши неког на друму или у граду, полицајац би особи на коју сумња да је растресена и да није спремна да управља колима дао да одигра одређену видео-игру. Уколико човек не би био способан, полицајац би га са пуним правом искључивао из саобраћаја.

Наравно, Мајкел је свестан да ови видео-тестови могу да се уведу тек у будућности. Онда би у обавезној настави ауто-школе будући возачи били упознати са том специјално конструисаном видео-игром и не би могли да се оправдавају да таквим справама никада нису руковали.

– Уосталом – каже Роџер Мајкел – сада долази нова генерација будућих возача, а ја не знам ниједног клинца који се бар једном у животу није поиграо овим електронским играчкама!

ПАРАДАЈЗ НА ДРВЕТУ

У Сједињене Америчке Државе пренето је с Новог Зеланда једно дрво које може да се гаји у башти или топлим лејама. Дрво је у Америци изазвало праву сензацију међу повртларима: читаве године доноси плод који својом црвеном бојом, обликом и укусом подсећа на парадајз. Дрво је високо око 1,5 метар и већ у априлу доноси прве плодове. Ако се гаји у башти, оно рађа седам месеци и за то време доноси око 27 килограма плода а у стакленику рађа целе године.

ГРЕШКА У КОРАЦИМА

Страствени љубитељ пешачења из Мајамија Харолд Рос одлучио је да препешачи 260 километара од Мајамија до Ки Веста на Флориди за шта се недељама спремао. Када је кренуо, осећао се боље него икад: препешачио је као од шале два блока зграда, а онда у одушевљењу одлучио да прескочи један улични хидрант. Ту је Рос починио кобну грешку – саплео се и сломио неколико коштица у левој пети. Тренутно је у болници из које неће тако брзо изићи.

РУСКИ РУЛЕТ

Мирослав Милекић

ПАДАТИ СА ВИСИНЕ ОД ПРЕКО ДВЕ ХИЉАДЕ МЕТАРА ПАДОБРАНОМ, ЧИЈА СЕ КУПОЛА ПОВРЕМЕНО СКУПЉА ПОСТАЈУЋИ ОБИЧНА КРПА, ПО ПРАВИЛУ ЗНАЧИ – СМРТ. УПРАВО ТО СЕ ДОГОДИЛО ДВОЈИЦИ БЕОГРАЂАНА.

Година 1972. Дан пролећни, леп. На аеро-митингу у Лисичијем јарку, недалеко од Београда, окупило се неколико десетина хиљада људи. Атрактиван програм привукао је и старе и младе.

Вратоломије су биле искључене. То се кажњава, најчешће одузимањем дозволе за летење или скакање падобраном на одређено време. Процену прекорачења границе безбедности вршили су инспектори Савезне управе за цивилну ваздушну пловидбу, који су са земље пажљиво осматрали све што се догађа у ваздуху. Њима није могло ништа да промакне, па су их падобранци често називали људима без милости.

Скокови падобранаца привлачили су посебну пажњу. Одвијали су се у оквиру форми до тада уобичајених у нашој земљи. С усавршавањем падобрана и скокови су постајали сложенији. Једна фигура, међутим, код нас је тих година тек увежбавана: после искакања из авиона, више падобранаца окупи се у ваздуху, повеже рукама, образује круг и тако пада извесно време. Тек кад се раздвоје, активирају падобране и свако наставља за себе. Американци су ово довели до савршенства.

Сигурни у успех

Двадесет трогодишњи Мирослав Милекић и годину дана старији Чедомир Ршумовић проверили су ранац с падобраном на леђима и везове. Чинили су последњу групу за скакање и требало је да ускоро уђу у војни авион који ће их подићи на висину од око две хиљаде метара. Ником нису говорили шта су наумили.

– Чедо, јесмо ли се договорили? – погледао је Милекић Ршумовића. – Прво искачеш ти, секунду касније ја. Потом настављамо заједно!

Ршумовић је окренуо палац на горе, стављајући тиме пријатељу на знање да неће бити проблема. Био је прибран. Радо је прихватио Милекићеву понуду да изведу „америчку" фигуру. Истина, на тај начин је скакао само неколико пута, али се уздао у искуство јер се падобранством бавио од шеснаесте године. Почео је у исто време кад и Милекић, чија је мајка једва пристала да стави потпис на пристанак да јој се малолетни син бави падобранством. Много пута скакали су заједно, знају се у душу, друже се. Ршумовић се одлучио на овакав скок и због тога што је Милекић управо допутовао из једне латиноамеричке земље где је два месеца био инструктор и тамо од америчких падобранаца научио и са њима више од педесет пута обавио „скакање у групи".

Пријатељи су одлучили да изведу „америчку" фигуру на најатрактивнији начин, сигурни да ће успети.

Падобранство је спорт вештих и храбрих. Има своје законитости које се морају добро „испећи". Док се падобран не активира, а то се чини помоћу једне справице на грудима, тело пада кроз ваздух брзином од око 50 метара у секунди, или 160 километара на час. Тај такозвани слободан пад не тече мимо воље падобранаца, бар не би смео. Идеалан положај је када се тело нађе у хоризонтали, с грудима према земљи. С обзиром да на путу наилази на отпор ваздуха, падобранац може да се помера напред и назад, попут пливача који се у води одбацује у свим правцима.

Доња безбедна граница слободног пада је 700 метара изнад земље. Било је људи који су отварали падобран и на 150 метара изнад тла, али су завршавали као инвалиди или гинули. Мало их се срећно спустило. Разлог је једноставан: од тренутка активирања падобрана до потпуног пуњења платнене куполе ваздухом протекне 5 секунди...

Невоља на самом почетку

Ршумовић и Милекић су испланирали скок до детаља. Ако Мирослав искочи секунд после Чедомира, наћи ће се 50 метара изнад њега, разуме се, укосо. Маневришући телом, брзо ће доспети до друга чији је задатак био да учини исто и да му пође у сусрет.

Невоља је искрсла на самом почетку. Милекић је искочио после Ршумовића, али се нашао у мало неповољном положају. Да зло буде веће, Чедомир се није држао договора. Уместо да заузме положај који ће му омогућити да приђе Милекићу, он је, у жељи да види како је његов пријатељ обавио скок, подигао поглед. Због тога је тело довео у положај са ногама надоле и мимо

своје воље почео да се удаљава од друга. Резултат Ршумовићеве непромишљености било је спајање у двадесет петом а не у петом или шестом секунду од искакања, како је иначе договорено!

Тада су се два падобранца већ налазила на око 700 метара изнад земље и морали су да активирају падобран. Али како? Требало је да се претходно раздвоје и удаље на безбедно одстојање. Удаљавање је изискивало нових пет секунди и још пет за пуњење куполе ваздухом. После тих десет секунди нашли би се на око 300 метара изнад земље, можда чак и мање! На тој висини могли су да рачунају на безбедно спуштање само ако све тече идеално. Да ли ће? Падобран је ствар која понекад има и чудну „нарав". У сваком случају, не гине им губитак дозволе за бављење падобранством на одређено време.

Милекић је муњевито размишљао. За раздвајање нема времена. Једина могућност да се спасу гнева инспектора била је да Ршумовић одмах активира падобран. Док се конопци затегну и купола испуни ваздухом, Милекић ће се слободним падом кретати брже и наћи испод пријатеља бар стотинак метара. Затим ће и он активирати падобран и све ће бити у реду.

Маневар је био добро замишљен. Милекић је руком кратко објаснио пријатељу како да се извуку. Климањем главе Ршумовић је потврдио да је разумео и одмах активирао падобран. Милекић је слободним падом наставио даље. Земља се приближавала, а он удаљавао од друга.

Када се нашао 50 метара испод Ршумовића, Милекић је активирао падобран. Док се моји конопци затегну и купола испуни ваздухом, наставићу да се крећем брже од њега чија се купола већ затегла, размишљао је. Наћи ћу се на довољном растојању. Како се горко преварио!

Ко ће погинути?

Милекић није могао да види да Ршумовић има проблема с отварањем падобрана: конопци су се неуобичајено споро извлачили из ранца, а купола још спорије затезала. Отварање његовог падобрана, међутим, текло је беспрекорно. Тако се догодило да је Милекић наставио спуштање максимално успорено, а Ршумовић са полуотвореним падобраном – брже. Убрзо је сустигао пријатеља! Нашли су се тело уз тело.

Мирославу је одмах било јасно шта се догодило. Био је свестан да тог тренутка започиње драма, борба за живот. У падобранству таква ситуација назива се „руски рулет" и, по правилу, завршава кобно за једног од двојице падобранаца. Наиме, изнад пуне куполе ствара се разређени ваздух, такозвани потпритисак, па купола падобранца који се нађе непосредно изнад разређеног ваздуха почиње да се скупља у обичну крпу, односно гаси!

Тог часа пријатељи су били на висини од само 400 метара изнад земље!

Ршумовићево тело пролетело је поред Милекића попут камена испуштеног с велике висине. Скупљена купола и конопци који су се вукли за њим изазивали су пискав звук од којег се јежила кожа. Милекић га је испратио погледом. Није се уплашио, напротив. Знао је да ће се сада купола Ршумовићевог падобрана испунити ваздухом, а његова скупити, да би затим он наставио да се стрмоглављује. Тако ће се куполе наизменично пунити и гасити. Погинуће онај чија се купола угаси непосредно пред пад на тло. Ко ће то бити од њих двојице, не зна се... то је руски рулет.

Тајац у гледалишту

Оба падобранца су пропадала по неколико пута. Већ су били на 350 метара изнад земље. Да покушају с резервним падобраном? Нада танка, али је нада. Један од њих ће одбацити главни падобран и наставити малим, резервним који се носи на стомаку и брзо пуни. Само да их послужи срећа, јер је и то игра са смрћу. Ако главни падобран одбаци онај ко се налази ниже – постоји могућност да конопци и крпа улете у разапету куполу оног ко је изнад и она ће се тада угасити. Ипак, то је било мање зло него да главни падобран одбаци падобранац на већој висини јер би онда наставио слободним падом и највероватније телом ударио друга, што, по правилу, обојици доноси крај.

Баш тог часа Ршумовић је пропадао. У пролазу је успео да чује шта му Милекић довикује. Сагласио се с његовим предлогом и чим се нашао испод друга, одбацио је главни падобран који је као метак улетео у Милекићеву куполу. Срећом, она је издржала ударац. Милекић је одахнуо. Сада ће његова купола почети да се гаси, али ће се убрзо и напунити. За то време Ршумовић ће активирати резервни падобран и наставити спуштање за себе. Било је крајње време јер су већ били надомак смрти, на висини мањој од 300 метара изнад земље!

Ршумовић се окренуо леђима према земљи и повукао ручицу резервног падобрана. Авај! Падобран није испао из ранца. Милекићева купола је почела да се пуни. Падао је успорено и посматрао шта чини његов друг. Када је видео да је Ршумовићев падобран отказао – следио се. Ршумовић се, међутим, није упаничио: мирно је почео да извлачи конопце и куполу из ранца. Ваздушна струја нагло је повукла падобран. Милекић је одахнуо. Закратко: излетевши из ранца, купола је запела за Ршумовићеву ципелу!

Платно се брзо цепало. На куполи је настао отвор дужи од метра. Зауставио се код шава. Срећа! Још само да купола не измени облик и издржи терет. Велика подеротина је зјапила, али је купола издржавала. Докле ће?

Ршумовић је падао и одмицао Милекићу. Руског рулета више није могло да буде због растојања и разлике у величини купола.

Када је Ршумовић додирнуо тле, Милекић је још падао. Чим се приземљио и прикупио конопце, пошао је другу у сусрет. Загрлили су се. Са свих страна чуле су се овације. Гледаоци су се сјатили око њих тапшући их по рамену.

– Били сте најбољи!

Сви су мислили да су Милекић и Ршумовић извели егзибицију у оквиру програма. Само су инспектори знали зашто су двојица падобранаца бледи као крпа.

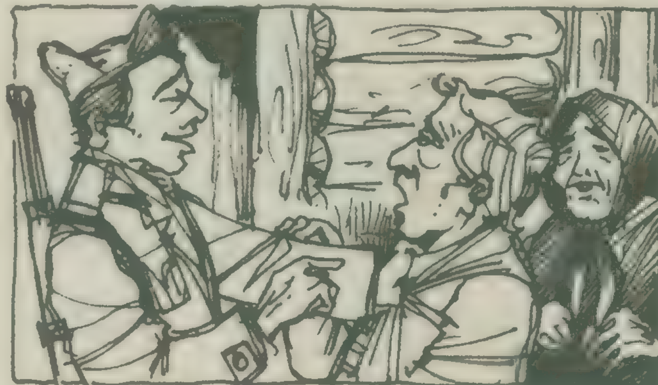
Миленко Тодоровић

Занимљива имена

СИЛОМ ИТАЛИЈАНИ

Изрази **иредента и иредентизам** настали су од италијанских речи terre irredente, дословно „неизбављене земље". Тако су десничари и националисти називали све оне крајеве – претежно наше, под аустријском влашћу – за које су сматрали да их треба припојити Италији. Сан им се остварио после првог светског рата, када су на основу Рапалског уговора (1920) Истра, Словеначко приморје, Ријека, Задар и неколико јадранских острва припали Италији.

У ствари, у тим „избављеним" областима италијанско становништво чинило је мањину. О томе су, између осталог, јасно говорила и имена становника. Да би прикрио истину, Мусолинијев фашистички режим донео је 1926. године закон по којем се „првобитно италијанска или латинска презимена, измењена превођењем на друге језике или додавањем страних наставака, имају вратити на италијански облик". Нашли су се и „стручњаци" који су почели да убеђују Словенце и Хрвате како су им преци тобоже били Италијани и како њихова словеначка или хрватска презимена сада треба „вратити" на италијански облик.

Неки Дебељак, на пример, сматрао је (сасвим исправно) да му презиме потиче од придева **дебео**, али су му у општини рекли да је првобитни облик морао гласати De Belli (на италијанском, дословно, „од лепих") и да ће се одсад поново тако презивати. Човек је слегао раменима и рекао:

– У реду, кад се мора. Бар ћу се хвалити да потичем од лепих, а не од дебелих...

Ево неколико примера како су презимена насилно италијанизирана: Бабић је постао Балби, Блажевић – Бјађини, Бошковић – Боско, Церовац – Чери, Ђурђевић – Ђорђи, Хорват – Кровати, Иванчић – Ђованини, Јанежић – Ђанезе, Кљун – Колони, Кумичић – Комичи, Маглић – Маљи, Маринковић – Марини, Павловић – Паоли, Печник – Пичини, Планиншек – Пјанини, Рупник – Рупини, Симчић – Симони, Тодоровић – Теодори, Турчиновић – Туркино, Ујчић – Винчи, Вилхар – Вилари. Понекад су имена у правом смислу речи превођена, па је један Господиновић постао Сињорети, Љубић – Д'Аморе, Голубовић – Коломбо (на италијанском – голуб), Водопивец – Бевилаква (на италијанском – пиј воду), Светина – Санти (итал. santo – светац) и томе слично.

Храбрији појединци и даље су се потписивали по старом, иако је за сваку употребу ранијег презимена била предвиђена новчана казна до 5.000 лира, огроман износ у оно време. Понеки су, опет, рекли у себи да „свако зло има своје добро". Било је, наиме, таквих који су још раније, из личних разлога (завада с породицом и слично) хтели да промене презиме, али су то одлагали због трошкова и сложености поступка. Помислили су да је сад дошао тренутак да то учине "о државном трошку".

На њихову велику жалост, из Рима је стигло објашњење да се новим законом допушта само „свођење презимена на италијански облик", док је за сваку другу промену презимена „и даље на снази уобичајени поступак". Другим речима: бесплатно је само оно презиме које ти држава намеће; ако желиш сам да бираш презиме – пиши молбу, плаћај таксе и чекај одлуку суда.

ПОШТО СУ ПРОБДЕЛИ НОЋ ОКРУЖЕНИ ЉУДИМА-МАЧКАМА, ФЛАША И ЗАРКОВА ЈЕ У ЗОРУ ПРОБУДИО ПОЗИВ У ПОМОЋ...

ДЕВОЈКА ЈЕ ОДВРАТИЛА ПАЖЊУ ЉУДИ-МАЧАКА! РЕД ЈЕ ДА ЈОЈ УЗВРАТИМ УСЛУГУ!

 2-20

ФАНТОМ: ТРАЖЕ СЕ II ДЕО

БАНДИТИ МОГАР И ЛЕПОТАН БЕЖЕ ПРЕД ПОТЕРОМ. МОГАР ЈЕ ОДЛУЧИО ДА ПОМОГНЕ СТАРЦИМА У СЕЛУ СТАРАЦА. ФАНТОМ ЈЕ ОБАВЕШТЕН О СВЕТУ И ХИТА У ПОМОЋ...

ОН ЈЕ НЕМИЛОСРДНИ УБИЦА!
БИЋЕМО СВИ МРТВИ ДОК ПОМОЋ СТИГНЕ!
ФАНТОМ НАС ЈЕ НАПУСТИО!

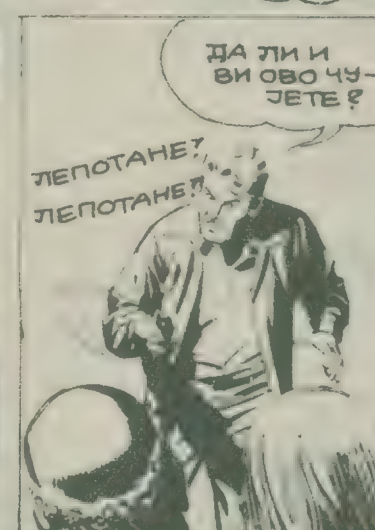

ТО МОРА ДА ЈЕ МОРАР... САМО ОН ЗНА МОЈ НАДИМАК...

ЖЕЛИ ДА МЕ НАТЕРА ДА ИЗИЂЕМ... А МОЖДА МИ СЕ СВЕ САМО ПРИЧИЊАВА...

ЛЕПОТАНЕ!
ЛЕПОТАНЕ!
ОПЕТ ТАЈ ШАПАТ...

ОВО ПОЧИЊЕ ДА МЕ ПЛАШИ...
ЛЕПОТАНЕ!
ЛЕПОТАНЕ!
ЛЕПОТАНЕ!
FALK E BARRY

ЛЕПОТАНЕ!
ЛЕПОТАНЕ!

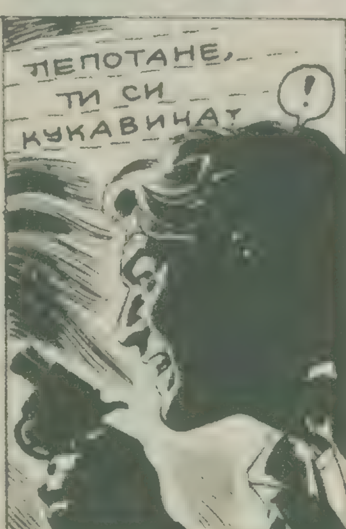
ЛЕПОТАНЕ!
ЛЕПОТАНЕ!
НЕМОГУЋЕ... МЕНИ СЕ САМО ПРИЧИЊАВА...
FALK E BARRY

ДА ЛИ И ВИ ОВО ЧУЈЕТЕ?
ЛЕПОТАНЕ!
ЛЕПОТАНЕ!

ПРЕКИНИ! ПРЕКИНИ!
БАНГ!
БАНГ!

КО ЛИ ТО ЖЕЛИ ДА МЕ УПЛАШИ?
БАНГ! БАНГ!

!
ЛЕПОТАНЕ!
ЛЕПОТАНЕ!

ЛЕПОТАНЕ, БОЈИШ СЕ ДА ИЗИЂЕШ?

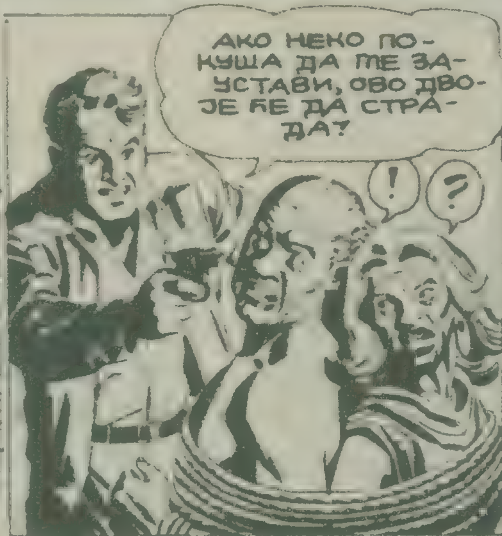
FALK E BARRY 8/23
ГЛУПОСТИ! НИКОГ СЕ ЈА НЕ ПЛАШИМ!

ЛЕПОТАНЕ, ТИ СИ КУКАВИЦА!
!

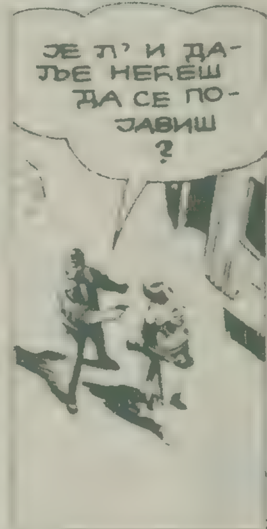

ВИДЕЋЕШ ТИ КО ЈЕ КУКАВИЦА!
ГДЕ СИ?

ПРИЂИ АКО СИ МУШКА-РАЦ!

АЛИ, ОДГОВОРА НИЈЕ БИЛО...

УСТАЈТЕ, ВАС ДВО-ЈЕ!

АКО НЕКО ПО-КУША ДА МЕ ЗА-УСТАВИ, ОВО ДВО-ЈЕ ЋЕ ДА СТРА-ДА!
!
?

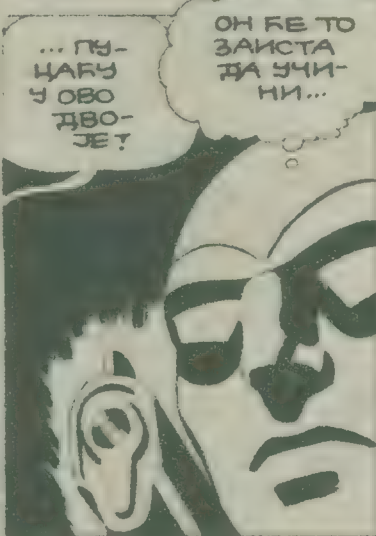

ЈЕ Л' И ДА-ЉЕ НЕЋЕШ ДА СЕ ПО-ЈАВИШ?

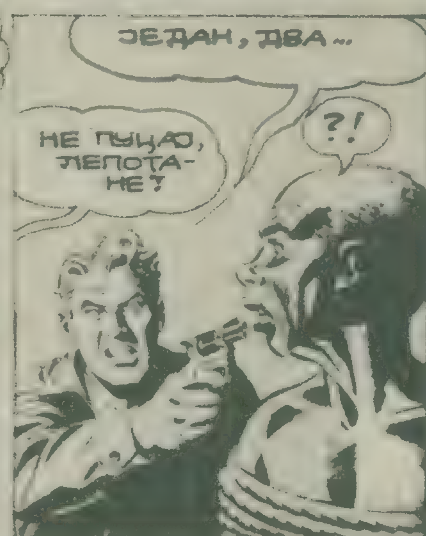

БОЈИШ СЕ, ЗАР НЕ? ЈА САД ОДЛАЗИМ ОДАВ-ДЕ!
?
!

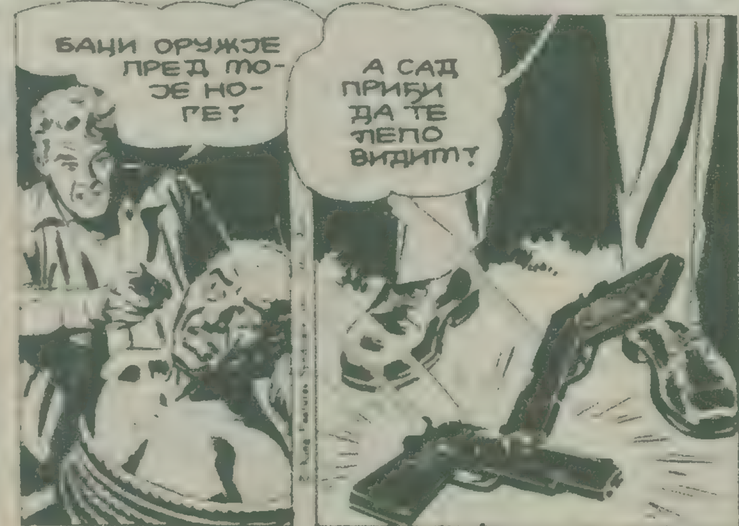

НА НИШАНУ СИ МИ, ЛЕПОТАНЕ! НЕ МРДАЈ!

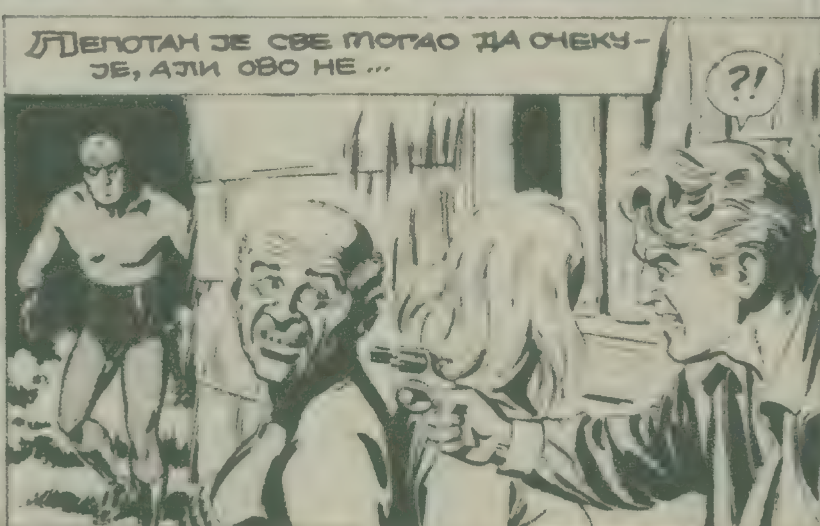

БАЦИ ОРУЖЈЕ!
КО ЈЕ ОН?

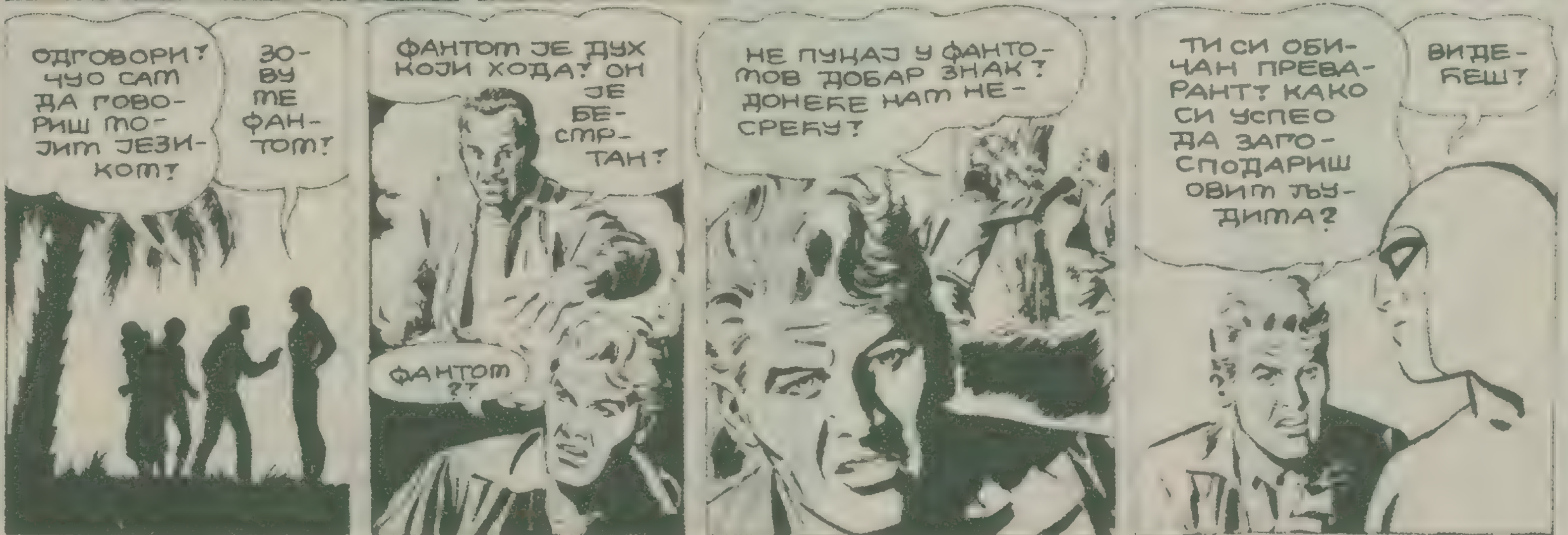

ЧУЈЕШ ЛИ МЕ, ЛЕПОТА-НЕ! БАЦИ РЕВОЛ-ВЕР!
ЧУО СИ И ТИ МЕНЕ! АКО СЕ НЕ ПОЈАВИШ ДОК ИЗБРОЈИМ ДО ТРИ...

... ПУ-ЦАЋУ У ОВО ДВО-ЈЕ!
ОН ЋЕ ТО ЗАИСТА ДА УЧИ-НИ...

ЈЕДАН, ДВА...
НЕ ПУЦАЈ, ЛЕПОТА-НЕ!
?!

БАЦИ ОРУЖЈЕ ПРЕД МО-ЈЕ НО-ГЕ!
А САД ПРИЂИ ДА ТЕ ЛЕПО ВИДИМ!

ЛЕПОТАН ЈЕ СВЕ МОГАО ДА ОЧЕКУ-ЈЕ, АЛИ ОВО НЕ ...
?!

ИМА ЛИ ВЕСТИ О УБИЦИ?
НЕ! НЕСТАО ЈЕ БЕЗ ТРАГА!
МОЖДА СУ ГА РАСТРГЛЕ ДИВЉЕ ЗВЕРИ!
НАШ ЗАПОВЕДНИК, КОГА НИКАД НИСМО ВИДЕЛИ, СИГУРНО МУ ЈЕ НА ТРАГУ!
АЛИ, ЊИХОВ ЗАПОВЕДНИК ЈЕ, ИЗГЛЕДА, БИО У НЕПРИЛИЦИ...
КО СИ ТИ?
ЗАШТО ЈЕ ФАНТОМ БАЦИО ОРУЖЈЕ?
МОГАО ЈЕ ГЛАТ ДА УБИЈЕ ТО ЧУДОВИШТЕ!

ОДГОВОРИ! ЧУО САМ ДА ГОВОРИШ МОЈИМ ЈЕЗИКОМ!
ЗОВУ МЕ ФАНТОМ!
ФАНТОМ ЈЕ ДУХ КОЈИ ХОДА! ОН ЈЕ БЕСМРТАН!
ФАНТОМ ?!
НЕ ПУЦАЈ У ФАНТОМОВ ДОБАР ЗНАК! ДОНЕЋЕ НАМ НЕСРЕЋУ!
ТИ СИ ОБИЧАН ПРЕВАРАНТ! КАКО СИ УСПЕО ДА ЗАГОСПОДАРИШ ОВИМ ЉУДИМА?
ВИДЕЋЕШ!

КАКО СИ ЗНАО ДА САМ ОВДЕ?
ЈА СВЕ ЗНАМ!
МОГАО САМ МАЛОПРЕ ДА ПУЦАМ У ТЕБЕ!
ПА, ЗАШТО НИСИ? ДА СЛУЧАЈНО НЕ БИ ПОГОДИО СТАРЦА?
КО СИ ТИ, У СТВАРИ?
НЕК ЗАСАД БУДЕМ САМО МАСКИРАНИ!
СХВАТИО САМ ТЕ! МОЖДА БИСМО МОГЛИ ДА СЕ НАГОДИМО!
КАКО?

ЖЕЛИМ ДА ИЗИЂЕМ ИЗ ОВЕ ЏУНГЛЕ!
ОВДЕ ТИ НИКО НЕ МОЖЕ ПОМОЋИ ЈЕР НЕ ЗНАШ ЊИХОВ ЈЕЗИК!
ПА, ТУ СИ ТИ! ОЧИГЛЕДНО ДОБРО ПОЗНАЈЕШ ЏУНГЛУ!
ДА, ЛЕПОТАНЕ! ЈА САМ И ДОШАО ПО ТЕБЕ!
ОДВЕЖИ ТО ДВОЈЕ!
ДОШАО СИ ДА МИ ПОМОГНЕШ!
ДОШАО САМ ДА ТЕ ИЗВЕДЕМ ИЗ ЏУНГЛЕ!

ОДМОРИТЕ СЕ! ИМАЛИ СТЕ НАПОРАН ДАН!
ХВАЛА ТИ, ФАНТОМЕ!
ШТА СИ ИМ КАЗАО?
ДА ИДУ ДА СПАВАЈУ! НЕ БОЈ СЕ, ЛЕПОТАНЕ!
ЗНАШ ЛИ ДА САМ ЖУДЕО ДА ВИДИМ ПРАВОГ ХЛАДНОКРВНОГ УБИЦУ!
МАЛО ЊИХ ИМА СМЕЛОСТИ ЗА ТО!
FALK & BARRY 9-2
ЗАР ФАНТОМ ЖЕЛИ ДА СЕ СПРИЈАТЕЉИ С ТИМ ЧУДОВИШТЕМ?
НЕМОГУЋЕ!

ФАНТОМ ЈЕ КРАЈИЧКОМ ОКА ГЛЕДАО ЛЕПОТАНОВ РЕВОЛВЕР...
ФАНТОМ ДА БУДЕ ПРИЈАТЕЉ ЈЕДНОМ УБИЦИ?
ЈА У ТО НЕ ВЕРУЈЕМ!
ЧУО САМ ДА СИ ЈЕДАН ОД НАЈБОЉИХ СТРЕЛАЦА!
НАЈБОЉИ!
ЛЕПОТАНОВА ПАЖЊА ЈЕ ОСЛАБИЛА...
ВОЛЕО БИХ ДА ТЕ ВИДИМ КАКО ПУЦАШ!
ВИДЕЋЕШ! 'АЈДЕ САД ДА КРЕНЕМО!
А ОНДА, КАО МУЊА...
РЕК'О САМ ДА ЋУ ТЕ ИЗВЕСТИ ИЗ ЏУНГЛЕ!
УХ!

И КАД СЕ ЛЕПОТАН НАЈМАЊЕ НАДАО...
ШТА?!
УБИЦА КАО ДА ЈЕ УДАРИО У СТЕНУ...
ТИ... ОХ!
А ОНДА ГА ЈЕ ДОЧЕКАЛА ФАНТОМОВА ЧЕЛИЧНА ПЕСНИЦА...
БИО ЈЕ ТО СТРАХОВИТ УДАРАЦ КОЈИ ЈЕ ЛЕПОТАНА ОДБАЦИО НЕКОЛИКО МЕТАРА...
FALK & BARRY 9/5

...И ОН ЈЕ ОСТАО ДА ЛЕЖИ НЕПОМИЧНО...
FALK & BARRY 9/6
ЈЕ ЛИ МРТАВ?
НИЈЕ! НИСАМ МИСЛИО ДА ГА УДАРИМ ТАКО СНАЖНО...
...АЛИ, ИЗАЗВАО МЕ ЈЕ! НИЈЕ МОЈЕ ДА МУ СУДИМ!
ОДВЕШЋУ ГА ТАМО ГДЕ ЈЕ ПОЧИНИО ЗЛОДЕЛА!

ЗАШТО НИСИ ПУЦАО У ЊЕГА КАД ТИ ЈЕ БИО НА НИШАНУ?
НИКАД НЕ ПУЦАМ У ЛЕЂА! УОСТАЛОМ, БИЛА БИ ТО ЛЕПА СУДБИНА ЗА ЈЕДНОГ УБИЦУ!

НЕКА МУ СУДЕ ПРЕМА ЗАКОНИМА КОЈЕ ЈЕ ПРЕКРШИО!
FALK & BARRY 9/7

СРЕЋНО!
ХВАЛА ТИ, ФАНТОМЕ!

ВРАЋА СЕ С ЛЕПОТАНОМ... ДА ЛИ ГА ЈЕ УБИО?

ЛЕПОТАН ЈЕ ЖИВ! САЧЕКАО СИ МЕ, МОГАРЕ!
ХТЕО САМ ДА ПОБЕГНЕМ...

... АЛИ, УМОРАН САМ ОД СКРИВАЊА! ЖЕЛИМ ДА ИЗДРЖИМ КАЗНУ КОЈУ ЗАСЛУЖУЈЕМ, А ОНДА ЖИВИМ У МИРУ!

ДОБРО РАСУЂУЈЕШ, МОГАРЕ! ПОСЛЕ ТОГА ВРАТИ СЕ СВОМ ПЛЕМЕНУ! НИСИ ТИ ЛОШ!

У ЗОРУ, У ШТАБУ ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ...
ААА!
FALK & BARRY 9/9

?!
ТРАЖЕ СЕ

ЛЕПОТАН И МОГАР!
ОТКУД ОНИ ОВДЕ?

ПИТАЈ ИХ!
ОДГОВОРИ, ЛЕПОТАНЕ!

МОГАРЕ, СУД ТЕ КАЖЊАВА СА ДВЕ ГОДИНЕ ПРИСИЛНОГ РАДА!

А ТИ ЋЕШ, ЛЕПОТАНЕ, НАТРАГ У СВОЈУ ЗЕМЉУ ГДЕ ЋЕ ТИ СЕ СУДИТИ ЗА ЧЕТИРИ УБИСТВА!
!

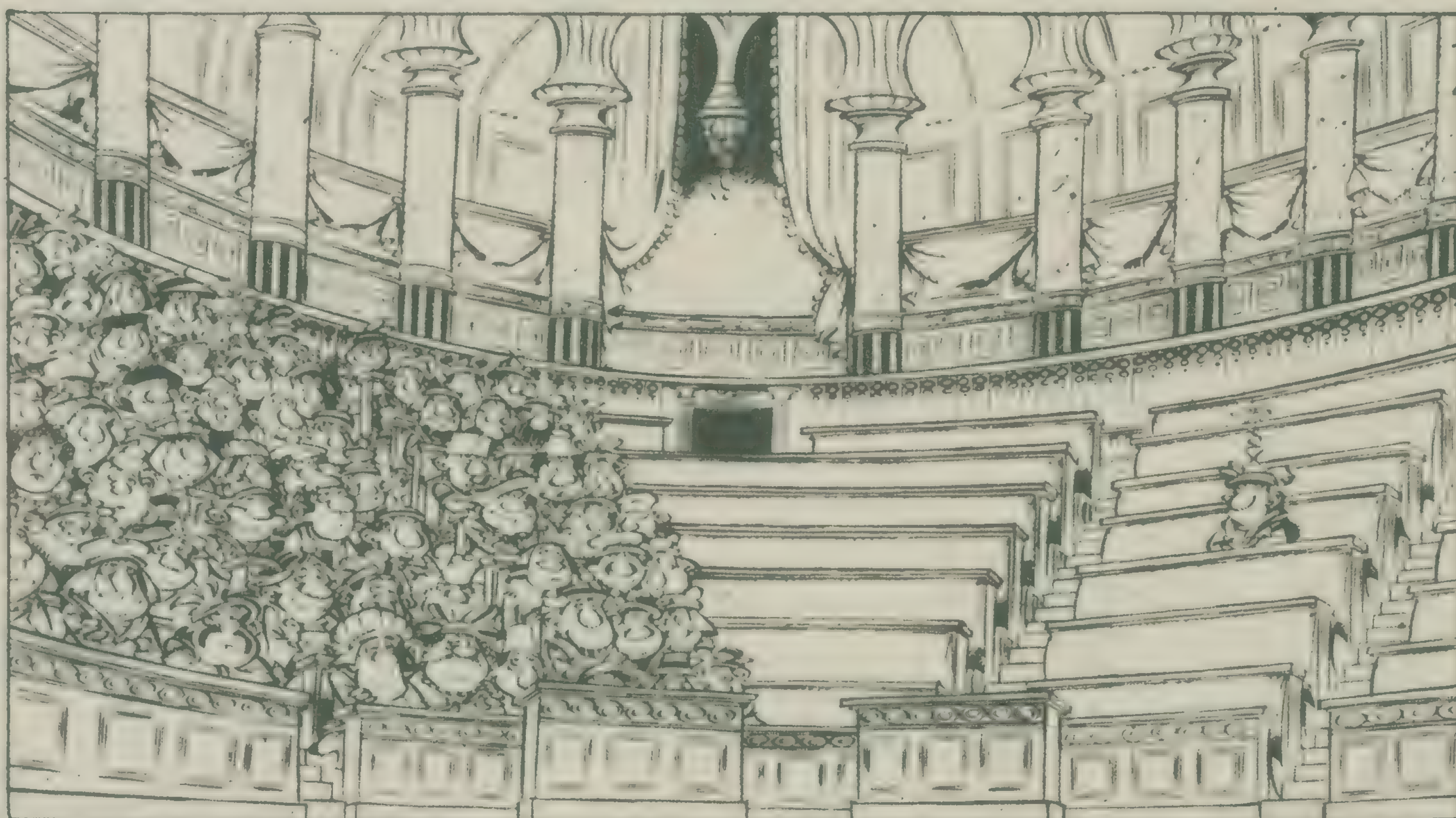

КАКО ЈЕ НАШЕМ ЗАПОВЕДНИКУ ОВО ПОШЛО ЗА РУКОМ?
МЕНЕ ВИШЕ ЗАНИМА КО ЈЕ ОН...

И, У ЏУНГЛИ ЈЕ ОПЕТ ЗАВЛАДАО МИР...
КРАЈ

ИЗНОГУД: СВЕТ НАОПАЧКЕ

У БАГДАДУ СЕ СВАКИХ ДЕСЕТ ГОДИНА САСТАЈЕ **КАЛИФСКА СКУПШТИНА** РАДИ КАЛИФОВЕ РЕИЗБОРНОСТИ ЗА СЛЕДЕЋИ МАНДАТ. СКУПШТИНУ САЧИЊАВА 500 ПОСЛАНИКА КОЈЕ НАИМЕНУЈУ ДОБРИ КАЛИФ ХАРУН ЕЛ ПУСАХ И ЗАВИДЉИВИ ВЕЛИКИ ВЕЗИР ИЗНОГУД. ЗА КАЛИФОВЕ ПРИСТАЛИЦЕ ОДРЕЂЕНА ЈЕ ЛЕВА, А ЗА ИЗНОГУДОВЕ КАНДИДАТЕ ДЕСНА СТРАНА САЛЕ.
ЕВО КАКО ОБИЧНО ТЕКУ ИЗБОРИ...

ЈЕДНОГ ДАНА ПРЕД ИЗБОРЕ...

ДОБАР ДАН, ГАЗДА! ЕВО, СТИЖЕ ДОРУЧАК!

КАЖЕШ **ДОБАР** ДАН?!

МА, КАКАВ ТЕ ДОБАР ДАН СПОПАО! ДАНАС ЋЕ КАЛИФ ПОНОВО БИТИ ИЗАБРАН ЗА КАЛИФА!

КО ЗНА, МОЖДА ЋЕШ ТИ, ГАЗДА, ОВОМ ПРИЛИКОМ ДОБИТИ ВЕЋИНУ...

МА НЕ! КАЛИФ ЋЕ ВЕЧНО БИТИ КАЛИФ, А ЈА ВЕЧНО НЕЋУ БИТИ КАЛИФ УМЕСТО КАЛИФА!

ЕХ, КАД БИ ДЕСНА СТРАНА ГЛАСАЛА ЛЕВО, А ЛЕВА ДЕСНО!

ПА ДА, КАД БИ ЛЕВО БИЛО ДЕСНО, А ДЕСНО ЛЕВО...

... БИЛО БИ ДИВНО...

ХУУ! КАКВО ГАДНО ЛИЦЕ!

БУДИ ПРИСТОЈАН! ТВОЈЕ ЛИЦЕ ЈЕ ГАДНО!

ААААХ!

ОХ... А, КО СИ ТИ?

ЈА? ЈА САМ ЗАЛУЕТ!*

* ЗАЛУЕТ: ДУХ КОЈИ ЖИВИ У ОГЛЕДАЛУ.

СТВАРНО СИ ДУХ?! ПРАВИ ПРАВЦАТИ?
НЕГО ШТА! И ТО ДОБРО АМАЛГАМИСАН!

И ДОШАО СИ ДА ТИ КАЖЕШ ДА НИСАМ РУЖНИЈИ ОД КАЛИФА?! ГУБИ СЕ! МОРАМ ДА СЕ СПРЕМАМ...

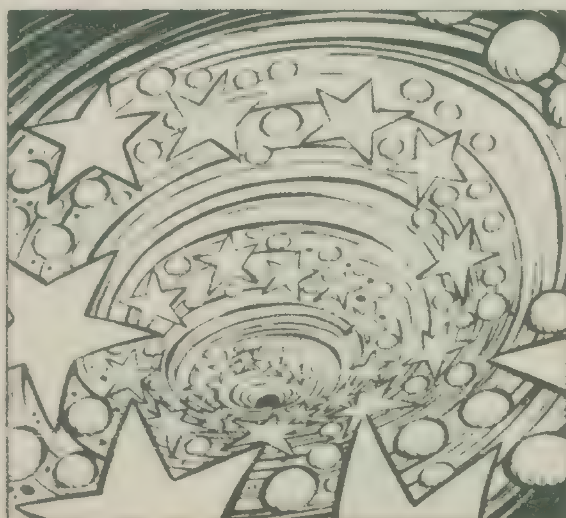
ДОШАО САМ ЈЕР САМ ЧУО ДА ЖЕЛИШ ДА ЈЕ ДЕСНО ЛЕВО, А ЛЕВО ДЕСНО...

СВЕТ ИЗА ОГЛЕДАЛА УПРАВО ЈЕ ТАКАВ: СВЕ ЈЕ НАОПАЧКЕ!
ЈЕ Л' ТО ШАНСА ДА ПОСТАНЕМ КАЛИФ?

МОГУ ЛИ ДА УЂИ У ТВОЈ СВЕТ?
НИШТА ЛАКШЕ! САМО ПРОБИ КРОЗ ОГЛЕДАЛО!

АЛИ КАКО?!
ПРОБИЈ ГЛАВОМ ОГЛЕДАЛО! ТО ЈЕ УЛАЗНИЦА ЗА МОЈ СВЕТ!

ОВАКО?
ТАКО!

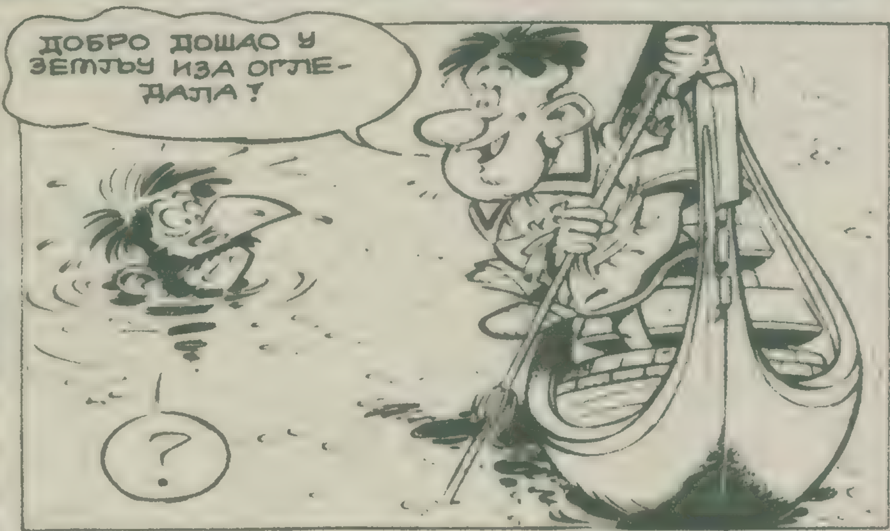
ЦАНГРРР

БУЋ!

ДОБРО ДОШАО У ЗЕМЉУ ИЗА ОГЛЕДАЛА!
?

СТОЈ! МИСЛИШ ЛИ ТИ ДА ЋУ СВЕ ТЕКСТОВЕ У ОВОЈ ПРИЧИ ПИСАТИ НАОПАЧКЕ?
ХОЋЕШ, АКО ТИ ЈЕ СТАЛО ДО ВЕРОДОСТОЈНОГ ЦРТЕЖА! ИЗА ОГЛЕДАЛА СЕ ТАКО РАДИ!

ДОБРО, ДЕ! ПРИСТАЈЕМ ДА ДИЈАЛОГЕ ПИШЕШ КАО ДОСАД! А ОСТАЛО НАОПАЧКЕ!

ДОБРО ДОШАО У ЗЕМЉУ ИЗА ОГЛЕДАЛА!
?

ЗНАШ, БИЛО ЈЕ ТО ВЕНЕЦИЈАНСКО ОГЛЕДАЛО... АЛИ, НЕМА ВЕЗЕ, ПЕЊИ СЕ У ГОНДОЛУ!

КУД МЕ ВОДИШ?
У БАГДАД ИЗА ОГЛЕДАЛА, ГДЕ ЋЕШ НАЋИ СВЕТ СИМЕТРИЧАН СВОМ!

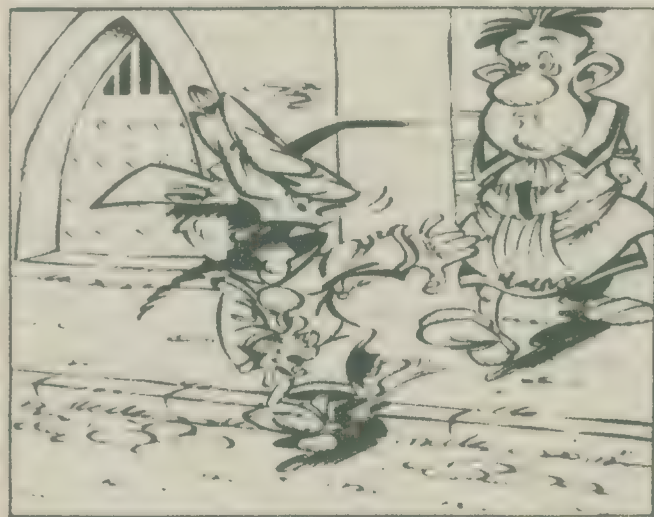

А ЗНАШ ЛИ ПУТ?
НИШТА ЛАКШЕ... САМО ЛЕВО!

ПОГЛЕДАЈ КАКВО ДИВНО НАЛИЧЈЕ!
А ЛИЦЕ?
ОНО ЈЕ КОД ВАС!

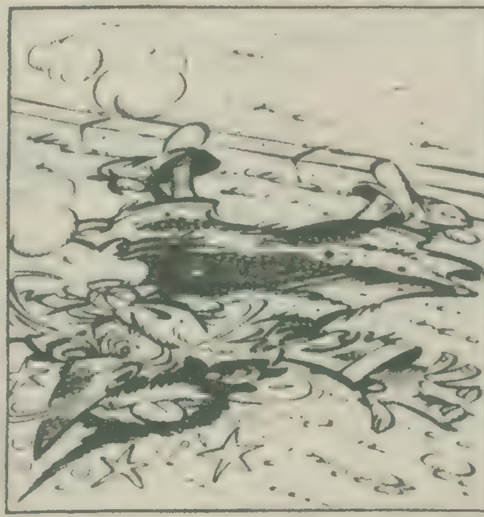

КОД НАС СЕ ВОЗИ ЛЕВО, А ЗЛОВОЉНИ ЉУДИ УСТАЈУ НА ДЕСНУ НОГУ!

ПА, ТО ЈЕ СТВАРНО БАГДАД! ПРЕПОЗНАЈЕМ ДВОР!

ПАЗИ!

БАШ СИ ПРАВИ ДЕШЊАК, БУДАЛО!
НИСАМ ЗНАО ДА ЈЕ САОБРАЋАЈ ПРОМЕНИО СМЕР У ОВОЈ УЛИЦИ!
УОПШТЕ НИЈЕ ПРОМЕНИО!

ТАЈ ВОДИЧ СЛОНА ЈЕ УСТАО НА ДЕСНУ НОГУ!
НИШТА ТЕ НЕ РАЗУМЕМ... АЛИ, ДА ПОГЛЕДАМО ОНАЈ ОГЛАС...

ВЕЧЕРАС,
ПОСЛЕ ГОТОВО
ЈЕДНОГЛАСНОГ
ИЗБОРА
КАЛИФА,
СКУПШТИНА
ПРИРЕЂУЈЕ
СВЕЧАНОСТ
ЗА
НАРОД
...

ВЕЧЕРАС,
ПОСЛЕ ГОТОВО
ЈЕДНОГЛАСНОГ
ИЗБОРА
КАЛИФА,
СКУПШТИНА
ПРИРЕЂУЈЕ
СВЕЧАНОСТ
ЗА
НАРОД
...

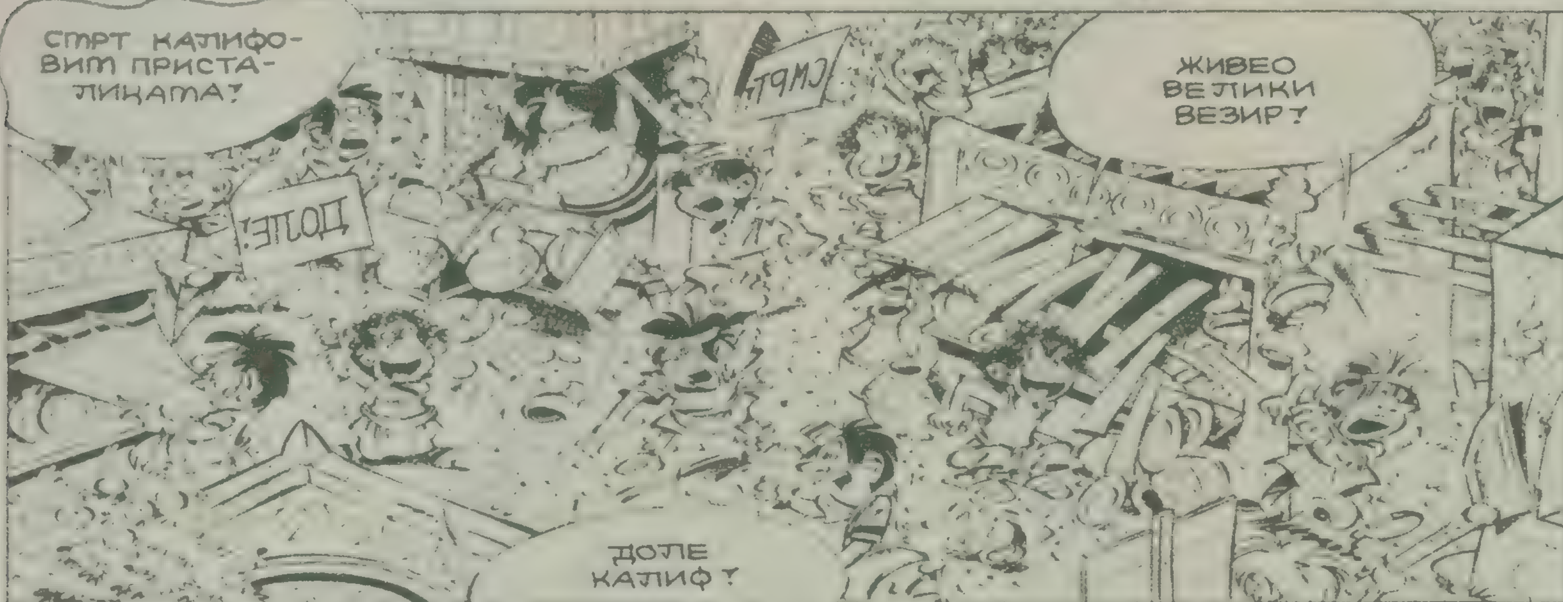

АЛИ...
ВРАТИТЕ СЕ НАЗАД И ПУСТИТЕ ЉУДЕ НА МИРУ!

И ДА ВАС НЕ ВИДИМ НА УЛИЦИ ДОК НЕ ПРОЂЕ ГЛАСАЊЕ!
ТИ БИ ЈОШ НАПРАВИЛИ КРВОПРОЛИЋЕ У БАГДАДУ!

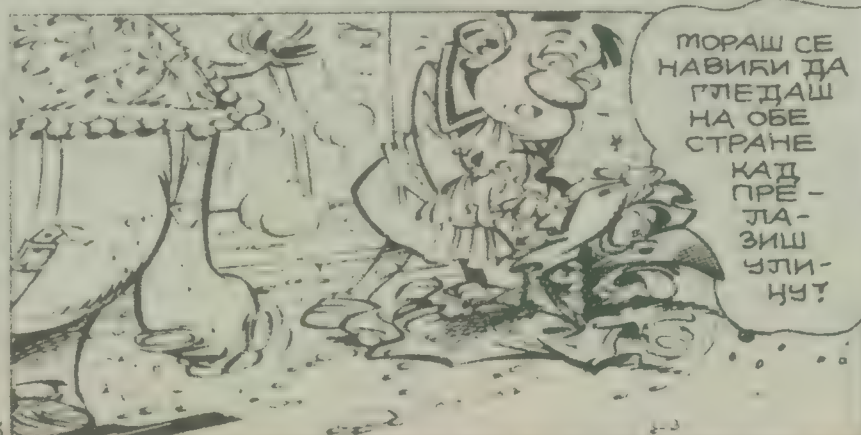

ТАЧНО! САМ СИ РЕКАО ДА ГУЖВА МОЖЕ ДА СМЕТА СКУПШТИНИ!

ДЕСНО ИЛИ ЛЕВО, СВЕЈЕДНО! ВАЖНО ЈЕ ГЛАСАТИ ПРОТИВ КАЛИФА!
УОПШТЕ НЕ СХВАТАМ ТВОЈУ ТАКТИКУ!

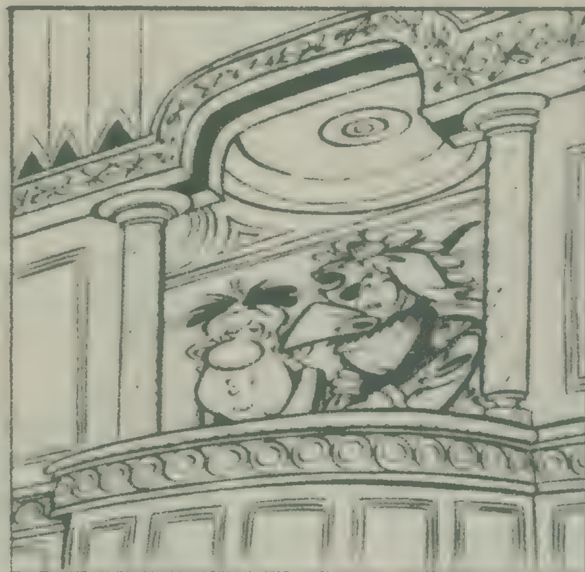

ДОЛЕ!
ДОЛЕ, КАЛИФОВЕ ПРИСТАЛИЦЕ!
СЈАЈНО!
СЛУШАЈ...

СМРТ КАЛИФОВИМ ПРИСТАЛИЦАМА!
ЖИВЕО ВЕЛИКИ ВЕЗИР!
ДОЛЕ КАЛИФ!

ХАЈДЕМО У СКУПШТИНУ!
ПАЗИ!

МОРАШ СЕ НАВИЋИ ДА ГЛЕДАШ НА ОБЕ СТРАНЕ КАД ПРЕЛАЗИШ УЛИЦУ!

ИДЕМО У ЛОЖУ! ОДАТЛЕ ЋУ ТРИЈУМФОВАТИ НАД СВОЈИМ СУПАРНИКОМ!

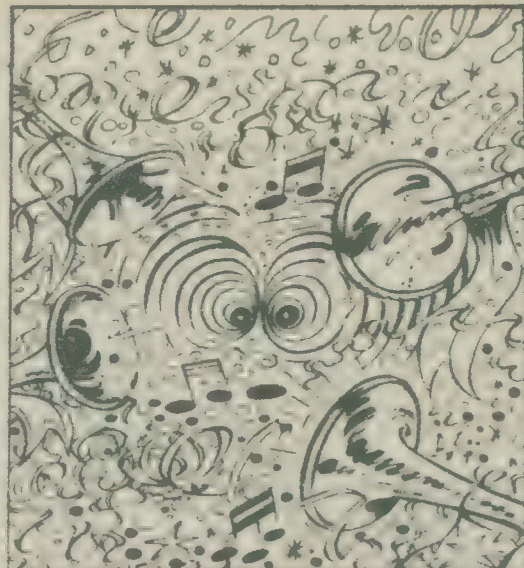

ГОСПОДО, УПОЗОРАВАМ ВАС ДА ПАЗИТЕ ШТА РАДИТЕ, С ОБЗИРОМ НА ТАЈАНСТВЕНУ ПАСИВНОСТ ЧУВАРА РЕДА!

ОНИ КОЈИ СУ ДОВОЉНО ЛУДИ ДА ИПАК ГЛАСАЈУ ЗА КАЛИФА, НЕКА ДИГНУ РУКУ!

ОНИ КОЈИ НЕ ЖЕЛЕ ДА ИХ НАРОД НАБИЈЕ НА КОЛАЦ И КОЈИ ГЛАСАЈУ ПРОТИВ КАЛИФА, НЕКА ДИГНУ РУКУ!

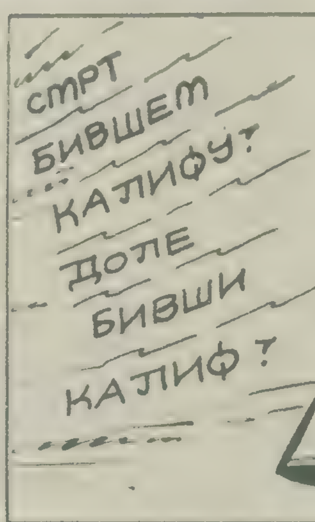

СПАСЕНИ СМО! КАЛИФОВ МАНДАТ НИЈЕ ПРОДУЖЕН!

ТАКО, ПО НАШЕМ ЗАКОНУ, ВЕЛИКИ ВЕЗИР ПОСТАЈЕ КАЛИФ УМЕСТО КАЛИФА!

ЧУЈЕШ ЛИ?! НАЈЗАД!

ЈАДНИ МОЈ ИЗНОГУДЕ...
?

ПА ТО ЈЕ КАЛИФ!
ДА... ЖАО ТИ ЈЕ...

ЕХ, И МЕНИ ЈЕ ТЕБЕ ЖАО, СТАРИ!
МЕНЕ? ЗАШТО?

СМРТ БИВШЕМ КАЛИФУ! ДОЛЕ БИВШИ КАЛИФ!

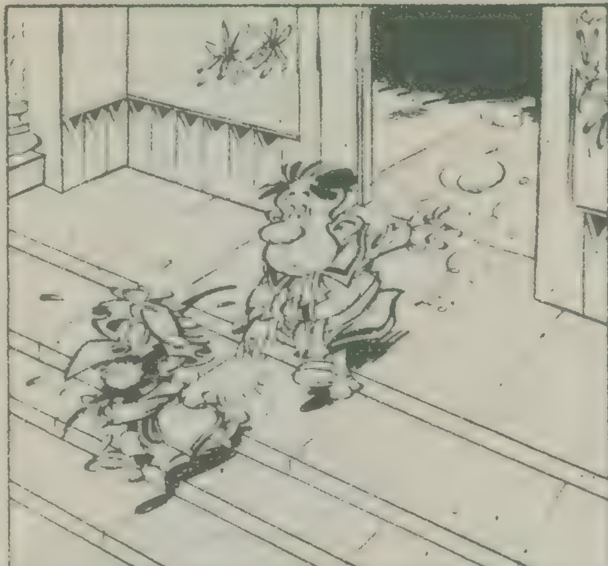
ХЕ, ХЕ! ИЗГЛЕДА ДА ИМАШ ПРОБЛЕМА!
КАКВИХ ПРОБЛЕМА?

БОЉЕ СЕ НЕГДЕ СКЛОНИ!
ЈА?! ПА ТИ СИ БИВШИ КАЛИФ!

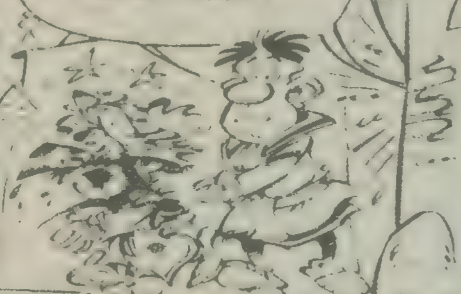
НЕ ОН! СТАЛНО ПОКУШАВАМ ДА ТИ ОБЈАСНИМ...

ИЗА ОГЛЕДАЛА ТИ СИ БИО КАЛИФ, А ОН ЈЕ БИО ВЕЛИКИ ВЕЗИР!

ЕНО ГА!
НА КОЛАЦ С ЊИМ!

ЗАТО САМ ТИ РЕКАО ДА ПАЗИШ НА ОБЕ СТРАНЕ ПРЕ НЕГО ШТО ПРЕЛАЗИШ!
НЕМА ВЕЗЕ! САКРИЋУ СЕ У ОНАЈ ЗАБАВНИ ПАРК!

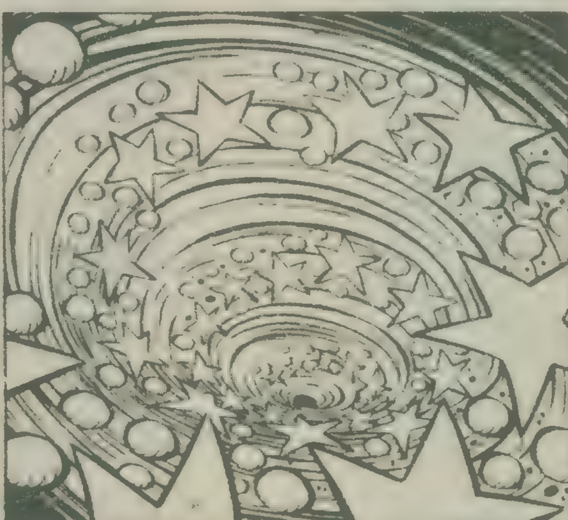

ЖИВЕО ХАРУН ЕЛ ПУСАХ, НОВИ КАЛИФ!
СМРТ ГНУСНОМ ИЗНОГУДУ!

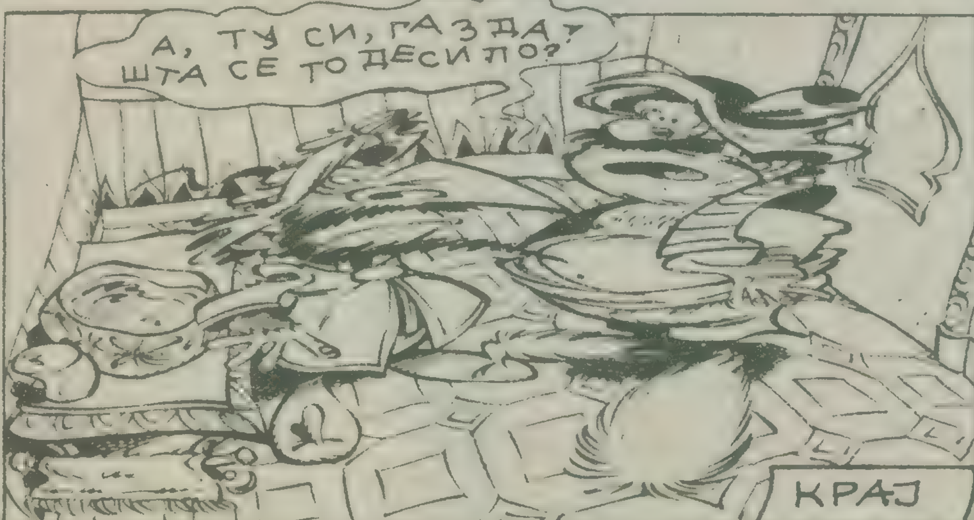

САЛА С ОГЛЕДАЛИМА! СПАСЕН САМ!

ШТА СМЕРАШ?!
БЕЖИМ КРОЗ ЈЕДНО ОГЛЕДАЛО У СВОЈ СВЕТ!

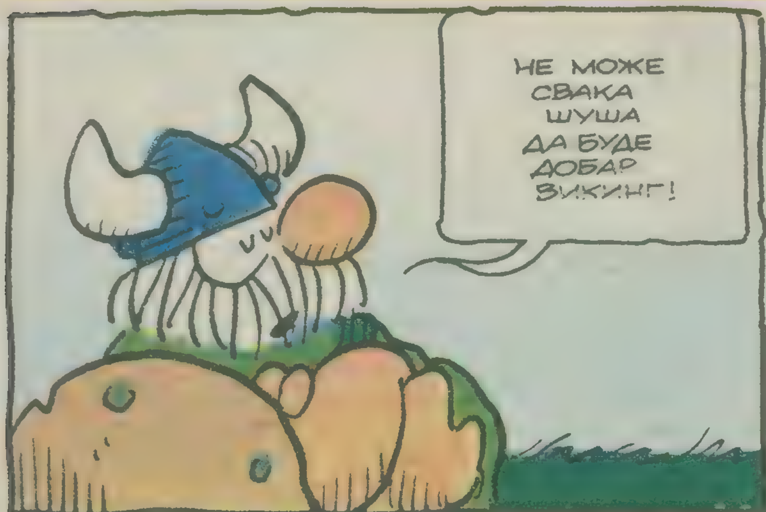

РАЗМИСЛИ ПРВО, ИЗНОГУДЕ! ОВО ОГЛЕДАЛО ТЕ НЕЋЕ ОДВЕСТИ У ТВОЈ СВЕТ!
НЕМАМ ИЗБОРА! ЗБОГОМ!

АЛИ, ТО ЈЕ КРИВО ОГЛЕДАЛО!
ЦАНГРРР!

А, ТУ СИ, ГАЗДА! ШТА СЕ ТО ДЕСИЛО?
КРАЈ

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

ДЕДА БОГАТИЈИ ОД КРЕЗА

ДРАГОЦЕНОСТИ ЛИДИЈСКОГ ВЛАДАРА ГИГА, КОЈИ ЈЕ ПОТОМЦИМА ОСТАВИО ТОЛИКО ДА ЈЕ ЊЕГОВ УНУК УШАО У ЛЕГЕНДЕ КАО НАЈБОГАТИЈИ ЧОВЕК СВИХ ВРЕМЕНА, САМО СУ ЈЕДАН ОД МАМАЦА ЗА АРХЕОЛОГЕ И АВАНТУРИСТЕ ШИРОМ СВЕТА.

На свим континентима и у свим земљама постоје и легенде о закопаном благу. У Америци је то до дана данашњег непронађена пећина оца Филипа, мисионара и трагача за благом, који је, наводно, на падинама планине Викторије, у држави Њу Мексико, нашао скривено благо индијанског племена Апача. У Европи су то пећине на обалама Рајне где су своје злато крили легендарни Нибелунзи. У Русији и данас живе легенде о разбојнику Кудејару и пећинама у које је скрио своје небројено благо. Ту су и пећине уралских разбојника на обалама реке Каме и Чусовој.

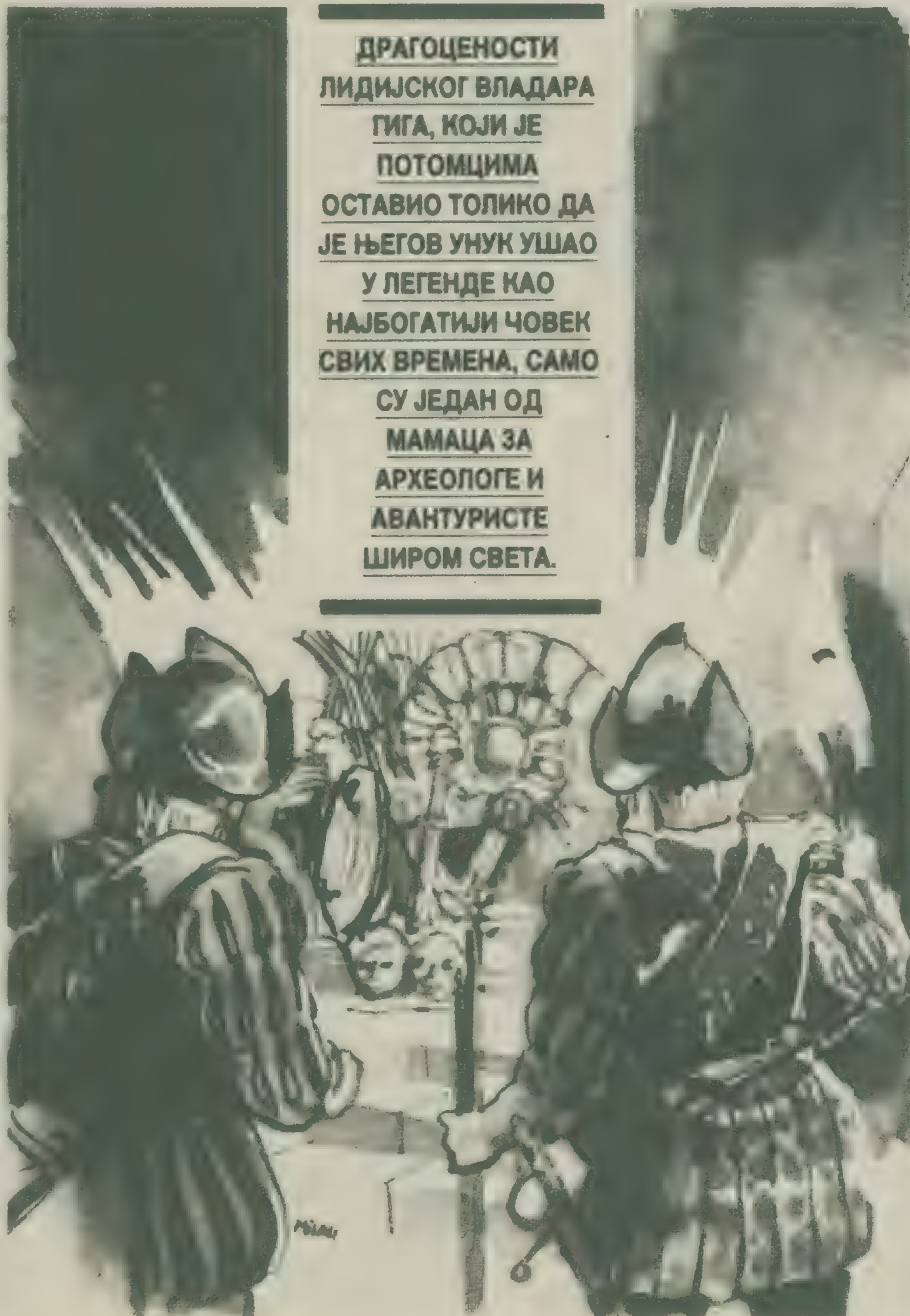
Подземна скровишта начињена човековом руком такође су сматрана сигурним местом за скривање драгоцености. Негде су за то копали лавиринте да би у каквом, углавном најудаљенијем, ходнику начинили тајно скровиште. И древне пирамиде биле су нека врста склоништа за благо: у њима је чувано богатство фараона које им је, како се веровало, неопходно у загробном свету.

● Средином првог миленијума пре наше ере у Малој Азији је постојало моћно Лидијско Царство. На лидијском двору – као уосталом на свим дворовима – плеле су се интриге. После једне од њих на чело државе дошао је Гиг (или Гигес), обичан копљоноша из цареве пратње. Копљоноша је био мудар и предузимљив човек, проширио је своје царство, накупио силно богатство осигуравши за много векова процват Лидије и њене престонице, града Сарда.

Гиг је наредио да се за његово будуће вечно боравиште подигне гробница у облику великог брда чији је пречник износио 230 метара. Брдо је било испресецано бројним ходницима са пуно разних, великих и малих одаја. За подизање Гиговог вечног боравишта отишло је више материјала него за Кеопсову пирамиду. Кад је сахрањен, с њим је остављено силно благо за којим се и данас трага.

Међутим, сама Гигова гробница и благо у њој нису нађени. Гиг, сасвим сигурно, није са собом понео све своје благо. Зна се да су потомци имали толико да је његов унук Крез ушао у легенде и пословице као најбогатији човек не само свог времена...

● Верује се да Кортесови војници, освојивши главни град државе Астека Теночтитлан, ако су уграбили огроман плен, нису нашли најважнија скровишта блага. Научници основано сматрају да су злато и драгоцености астечких владара, као и благо храмова, остали у подземним скровиштима испод главног светилишта које је после освајања разрушено до темеља. Ту претпоставку потврђују многи археолошки налази у непосредној близини. Тако је недавно, приликом копања тунела за метро у граду Мексику пронађена једна златна црквена плоча с ликом Месеца, као древни украсни и култни предмет...

● Крајем двадесетих година нашег века једна узбудљива вест облетела је свет: испод града Панаме откривена је мрежа катакомби које су делимично биле поплављене. Катакомбе су ископали шпански конквистадори а њихово дело наставили карипски пирати. Историчари и трагачи за благом нагрнули су у архиве. Неки од њих успели су да пронађу извесна сведочанства о гусарском благу скривеном у панамским катакомбама. Али, умешале су се власти и, строго забранивши било какву приватну „потеру за златом", организовале прочешљавање и чишћење катакомби. Судбина закопаног блага остала је непозната – више није било објављено ни слово о даљој судбини овог подухвата.

Тако се, уосталом, често догађа: о нађеном благу обично ћуте и власти и срећни појединци бојећи се да би се могли појавити власници или њихови законити наследници. Али, без обзира на то како се завршило трагање у панамским катакомбама, настала је златна грозница и многи су се дали у потрагу за благом. Срећу је имала само једна група. Испод рушевина цркве Светог Хосеа, у једном подземном ходнику, нађено је читаво складиште предмета од злата, брилијаната, рубина и бисера.

● Чувени војсковођа Тамерлан (хроми Тимур) заузео је огромну територију и под његову власт потпале су најбогатије државе Азије: Сирија, Ирак, Хорезм, Индија, Персија. У Самарканд је довучено баснословно благо опљачкано са подручја данашње средње Азије. Према предању, своје небројено благо Тимур је чувао у Самаркан-

ду, у подземним скровиштима у близини џамије Биби-Ханин. Узбечки археолози су не једном покушали да нађу улаз у Тамерланове подземне трезоре, али без успеха.

● Североисточно од Самарканда, већ на територији Казахстана, тамо где се Арис улива у Сирдарју, издижу се стотине кургана, великих и малих. Када се тај предео посматра из хеликоптера на огромном пространству се оцртавају контуре древног насеља. То су остаци Отрара, престонице некад моћне државе Кипчак коју је уништио један други страшни завојевач – Џингискан. Кроз тај град пролазио је чувени Велики свилени пут. Река Сирдарја запљускивала је зидине града, а системом вештачког наводњавања стизало је довољно воде за отрарске њиве и поља.

Много је речи изречено и написано у славу Отрара. Изрекли су их песници и историчари из давне прошлости. Али, они су говорили и о нечем другом: испод Отрара налазе се дугачке галерије и тунели који личе на подземне путеве. У дубину кургана воде лествице сакривене каменим плочама, а до узаних јаруга протежу се тајни канали за вентилацију.

Шта је скривено у том мртвом граду? Злато, драгоцености? Многи верују да је у отрарским скровиштима било скривено благо које нема цену: библиотека у којој су древне књиге, таблице и пергаменти. По мишљењу неких научника имала је више од тридесет хиљада јединица. Библиотеку је основао учитељ великог древног филозофа и лекара Авицене, кипчашки филозоф и песник Ал-Фараби. Старе хронике, можда с извесним претеривањем карактеристичним за древни исток, упоређују Отрарску библиотеку са бесповратно изгубљеном Александријском која је такође била скривена у подземним скровиштима.

Један од отрарских брежуљака-кургана зове се Кокмордан. Неки се овчарски пас, гонећи јазавца, једном завукао у јазавичју јазбину и изнео одande... стару арапску књигу.

Казахстански научници већ су почели с испитивањем у Отрару и можда је близу дан када ће из таме полусрушених подземних ходника на светлост дана бити изнето једно од највећих блага.

К. В.

ЛИЦЕ ОТКРИВА ТАЈНЕ

ВЕНТИЛИ НА КИЧМИ

ПОСМАТРАЈУЋИ ОДРЕЂЕНЕ ТАЧКЕ НА ЛИЦУ ПАЦИЈЕНАТА ЕНРИ ШЕНО ДАЈЕ ТАЧНУ ДИЈАГНОЗУ БОЛЕСТИ И ПОЧИЊЕ СА ТЕРАПИЈОМ КОЈА, ИЗГЛЕДА, МНОГО ОБЕЋАВА.

Мапа лица: 1. танко црево 2. бешика 3. јетра 4. бубрези 5. гуштерача 6. желудац 7. срце 8. дебело црево 9. плућа 10. полни органи

Ако се изнад обрва појављује црвенило, после напора или обилнијег оброка на горњој усни скупљају капљице зноја, готово је сигурно да се ради о срчаним тегобама. Ако се испод очију формирају „кесице", и још црвенкасте, у питању су поремећаји функције бубрега. Туберкулоза, која се данас срећом врло успешно лечи, по правилу утиче на то да се на средини лица појављује једна дубока бора. Цироза јетре препознаје се по извесној сивозеленкастој боји на неким другим деловима лица.

Река пацијената

Ето, тако, према једном сасвим прецизном методу посматрања појединих делова лица, човек постаје отворена књига, односно његово лице може да се сматра правом правцатом топографском картом са безброј сасвим одређених симбола. Поред откривања болести одговарајућим посматрањем дужице ока, стопала, руку и ослушкивања артерија (метод који је познат као „кинески пулс"), ово је још један начин за утврђивање дијагнозе болести.

– Ја сам у стању да прочитам све са лица – каже отац нове дијагностичке технике тридесет деветогодишњи Француз Енри Шено.

Он већ неколико година живи у Италији где практикује и усавршава метод читања с лица који се показао врло успешан, после чега следи терапија на бази дијете и притискања одређених тачака на кичменом стубу. Његову ординацију пацијенти просто опседају, не само из Италије.

– Овим методом, уочавајући одређене промене на лицу, могу да откријем и веома скривене болести и предвидим оне које тек могу да се јаве – тврди Шено.

После завршеног медицинског факултета Шено је дуго био без посла, али је зато много читао, не само литературу везану за медицину. У једној од књига прочитао је како је филозоф Тејлар д'Шарден потпуно изменио свој начин размишљања после једног пута по Кини. Како га је то заинтересовало, а није био у могућности да путује у Кину, набавио је све могуће књиге које су писале о овој земљи. Тако је открио невероватну моћ кинеске акупунктуре, постављање дијагнозе „читањем табана", куцање артерије руке коју називају „артерија дванаест откуцаја", разне дијете којима се лече болести и најзад читање органских тегоба са лица.

Дијета и масирање

Енри Шено је одлучио да почне да завирује у људски организам преко лица. А да би имао што више лица за посматрање и проверу оног што је научио, отворио је у Француској козметички салон.

– Приметио сам – објашњава Шено – да су неки од посетилаца салона, код којих су лекари већ поставили дијагнозу, имали на лицу неке карактеристике које су се са тим дијагнозама сасвим подударале.

Било је то сазнање које му је касније много користило. Усавршио је свој метод и прочуо се толико да се међу његовим пацијентима налазе највећи индустријалци света, познати глумци, новинари, фудбалери...

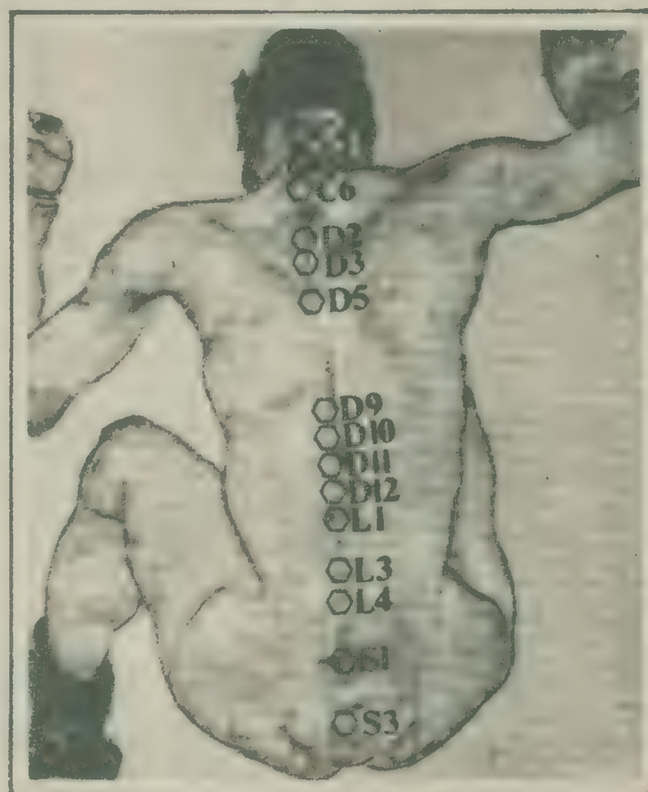
Тренутно ради у својој ординацији у месту Солда, у Италији, где истовремено успоставља дијагнозу и лечи.

После постављања дијагнозе помоћу неких тачака на лицу прелази се на дијете и масирање одређених тачака на кичменом стубу. То су, у ствари, оне тачке које подлежу и методи акупунктуре. Шено тврди да се људи најчешће разболевају због поремећаја циркулације лимфне течности у појединим органима коју контролишу дупли „вентили" на кичми. Одређеним масажама он подстиче ове вентиле на правилан рад.

Лечење траје око десет дана, али се ту и не завршава. Пацијент мора сам да настави са терапијом још неко време. Свој метод Шено је пренео стотинама лекара заинтересованим за ову врсту лечења и то у Италији, Француској, Белгији, Аустрији и још неким земљама. Издао је и књигу „Човек од енергије" која ће се ових дана појавити у књижарама широм Италије.

Ипак, Шено ни у ком случају не обећава чуда и признаје да ни он не може ништа да учини ако се ради о оним најтежим болестима.

С. И.

Мапа кичме: према Шеноу, вентили који регулишу циркулацију лимфне течности смештени су на нанцама кичменог стуба, а има их четири врсте – вратни (Ц), леђни (Д), слабински (Л) и карлични (С). Ево који органи могу преко њих да се лече: Ц4 – тиреоидне жлезда, Ц5 – паратиреоидеа, Ц6 хипофиза, Д2 – надбубрежне жлезда, Д3 – плућа, Д5 – срце, Д9 – јетра, Д10 – жуч, Д11 – гуштерача и дванаестопалачно црево, Д12 – желудац, Л1 – лимфне жлезде, Л3 – бубрези, Л4 – дебело црево, С1 – танко црево, С3 – бешика.

И БУНКЕР НА ТОЧКОВИМА ЈЕ ОДБРАНА ОД НАСИЉА

СТАКЛО ЗАУСТАВЉА МЕТАК

ЗА БЛИНДИРАНЕ АУТОМОБИЛЕ У ПОСЛЕДЊЕ ВРЕМЕ ИНТЕРЕСУЈЕ СЕ СВЕ ВИШЕ ЉУДИ КОЈИ СУ ПРИМОРАНИ ДА ПУТУЈУ СУПЕРЗАШТИЋЕНИМ ВОЗИЛОМ. НИЈЕ НИ ЧУДО ЈЕР ТЕРОРИЗАМ У ЦЕЛОМ СВЕТУ УЗИМА СВЕ ВИШЕ МАХА.

Ове илустрације начињене су према снимцима „брзометне" камере која прави двеста хиљада слика у секунди! У ствари, то је био једини начин да се фотографише метак који погађа стакло дебљине 26 милиметара, при брзини од 1400 км на час. У тренутку судара стакло набубри с унутрашње стране и почне да се осипа. Али, то је све, метак није прошао.

Овако изгледа заштита која с унутрашње стране има поликарбонат. Никакав метак не успева да га пробије, нити долази до распрскавања стакла.

Аутомобил коме метак ништа не може, донедавно само занимљива појединост из неког криминалистичког филма или средство које се искључиво користи у војне сврхе, последњих десетак година постао је врло тражена роба. Производња и продаја блиндираних аутомобила у Италији, на пример, развила се у праву правцату индустрију, и то на високој беде још и мотор, резервоар за гориво и кров, а не жели да му ауто буде тежак преко две тоне, неће му бити довољно ни пет стотина милиона. Кевлар о којем је „Забавник" писао, угљеникове нити, поликарбонати и још неки материјали све више се користе као замена за челик и умногоме доприносе да аутомобил буде знатно лакши.

Свака муштерија има ружани нападачи гледају будућу жртву, нишане и испаљују хице. На металне делове као да заборављају. Али, стакло је одувек било најслабије и зато најрањивије. И управо због тога што иза њега седи човек, од индустрије се захтева да постигне чудо – да произведе стакло које ће имати отпорност челика. У почетку то, нормално, није било нимало лако. Ло за све врсте аутомобила.) Да би могло да се одупре метку, стакло мора да има најмање три слоја – свако дебљине од шест до осам милиметара – и такозване пластичне листове од једног милиметра. Укупно тридесет милиметара дебљине.

Међутим, ни ово стакло није баш сасвим непробојно. Може да заустави први хитац, али не и други, ако ниције (количине и облика метка). Обично се узимају у обзир две вредности које је могуће измерити обичном балистичком пробом. То су: тежина метка и његова брзина у тренутку удара о препреку. Рецимо, брзина метка испаљеног из „колта" или митраљеза АР 15 креће се од 900 до 3600 километара на час.

Енергија се мери џулима. Стакло дебљине 20 ми-

цени. Италијани су главни извозници ових возила која су већ стигла у све крајеве света.

Блиндирање аутомобила најчешће стаје и по неколико пута више од самог возила. „Живот нема цену!" – правдају се возачи ових бункера на четири точка. Исто је и са блиндираним аутомобилом – додају произвођачи и продавци. Онај коме је потребан специјалан челични лим и непробојно стакло дебело бар два центиметра, мораће да потроши бар двеста педесет милиона (старих). Ако хоће да му се на исти начин обез своје захтеве. Неки, уз све што је наведено, траже и да им се угради аутоматски противпожарни апарат или суперобезбеђен хладњак, електронска брава и гуме које је немогуће пробушити. Међутим, ни о једном материјалу који се користи не може ништа одређеније да се каже док се не испроба. Зато се блиндирани аутомобили редовно подвргавају строгим проверама.

Опасност вреба изнутра

Стакла су најважнији део сваког блиндираног возила. Кроз њих нао вачки авиони из другог светског рата, рецимо, имали су стакла дебљине и по дванаест центиметара, али је то мало користило...

Стакло је крто. Ма колико да је дебело, може да се пробије са неколико узастопних хитаца. Да би се онемогућило пробијање, било је неопходно да се произведе стакло које ће имати неколико слојева и мекану пластику између сваког од њих. Метак пробија један или два слоја, али се пукотина не преноси на следеће слојеве. (Систем дуплог стакла нормално се користи и у производњи ветробрана је испаљен у исто место или у непосредну близину. Најважнији елементи који одређују вредност стакла отпорног на метке су: врста оружја из којег се испаљују меци и могућност да се спречи отварање пукотине према унутрашњости, што обично нема много везе с тим да ли је метак пробио плиће или дубље.

С друге стране, ватрено оружје класификује се према делотворности енергије коју има метак у тренутку судара с препреком. Ова енергија зависи од типа оружја (калибра и дужине цеви), као и од му-

лиметара издржава енергију од 500 џула. Да би издржало 300 џула, његова дебљина мора да износи 40 милиметара. У сваком случају, отпор је ограничен на неколико хитаца, и то под условом да меци нису ударили близу, један до другог. У супротном, стакло почиње да се распада и може да се пробије на неки други начин. Његово осипање са унутрашње стране, приликом сваког хица, редовна је појава и у неким случајевима може да буде веома опасно.

Поликарбонат спасава лице

Пре десетак година учињен је велики корак напред употребом производа од три стаклена слоја на које је налепљена трака од поликарбоната, дебљине пет до шест милиметара. Под налетом метка само се савија, упија његову преосталу енергију и, што је најважније, задржава парчиће стакла тако да у потпуности спречава опасност од повреда. Осим тога, упола је лакши од стакла.

Да би применили ову технику, стручњаци су најпре морали да добију облике који неће утицати на провидност и изазивати криљење ликова и предмета. Уз то, требало је обезбедити да не дође ни до кривљења читаве заштитне масе, што је било могуће јер се стакло и поликарбонат на вишим температурама различито понашају (поликарбонат се шири десет пута више од стакла). Веома важно било је и то да се ова трака од поликарбоната сачува од браздања, чему је иначе склона.

Постоји још и заштитно стакло начињено искључиво од слојева поликарбоната или акрила. Предност ове врсте синтетичког сендвича је у знатно мањој тежини и доброј топлотној изолацији, а мана – осетљивост на пламен и слаба отпорност на огреботине. Да не говоримо о цени која је више него астрономска.

Најновији производ ове врсте, осим изузетне отпорности на хице, не реагује ни на највише температуре. Добијен је тако што је поликарбонат премазан смолом од полиуретана, који су назвали „сикјурекс" и има једну изузетну особину: трагови огреботина за само неколико минута сами нестају! Овај сендвич има дебљину 38 милиметара, од чега на стакло отпада 28. Отпоран је на пушчане метке испаљене са даљине од шест метара. Нема пробијања нити осипања стакла с унутрашње стране.

Заштитно стакло има просечно око три стотине килограма. У сваки тип возила може да се угради и прави штит од кристала, али то постаје баласт тежак колико и половина мањег аутомобила.

Ма колико да је стакло јако, метак га оштећује. За добру заштиту неопходно је стакло дебљине 30 милиметара, подељено у слојеве и испресецано траком која спречава осипање

Д. В.

		МЕТАК			
		КАЛИБАР	МАСА	БРЗИНА	ЕНЕРГИЈА /ЏУЛИ/
	ПИШТОЉ БЕРЕТА МОД. 34	9	6	300	275 J
	ПАРАБЕЛУМ ЛУГЕР	9	7,45	405	620 J
	КАРАБИН ВИНЧЕСТЕР	30 M1	7,2	600	1320 J
	44 МАГНУМ AR 15	11,2 5,56	15,6 3,6	450 980	1610 J 1760 J
	КАЛАШЊИКОВ АУТОМАТСКА ПУШКА	7,62 12	7,95 27	720 405	2100 J 2260 J
	G 3 НАТО	7,62	9,25	800	2960 J

На табели се виде нека лакша и тежа оружја сврстана по ватреној моћи. Мало је стаклених заштита отпорних на енергију од 3000 џула.

„ЗАБАВНИКОВА" ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЛЕКОВИТОГ БИЉА

ПОДБЕЛ

Tussilago farfara L., Asteraceae

Народна имена: арпинц, бељушка, биложива, бјелокопитњак, бјелушина, виноградска копачица, водени подбио, елпејж, јурјовка, клобчич, клобчичје, коњска стопиња, коњски лопух, коњско копито, копашица, лапух, лапушчак, лепиш, лепје, лепук, лепух, лепушчек, лесковача, лопук, лопушац, лупинек, марта, мартица, одсег, оселски лопух, оселско копито, ослова стопина, подбела, подбелек, подбељ, подбео, подбијел, подбил, подбила, подбиљ, подбио, подбјел, подбјелица, поточенца, прави лапух, пролист, пустица, репинц, репух, репушина, свињарица, сподбел, стипор, тутун-лепух, штипор.

Опис биљке

Мала зељаста биљка дуговечна својим водоравним ризомом из кога почетком пролећа излазе цветне дршке дужине 10–20 цм, које на врху носе лепе жуте главичасте цвасти пријатна мириса. Листови излазе тек пошто биљка прецвета и распоређени су у розети. На дугачкој дршки листови су округли, срцолико усечени на бази, по ободу ретко зупчасти. Често достижу величину од 15 до 20 цм. Са лица су зелене боје а са наличја беличасти од мноштва длака, због чега је и добила име.

Налазиште

Подбела има нарочито на влажним глинастим земљиштима, али се јавља и на свежем кречњаку. Среће се на насипима, поред путева, на обронцима и падинама влажних места, поред потока и река и на речним адама и напуштеним влажним њивама.

Сакупљање

Цвет се сакупља рано у пролеће, а лишће крајем пролећа и почетком лета. Бере се цело, здраво, неоштећено лишће без пега. Лист се сакупља без дршке. Ако се лист бере после кише на обронцима одроњене земље, често се на њему задрже земља и песак, па се мора добро опрати или истрести пре сушења. Цвет и лист се суше на промаји у хладу заштићени од сунчеве светлости да би задржали своју природну боју.

Употреба

Цветови и лишће подбела улазе у састав чајева за прса и чајева за лечење рана. Лист се у народу користи за испирање уста и грла против упала, за облоге на убоје, посекотине и гнојава места. Лист подбела се у научној медицини користи за ублажавање кашља као састојак разних чајева.

Проф. др Момчило ГОРУНОВИЋ

АЛБУМ И ТУРНЕЈА ДЕЈВИДА БОУВИЈА

ПЛЕС НЕУНИШТИВОСТИ

Иако је прошло више од две године од његовог последњег албума, и пет година од последње турнеје, Боуви је већа звезда него икад

Статистика каже да је „Заиграјмо" („Let's Dance"), нови сингл Дејвида Боувија (David Bowie), његов 34. хит који се нашао на званичној британској листи најпродаванијих малих плоча, али тек трећи који је успео да се домогне и самог врха. Сингл је узет са истоименог албума чија се реализација некако одужила и чак била доведена у питање Боувијевим честим изјавама да је „са музиком готово" и да ће се у будућности сасвим посветити глуми. Срећом по љубитеље рока врсни уметник се предомислио и вратио на топ-листе на њему својствен начин, једноставном песмицом за сингл и контроверзним албумом око кога се британска критика, по обичају, поделила, мада преовладава мишљење да је „за човека који је засновао своју каријеру на могућности да стално поново проналази себе и прави радикална музичка одступања, у питању изненађујуће традиционалан албум" Боуви је свакако искренији и у неком смислу убедљивији на овом него на претходном албуму „Страшна чудовишта" („Scary Monsters"): дисциплинован је, контролисан и свеж, за шта је најбољи пример управо насловна „Let's Dance" коју критика назива „малим ремек-делом економије". Све му је то донело невиђен публицитет, па за његову турнеју влада такво интересовање да су све улазнице одмах распродате, а они који нису имали среће у првом извлачењу или желе да Боувија виде још једном, чак су резервисали стотинак хиљада улазница за концерте који уопште нису заказани, али постоји могућност да се, због изузетног интересовања, придодају турнеји!

„Увек сам мислио да је нужно да се мењам – каже Боуви – Моја личност је сада сасвим другачија од оне раније: све ствари које у њој нису ваљале заменио сам другим и постао комплетно нови Дејвид Боуви. И даље то радим. То је као кад човек мења делове свог аута."

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

„ЗАИГРАЈМО"

(„Let's Dance")

Музика и текст: Дејвид Боуви
Извођач: Дејвид Боуви

Lets dance
Put on your red shoes and dance the blues
Lets dance
To the song theyre playing on the radio
Lets sway
Sway through the crowd to an empty space
If you say run, Ill run with you
And if you say hide well hide
Because my love for you
Would break my heart in two
If you should fall into my arms
Tremble like a flower
Lets dance
Lets dance
For fear your grace should fall
Lets dance
For fear tonight is all
Lets sway
Under the moonlight this serious moonlight
And if you say run, Ill run with you
And if you say hide, well hide
Because my love for you
Would break my heart in two
If you should fall into my arms
And tremble like a flower
Lets dance
Put on your red shoes and dance the blues
Lets sway
Under the moonlight this serious moonlight
Lets sway
Lets sway
Lets dance

ДИСКОГРАФИЈА О ДИСКОГРАФИЈА

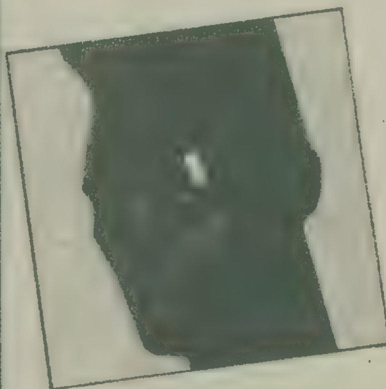
JIMI HENDRIX

Рођен је као Џејмс Маршал Хендрикс (James Marshall Hendrix). Његова блистава каријера почела је 16. децембра 1966. изласком сингла „Hey Joe", и трајала непуне четири године током којих је ушао у легенду као највећи, најбољи и најузбудљивији гитариста у историји рокенрола. Умро је 18. септембра 1970. године од превелике дозе пилула за спавање, усамљен и немоћан да се снађе у суровим вртлозима после којим се бавио. За собом је оставио низ снимака, али су овде наведени само албуми издати за његовог живота, укључујући и „Cry Of Love", завршен непосредно пре Хендриксове смрти и објављен нешто касније.

„Are You Experienced?" (1967)
„Axis: Bold As Love" (1968)
„Smash Hits" (компилација) (1968)
„Electric Ladyland" (дупли) (1968)
„Band Of Gypsies" (концертни) (1970)
„Cry Of Love" (1970)

НОВА ПЛОЧА

ЖИВЕТИ ЊЕНИМ ЖИВОТОМ

Албум „Живети мој живот" („Living My Life") заокружује трилогију започету плочама „Warm Leatherette" и „Nighclubbing" и доноси Грејс Џонс (Grace Jones) у свом, досад, можда и најбољем издању, истовремено и ватрену и хладну, и далеку и блиску, пуну душе и агресивне сексуалности. Грејс је сама аутор шест од укупно седам нумера на плочи и том приликом се представља као комплетна ауторска личност која непогрешиво зна шта хоће и како да своју замисао реализује на прави начин. Издавач је загребачки „Југотон".

РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИ

КОЛИКО ПОЗНАЈЕТЕ DEEP PURPLE?

1 Deep Purple су основани
а) 1968. године
б) 1969. године
в) 1972. године

2. Њихов први велики хит звао се
а) „Smoke On The Water"
b) „Hush"
v) „Child In Time"

3. Један од ове тројице чланова није био у оригиналној постави групе. Који?
а) Јан Гилан
б) Џон Лорд
в) Ричи Блекмор

4. На ком албуму се налази композиција „WOman From Tokyo"?
а) „Deep Purple In Rock"
b) „Machine Head"
v) „WHo Do We Think We Are"

5. Први концертни албум групе настао на једној турнеји звао се
а) „Made In Japan"
b) „Live In Europe"
v) „Live In Tokyo"

6. Јан Гилан и Роџер Гловер су напустили групу:
а) 1973. године
б) 1974. године
в) 1980. године

7. Колико је студијских албума група снимила са Дејвидом Ковердејлом као певачем?
а) два
б) три
в) четири

8. Ричи Блекмор је отишао из групе 1975. године. На његово место дошао је:
а) Мајкл Шенкер
б) Томи Болин
в) Мики Муди

9 Како се звао последњи студијски албум Deep Purple?
а) „Burn"
b) „Stormbringer"
v) „Come Taste The Band"

10. Која два некадашња члана Deep Purple данас свирају заједно у групи Rainbow?
а) Роџер Гловер и Ричи Блекмор
б) Дејвид Ковердејл и Џон Лорд
в) Род Ивенс и Ник Семпер

ТАЧНИХ ДЕСЕТ: 1. а; 2. б; 3. в; 4. в; 5. а; 6. а; 7. б; 8. б; 9. в; 10. а.

ФОТО-ПРИЧА

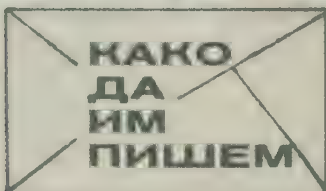
WHO

Основани су 1969. године и одмах дошли у први план као водећа британска мод група. Десет година су наступали у постави Роџер Далтри (Roger Daltrey), вокал, Пит Таунсенд (Peter Ttownshend), гитара, Џон Интвајстл (John Entwistle). бас и Кит Мун (Keith Moon), бубњеви и низ сјајних албума, међу којима се нарочито истакао „My Generation". Смрћу Кита Муна (7. 9. 1978) завршен је један период, али Who настављају даље са новим бубњарем Кенијем Џонсом (Kenny Jones).

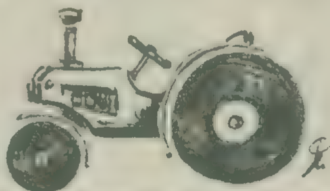

У име те љубим

Влатко Стефановски: Леб и сол су званично конституисани 1. јануара 1976. године, али име групе постоји још од пролећа 1975. када смо басиста Бодан Арсовски и ја одлучили да направимо бенд. Кад год смо састављали нову групу, ја сам свом брату Горану давао задатак да нам направи списак имена, па сам ја тако изабрао име Леб и сир. Онда је Бодан рекао: „Е, добро би било да се зовемо Леб и сол" и тако је и остало. Фино звучи, има симетрију (по три слова са стране и једно у средини), почиње и завршава се са Л. Стварно лепо име...

РОК ДАТУМ

27. мај 1969.
У монтреалском хотелу „Квин Елизабет" на 19. спрату у току је јединствен протест против рата. Џон Ленон и његова супруга Јоко Оно леже у кревету у оквиру опште акције за мир. Тих дана у тако необичним условима настаје чувени хит „Дајте шансу миру" („Give Peace A Chance").

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ

IMAGINATION
C/o Diana, 34 Salisbury Street, **London NW 8, England.**

ЕЛЕКТРИЧНИ ОРГАЗАМ
Срђан Гојковић, Гаврила Принципа 9, **11000 Београд**

Rick Springfield
C/o RCA Records, 1133 Avenue Of The Americas, **New York, N. Y. 10019, USA**

ШТО СТАРИЈИ ТО МУДРИЈИ

„Имам тридесет једну годину и нисам баш срећан због тога. Али, у поређењу са Џоном Лордом који има четрдесет једну, још сам младац."

Дејвид Ковердејл

КАКО САМ ПОЧЕО

РЕНАТО МЕТЕСИ

(Звијезде)

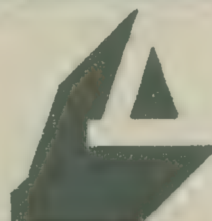
Моја прва група звала се Пикова дама. Постојала је 1975. године и била акустичарски састав типа Crosby, Stills, Nash & Young. Нешто пре тога купио сам своју прву гитару од суседа Романа Бутине и с њом у наручју наступио на приредби „Гаудеамус" у биоскопу „Слобода" у Загребу. То су били концерти типа „Први аплауз", на којима су се представљале анонимне групе, па смо и ми пријавили Пикову даму и, сећам се, сасвим добро прошли.

Био сам у то време залуђен Бобом Диланом (Bob Dylan) и као певач и гитариста био познат по свом извођењу његове чувене песме „Куцајући на небеска врата" („Knockin' On The Heavens Door"). Наравно, и том

приликом сам отпевао ту песму и побрао велики аплауз. Имао сам велику трему али је она нестала пред страховитом жељом да се попнем на бину и с ње погледам у гомилу људи која је седела у сали. Пошто сам први пут добро прошао, никада се више нисам плашио.

РОК ПОЈМОВНИК

Duran Duran (Ђјуран Ђјуран)
Важе за најлепшу групу света. Представници су новог романтизма и имају два албума: „Duran Duran" (1981) и „Rio" (1982). Раде у саставу: Сајмно Ле Бон (Simon Le Bon), вокал, Џон Тејлор (John Taylor), бас, Ник Роудс (Nick Rhodes), клавијатуре, Енди Тејлор (Andy Taylor), гитара и Роџер Тејлор (Roger Taylor), бубњеви.

Dire Straits (Дајр Стриетс)
Тренутно једна од највећих, најбољих и најпопуларнијих светских група. Званично постоје од новембра 1977. и до данас су снимили четири албума: „Dire Straits" (укључује велики хит „Sultans Of Swing"), „Communique", „Makin' Movies" и „Love Over Gold". После бројних персоналних промена, наступају у постави: Марк Нофлер (Mark Knopfler), гитара, вокал, Џон Ајлсли (John Illsley), бас гитара, Хол Лајндз (Hal Lindes), ритам гитара, Тери Вилијемс (Terry Williams), бубњеви и Ален Кларк (Alan Clark), клавијатуре.

Depeche Mode (Дипеш Мод)
Постоје од новембра 1980. и до данас су издали два албума: „Speak & Spell" (1981) и „Broken Frame". Свирају тренутно веома популарну електро-поп музику, а чланови групе су: Дејв Гехер (Dave Gahar) вокал и три опслуживача синтисајзера; Енди Флечер (Andy Flatcher), Мартин Гор (Martin Gore) и Ален Вајлдер (Alan Wilder).

Дивље јагоде
Основан поткрај 1977. године, овај састав је албумима „Дивље јагоде", „Стаклени хотел" и „Мотори" успео да стекне наклоност публике и по популарности остави далеко иза себе све остале југословенске групе хеви-метал усмерења. Дивље јаводе чине: Сеад Липовача, гитара, Тони Јанковић, вокал, Ален Исламовић, бас гитара и вокал и Наско Будимлић, бубњеви.

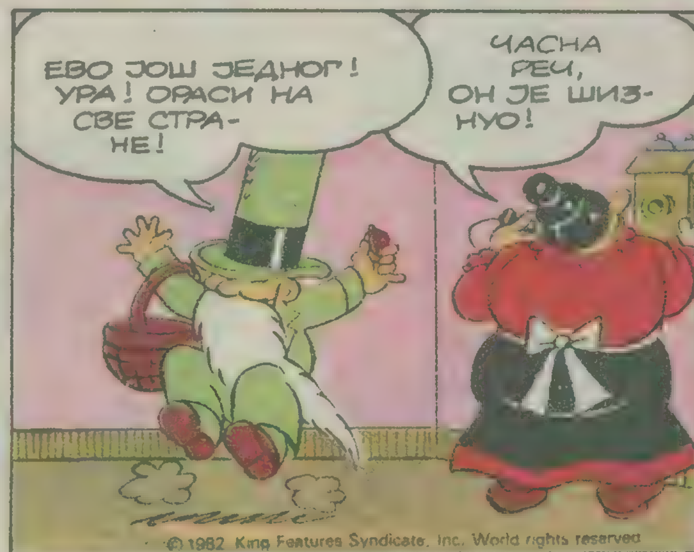
БИМ И БУМ

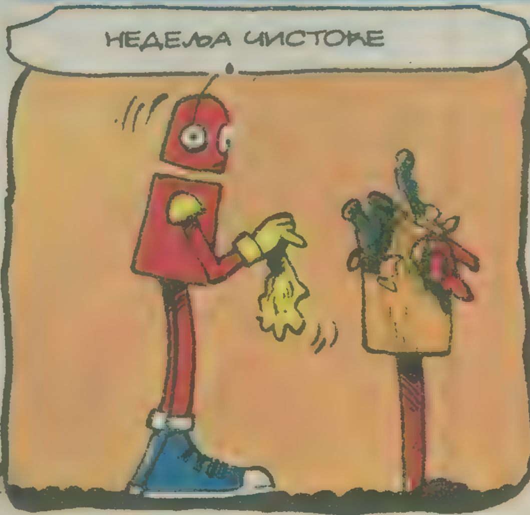

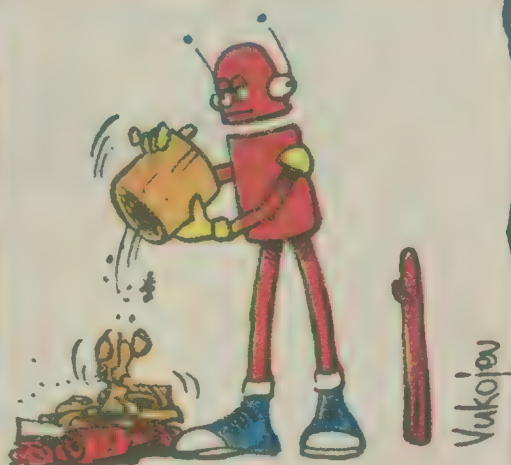

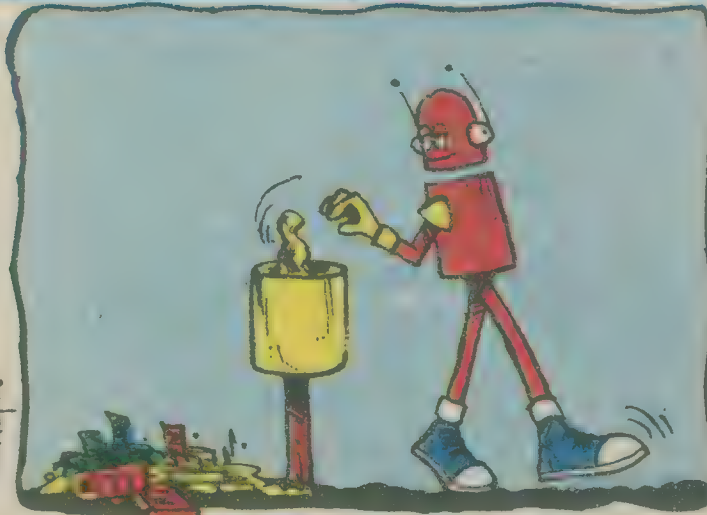

ШРАФИНО

PEZ — ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

990 фигурица ПИЛЕ добили су чланови ПЕЗ клуба чије чланске карте носе следеће бројеве:

64052	64228	64275	64283	64338	64359
64379	64494	64514	64583	64592	64618
64635	64636	64639	64649	64659	64670
64674	64718	64725	64742	64785	64799
64804	64821	64826	64835	64849	64872
64891	64932	64975	64998	65010	65026
65029	65036	65061	65067	65081	65092
65097	65110	65120	65189	65207	65208
65316	65340	65420	65433	65437	65445
65458	65476	65515	65548	65555	65627
65687	65692	65698	65704	65846	65850
65997	66022	66056	66082	66093	66158
66239	66312	66355	66382	66402	66422
66441	66448	66453	66455	66552	66566
66657	66664	66762	66778	66814	66830
66950	67045	67057	67063	67078	67090
67132	67138	67146	67163	67169	67175
67209	67252	67283	67332	67339	67256
67388	67496	67511	67577	67606	67654
67701	67718	67733	67751	67784	67801
67840	67945	67984	67969	67975	67985
67996	68005	68007	68015	68019	68093
68107	68115	68163	68188	68223	68226
68295	68318	68321	68326	68332	68353
68356	68360	68401	68419	68442	68449
68456	68463	68491	68524	68548	68623
68635	68698	68707	68710	68778	68786
68794	68881	69070	69081	69164	69192
69195	69277	69357	69435	69577	69645
69658	69688	69699	69709	69721	69724
69735	69770	69806	69825	69890	69930
69984	69997	70016	70032	70078	70088
70145	70148	70156	70162	70179	70191
70278	70327	70369	70357	70403	70426
70436	70449	70487	70544	70566	70567
70584	70672	70689	70717	70718	70719
70755	70811	70839	70857	70878	71037
71103	71146	71167	71184	71216	71251
71269	71274	71308	71343	71364	71365
71367	71377	71426	71480	71517	71548
71553	71617	71586	71743	71827	71849
71870	71912	71975	72019	72066	72124
72133	72140	72152	72187	72271	72293
72298	72335	72347	72359	72361	72430
72457	72461	72468	72496	72538	72592
72603	72624	72651	72720	72736	72748
72751	72752	72758	72765	72767	72791
72816	72827	72870	72874	72912	72921
72968	73098	73124	73134	73156	73159
73195	73222	73282	73313	73368	73406
73479	73481	73484	73500	73546	73564
73594	73677	73704	73707	73710	73754
73775	73777	73818	73826	73846	73848
73851	73923	73998	74006	74016	74032
74047	74072	74076	74083	74091	74135
74198	74217	74220	74247	74260	74284
74307	74353	74385	74396	74397	74401
74455	74460	74480	74507	74547	74575
74728	74765	74773	74833	74841	74921
74938	74944	74954	74999	75018	75048
75069	75078	75099	75154	75219	74222
75345	75351	75384	75393	75395	75418
75420	75468	75497	75508	75513	75569
75582	75631	75636	75642	75644	75683
75709	75713	75753	75769	75773	75809
75833	75939	75947	76055	76059	76071
76080	76104	76116	76169	76176	76179
76182	76235	76242	76261	76274	76277
76354	76361	76362	76484	76526	76535
76558	76571	76584	76615	76654	76741
76785	76809	76811	76854	76867	76870
76875	76865	76925	76941	76942	76954
76984	76990	77019	77021	77069	77071
77097	77101	77248	77261	77283	77360
77385	77386	77423	77506	77532	77541
77582	77640	77649	77666	77676	77779
77782	77792	77796	77825	77854	77864
77926	77977	78001	78030	78042	78076
78117	78158	78212	78218	78242	78285
78294	78390	78422	78431	78476	78491
78500	78518	78534	78579	78589	78606
78613	78635	78648	78686	78721	78750
78754	78774	78788	78802	78880	78933
79041	79085	79096	79129	79184	79191
79201	79207	79232	79233	79243	79259
79317	79324	79340	79349	79372	79382
79400	79402	79427	79433	79461	79472
79506	79578	79632	79651	79700	79774
79776	79851	79894	79912	79926	79931
79957	80046	80155	80119	80193	80226
80257	80362	80384	80393	80404	80411
80433	80441	80470	80482	80499	80522
80525	80526	80539	80540	80591	80622
80635	80701	80762	80796	80818	80841
80876	80890	80893	80899	80928	80953
80972	81036	81045	81058	81104	81112
81125	81127	81171	81179	81322	81324
81335	81337	81342	81451	81556	81569
81601	81624	81647	81651	81678	81778
81787	81791	81833	81837	81845	81867
81877	81879	81896	81897	81921	81951
82015	82132	82175	82184	82228	82286
82289	82305	82306	82311	82321	82331
82410	82466	82475	82483	82539	82541
82585	82639	82644	82685	82688	82729
82777	82780	82784	82852	82883	82900
82904	82905	82980	83040	83094	83108
83170	83224	83226	83257	83261	83363
83364	83357	83465	83472	83485	83497
83548	83552	83610	83625	83626	83728
83757	83759	83761	83802	83808	83849
83858	83899	83902	83914	83930	84052
84054	84084	84096	84142	84146	84150
84214	84242	84249	84320	84355	84403
84409	84443	84474	84482	84495	84533
84568	84576	84640	84696	84703	84726
84843	84879	84915	84942	84944	84959
84995	85005	85009	85019	85026	85043
85044	85150	85156	85174	85189	85232
85304	85364	85369	85438	85447	85451
85468	85476	85480	85485	85509	85521
85533	85547	85557	85565	85662	85678
85745	85834	85848	85873	85897	85917
85931	85954	85956	85973	86003	86012
86117	86185	86189	85231	86242	86256
86282	86283	86366	86369	86399	86408
86490	86512	86541	86557	86617	86708
86810	86736	86767	86798	86806	86830
86870	86896	86936	86967	86968	87073
87092	87108	87111	87124	87117	87185
87310	87326	87362	87398	87403	87404
87445	87466	87494	87510	87511	87540
87556	87576	87591	87611	87646	87756
87817	87860	87882	87916	87949	87595
87042	88087	88093	88192	88136	88196
88197	88233	88243	88032	88[illegible]12	88333
88336	88335	88379	88400	88442	88451
88563	88586	88591	88611	88687	88757
88899	88806	88060	88905	88958	88989
89006	89012	89098	89120	89181	89207
89247	89276	89288	89385	89452	89475
89524	89561	89650	89654	89685	89687
89778	89809	89844	89868	89933	89968
90016	90053	90070	90089	90110	90121
90146	90180	90213	90229	90243	90349
90360	90442	90457	90476	90623	90662
90695	90733	90735	90739	90759	90807
90859	90882	90911	90919	90930	90964
90969	90992	91005	91009	91054	91079
91118	91256	91283	91290	91327	91333
91361	91365	91391	91453	91462	91499
91550	91588	91594	91608	91627	91549
91663	91665	91687	91713	91720	91756
91790	91795	91796	91926	91929	91991
91999	92015	92053	92058	92061	92106
92118	92121	92125	92142	92225	92239
92242	92273	92274	92278	92285	92301
92339	92382	92393	92441	92524	92533
92554	92615	92646	92688	92689	92715
92718	92723	92767	92774	92806	92854
92860	92870	92893	92903	92906	92910
92929	93034	93039	93064	93065	93083
93122	93164	93180	93226	93230	93233
93252	93321	93425	93428	93458	93469
93489	93493	93494	93505	93506	93578

СУПЕРНАГРАДУ 10 ПЕЗ ЛОПТИ ДОБИЛИ СУ:
68016 70695 72652 78420 79693 82803 82826 89275 90231 91239

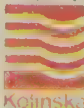
Награде ћемо испоручити поштом

Код PEZ -а је увек нешто ново!

Ако радо узимаш PEZ бомбоне
и играш се PEZ фигурицама,
пошаљи нам 5 омотница
PEZ бомбона, а ми ћемо
ти послати лепу PEZ књижицу.
Као пријатељ PEZ -а користићеш
све погодности које ћемо ти
нудити из месеца у месец.
Читај сваког петка
на овом месту о новостима
за пријатеље PEZ -а.

Омотнице шаљи на адресу:
„PEZ ПРИЈАТЕЉ", 61111 — ЉУБЉАНА, п. п. 8 заједно са твојим подацима. (Име и презима, улица, кућни број, место и поштански број)

ХП КОЛИНСКА
ЉУБЉАНА

ИСТИНИТА ДЕТЕКТИВСКА ПРИЧА

ПОЖРТВОВАНИ РОЂАК

ДА РОЂАК ПОМОГНЕ РОЂАКУ НИЈЕ НИМАЛО ЧУДНО. АЛИ, ДА ПРИ ТОМ НЕ ЗНА КАКО СЕ ОВАЈ ЗОВЕ, ЗАИСТА ЈЕ НЕОБИЧНО.

Патролни аутомобил је готово бешумно клизио кроз хладну, ветровиту ноћ. Ниједног возила у сусрет, ниједног иза.

- Причај нешто, Горане, иначе ћу се успавати - рекао је вођа патроле Милош Костић.

- Исто то сам управо ја теби хтео да предложим - одговорио је његов десетак година млађи колега Горан. Онда су обојица заћутали. Ни једном ни другом није било до приче, поготову Горану који је био за воланом. Друм којим су се возили био је асфалтни али кривудав па му је већ било доста вожње. Одједном, иза једне окуке из таме су изрониле две прилике. За тренутак је изгледало да хоће да пређу друм а онда као да су се предомислиле, окренуле се и нестале у мраку.

Руке увис!

- Горане, стани! - повикао је Милош.

Горан је притиснуо кочницу: заносећи се, аутомобил се зауставио. Милош је отворио врата и изјурио, за њим Горан.

Напољу се није чуло ништа осим ветра. Милош је зурио у таму напето ослушкујући. Нигде никог.

Мора бити да су се сакрили ту негде - рекао је.

- Чекај да узмем лампу - рекао је Горан и вратио се у кола.

Батерија је била нова и светлост довољно јака. Сишли су у јарак а затим се испели на другу страну: испред њих, пружао се виноград. С леве стране зачуло се неко крцкање. Усмеривши светлост на ту страну, Милош је иза једног чокота угледао две прилике шћућурене једна уз другу.

- Руке увис! - наредио је.

На његов громки глас из оближњег дрвећа прхнуше преплашене птице а две прилике почеше да се дижу.

- Горане, провери да ли су наоружани - обратио се Милош млађем колеги.

- Нису - рекао је Горан пошто их је претресао.

- Крените ка колима! - наредио је Милош држећи их све време на нишану.

Послушали су без речи. Кад су стигли до аутомобила, затражио им је исправе. С рукама и даље подигнутим увис, непознати су се згледали.

Било је очигледно да су не само изненађени неочекиваним сусретом већ и заплашени.

Зар нисам јасан?

- Овај, шта сте рекли? - упитао је један од њих, висок, плећат тридесетогодишњак тамне, коврџаве косе и спљоштеног носа.

- Шта сам рекао? Зар нисам јасан, покажи личну карту! - одбрусио је Милош. И док је човек претурао по џеповима, пажљиво га је посматрао. Оно што је одмах упадало у очи је да и он и његов друг имају похабана одела и да су им ципеле прашњаве.

Прошло је десетак минута пре него што је непознати коначно пронашао личну карту.

- Сотир Ђерић - прочитао је гласно Милош. - Да ли и сада станујеш на овој адреси? - упитао је.

- Да - одговорио је човек.

- Па шта онда тражиш овде, 100 километара од места пребивалишта?

- Пошао сам код рођака, да им помогнем. Писали ми да дођем.

- И ти се запутио овако, пешице? - питао је даље Милош.

Овог пута Ђерић ништа није одговорио.

- А како се зове тај твој рођак и где живи? - наставио је милиционер.

Ђерић је заустио, али се зачуло само мрмљање. Звучало је као да не може да се сети имена. Све то време, његов друг је безуспешно трагао за личном картом.

- Имаш је или не? - упитао је Горан.

- Изгледа да сам је заборавио код куће - одговорио је човек који се представио као Крста Јовић.

- Да ли си је заборавио код куће или на неком другом месту, провериђемо кад дођемо у Станицу - закључио је Горан.

Увек постоји начин

Чим су стигли у Станицу, Милош је затражио да му још једном испричају ко су, шта су, куд су кренули. Одговори које је добио били су прилично конфузни: Јовић је тврдио да се са Ђерићем те вечери упознао у кафани и да га је овај позвао да пође с њим. Пошто је и иначе био без посла, пристао је.

- Ђерића, кажеш, никада раније ниси видео - испитивао је даље Милош, кад зазвони телефон. Подигао је слушалицу: с друге стране жице био је дежурни.

- Слушај, - рекао је - управо су јавили из села Р. да је неко Ристи Трифуновићу украо два коња. Можда ова двојица коју сте привели имају неке везе с том крађом.

- Хвала! - Милош је спустио слушалицу. - Да нисте вас двојица били ноћас у некој крађи?

- Нисмо - одговорили су и Ђерић и Јовић у исти глас.

А мени се све чини да јесте. Прво, нашли смо вас само километар-два од Р., друго, ни један ни други не знате баш куд сте кренули, а треће, нешто су вам много прашњаве ципеле. Али, да знате, нама неће бити тешко да проверимо да ли говорите истину или не...

Док је Јовић пркосно гледао у Милоша, Ђерић је мало пребледео и нехотице почео да гледа у ципеле.

- ...Уосталом - наставио је Милош - сигуран сам и да знам где сте оставили украдене коње па зато мислим да је најбоље да лепо све сами испричате.

☆ ☆ ☆

Још исте ноћи коњи су пронађени на месту где је вођа патроле и мислио да су их крадљивци оставили. Знате ли где су били? Да ли сте погодили, проверите у решењу на страницама „Мале поште".

ЈАСТУК СА ТАЈНИМ СКРОВИШТЕМ

Ово украсно јастуче представља прозор са капцима а осим тога може да се направи и тако да има тајно склониште, односно тајни џеп. Узмите парче плаве тканине као небо, димензија 60 × 50 cm. Прозор чија је шема дата на **црт. 1** димензије је 40 × 30 cm, односно сваки квадратић по 5 × 5 cm. Од белог материјала искројте облак, од зеленог крошњу дрвета, од браон његово стабло, од црвеног кров, од жутог димњак и кућу. Димњак кројте мало дужи (по цртицама на шеми). На свим деловима, осим облаку и крошњи, пустите са сваке стране по пола центиметра више због порубљивања. На јастуку профирцајте правоугаоник 40 × 30 cm и то тако да му свака страна буде по 10 cm удаљена од ивице јастука **(црт. 2)**, па у том правоугаонику ушијте на одговарајуће место прво стабло дрвета које ћете с једне стране порубити, па затим нашијте бодом као на **црт. 3** облак и крошњу

Стабло и све остале делове пришивајте обичним бодом или на машину Приликом нашивања (то важи касније и за кућицу) увек пустите да одговарајућа апликација пређе по пола цантиметра преко фирца (то се и види на **црт. 2**). Бод на **црт. 3** треба да буде што гушћи да се материјал не би осипао, пошто код облака и крошње нема поруба. Делове оџака на **црт. 4** порубите као што се види. Ако сте вешти, поруб не морате фирцати, него га само препеглајте и зашијте за јастук као на **црт. 6.** Кров и кућицу порубите као на **црт. 5** и пришијте их на машину једно за друго и тек онда их зашивајте за јастук као на **црт. 7.** Овде је цртицама приказано где треба прошити. Приликом прошивања можете на месту означеном стрелицом на **црт. 7** оставити отвор, тако да добијете тајни џеп за вашу интиму и драгоцености.

На крају можете извести и птицу. Од браон материјала направите по два пара порубљених лајсни, димензија 1,5 × 32 и 1,5 × 42 cm – када су порубљене, па их пришијте за јастук као рам прозора **(црт. 8).** Кад се стави рам он треба да буде удаљен 9 цм од ивица јастучета. Капке направите од жутог чврстог материјала који ћете порубити са свих страна тако да добијете правоугаоник димензија 21 × 32 cm, па на страни где је порубљено нашијте браон лајсне. За сваки капак (а има их два) потребно вам је по пар лајсни које су, порубљене, димензија 1,5 × 21 и 1,5 × 32 cm. На један капак по средини дуже ивице зашијте дугме као за ђубретарац, а на другом направите петљу за закопчавање од неке траке, као што је приказано на **црт. 9.** Пришијте капке као на **црт. 10**. Задњи део јастучнице направите од два комада платна која ће се на било ком месту преклапати за око 7 цм. Зашијте по цртицама на **црт. 11**, а где је преклоп 7 cm оставите несашивено, па ту увуците јастук, Готов јастук са отвореним прозором види се на **црт. 12.**

11 12 10 8 1 9 7 5 2 3 4 6

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

МАДЛЕН Е. РОБИНС

СТАНАР

Звоно је разбило тишину стана. Канаринац му се сместа одазвао. Зења је устала да прими чудовиште. У сто четрдесет трећој години живота њен свет се поново мења.

Стан је био мали, испуњен старим намештајем и фотографијама. На столу је још лежало писмо из Ферлијеве корпорације. Било је написано учтиво, чак у тону честитања; нудило је Зењи Мавроандратес прилику да учествује у програму помоћи који је организовала Ферлијева корпорација тако што ће примити једног од ванземаљаца којима је изненадна болест или повреда на Земљи онемогућила повратак на сопствену планету, а сада се налазе у једном од прихватних центара Корпорације.

За своју услугу била би награђена са 65 круна месечно поврх 350 које је већ редовно примала од Корпорације. С друге стране, одбијање сарадње повукло би последице у складу са Параграфом 11 Зењиног Уговора о пензијском осигурању, односно пензија би јој била смањена на 10 круна месечно. Тиме би само могла да плати место у старачком дому, где би онда чекала смрт.

Зења је отворила врата. Пред њима су стајала два мушкарца и жена из Ферлијеве корпорације са сјајним црним дечијим колицима чији је кров скривао путника у њима од радозналих погледа.

– Добар дан, госпођо Маверандратис. – Жена из Ферлија јој је, као и обично, погрешно изговорила име. Два мушкарца одвезла су колица у угао собе најдаље од грејача, прозора и врата и извадили два мала апарата који су, када су постављени, почели брбљиво да преду, шкљоцају и гргоћу. Један апарат, онизак и пљоснат, био је танким кабловима повезан са другим – високим ваљком од глатког, белог метала. Видели су се инструменти, једна упаљена светиљка, неколико прореза и више етикета.

– Па како ћу ја руковати овим машинама? – упитала је Зења. Ако буду увидели њено незнање, надала се, можда ће је оставити да на миру живи са Питеровим фотографијама и канаринцем Роском.

– Ништа простије, госпођо Мавроандратес – рекао је млађи од двојице. – Ево, ту ставите воду, а двапут недељно углавите овде једну од ових коцки – то му је храна. – Показао јој је некакву сивосмеђу опеку коју је потом ставио у горњи отвор на ваљку. – То је све; а ако се лампица икада угаси, позовите нас. Она је повезана са компјутером у прихватном центру, али знате како је – те ствари понекад затаје. Ако желите, нека зову мене. Име ми је Лес Карик.

Фини младић, помислила је Зења. – Зар то једе? – упитала га је, показујући опеку. – Хм... а како... – Прекинула је – неке ствари даме не говоре. Жена из Корпорације се закикотала, али је Карик озбиљно одговорио: – О томе, госпођо, брине машина.

То ју је подсетило да још никога није видела. – А где вам је он?

– Мислите, Бнитури? – надмено ју је исправила жена. Зења се упитала да ли је то име изговорила погрешно.

Техничар је поставио нешто на доњи апарат. То нешто било је око метар високо, јајастог облика и имало је пипке налик на корење којима је одмах зграбило апарат. Ни ногу, ни очију; није се знало ни шта му је горе, ни шта му је доле. Подсетило је Зењу на скулптуру у једном од некадашњих музеја – скулптуру боје и састава помало прегорелог тоста. Осим тога, створење је ширило пријатан мирис који је подсећао у исти мах на сунчеву траву, цимет и загорело млеко.

– Може ли се с њим разговарати?

Лес Карик се насмешио: – Морали бисте да имате уређај за превођење.

Мислим да они, Бнитури, опште помоћу мириса. – Оњушио је ваздух па додао: – Као да је управо нешто рекао!

Окренуо се Зењи: – Свеједно, ви му причајте, можда ће волети. Дакле, све смо вам објаснили. Ево и телефонског броја да позовете кад понестане хране, или ако се угаси лампица.

– Али, зар ми нећете рећи шта ради ово створење?

– Ништа не ради. Само постоји.

- ● -

Зења је затворила врата и окренула се госту. – Па? – упитала је целу собу. – Шта сад?

Роско се одазвао из кавеза, а машина у углу је учтиво загрготала. А онај Бнит... како ли се зваше, просто је седео.

Питер јој се смешио са фотографије док је припремала вечеру. – Просто не знам, Роско – рекла је сецкајући поврће – шта ћемо с њим.

Канаринац је искренуо главу и зацвркутао.

– И та жена – наставила је Зења. – Разговара са мном као да сам крпа. Све сам у животу поштено платила. Ох, Питере...

Престала је да сецка и кратковидо се упиљила у мужевљеву слику. Капетан Питер Мавроандратес, жртва првог међузвезданог рата, узвратио јој је укоченим осмехом. Петнаестминутни рат избио је из неспоразума, због погрешног превода који је однео животе седамнаесточлане посаде једне лабораторије у орбити и од Зење направио удовицу.

– Нису то твоји урадили – правично је ставила до знања ономе у углу. – Видела сам им слике, изгледају помало као ми. И сви су говорили да је посреди грешка, као да то мени нешто значи.

Зења је завртела главом. Некако је очекивала да ће у стану бити друкчије кад дође гост. Али гост је само седео, а машина је повремено грготала и уздисала. Све је било као и пре.

- ● -

Вест се пронела зградом и почели су да се ређају посетиоци. Дошла је Клара из броја 7 са својим наслагама црвеног ружа. Госпођа Кочински из броја 18 цичала је од задовољства кад год би се машина огласила.

Зења и Роско су се сродили са Бнитуријем. На неки начин, иако непомичан, био је присутнији од фотографија Зењиног мужа – ширио је по соби топао, егзотичан мирис. Само, требало му је наћи име. Како општити с нечим што нема имена? Једног јутра ушла је у собу и сасвим спонтаноословила ванземаљца са „Питер". Сада је знала с ким разговара.

Забављали су једно друго, свако на свој начин. Зења је причала о својим девојачким данима када су свемирска путовања још била чудо, о својој удаји за правог хероја и о дугим, празним годинама удовиштва. Роско је све пропраћао усхићеним гласовима, а Питерова машина је с разумевањем уздисала и грготала. Зења је почела да замишља како јој се то мужевљев дух вратио у облику Бнитурија.

Једнога јутра Зења се пробудила изузетно крепка. Роско ју је поздравио дугом мелодијом. Благи Питеров мирис испуњавао је собу. „Биће диван дан", помислила је.

Ставила је воду за чај и насекла хлеб, све време се обраћајући Питеру. Готово је могла да чује његове одговоре: стварно, Зења? Ма шта кажеш! Па, испричај...

Одједном ју је ухватила вртоглавица; две половине мозга као да су јој се раздвојиле, а онда сударилe. Срушила се на под и сломила кук.

Високо изнад ње огласио се Роско уплашеним цвркутом. Питер је напунио собу јаким мирисом мошуса. Зења је потонула у несвест као што планинар тоне у бездан – знајући да јој је дошао крај.

- ● -

Ипак, поново се пробудила – у болници. Иза беле завесе чула се шкрипа ципела.

– Сестро! – огласила се опрезно Зења.

Појавило се изненађено младо лице. – Ах, будни сте! Како сте? Бога ми, једва сте се извукли. Сад ће доктор.

– Шта... шта се догодило? – упитала је Зења с муком образујући речи. Уста су јој била као од гуме. У левом куку осећала је болне дамаре.

– У Болници светог Августина – одговорила је сестра – Донели су вас ју-

че. Ударила вас је кап, па сте пали и сломили кук. Али сада одлично изгледате. Кладим се да ћете се зачас опоравити.

– А Питер? Роско?

– Канаринац? Не брините, узела га је једна од ваших сусетки.

– Како сте сазнали?

– Нећете веровати. Само што сте пали, огласио се аларм на ванземаљчевој машини. Нашао вас је човек који је дошао да је оправи.

– ● –

У идућих неколико дана посетило ју је читаво суседство, а онда је дошао и Лес Карик, млади техничар који јој је донео Питера. Са снебивањем јој је саопштио да ће њеном Бнитурију бити пронађен нови дом. Тренутно се налазио у прихватном центру где му није било најугодније. – Али ви не треба о томе да бринете овако болесни – додао је.

– Да бринем? Па он ми уопште није био на сметњи! – побунила се Зења. – А било му је добро код мене. Реците, да ли му се нешто десило?

– Све је било у реду. Нико не зна зашто је аларм зазвонио.

Зења се победоносно осмехнула. – Позвао вас је да ми помогнете. Дакле, сада видите како ми пазимо једно друго.

– Госпођо, не разумем...

– Само ви реците онима из Корпорације да ми га врате. Хоћете ли?

– Хоћу, госпођо – одговорио је Карик пажљиво. – Не знам да ли ће вредети али рећи ћу им.

– ● –

Корпорација је одбила и у том одбијању истрајала. Била је спремна да и даље исплаћује Зењи додатак на пензију, али је сматрала да због историје мождаnих удара није погодна особа за даље вођење бриге о ванземаљцу.

Једног сивог кишног дана Зења се вратила кући. Роско је већ био ту. Отпевао јој је добродошлицу радосно лепршајући крилима. Стан је изгледао готово исто, само је угао био празан, у ваздуху није било Питеровог мириса и није се чуло уздисање и грготање машине. Мужевљеве слике дочекале су је са уобичајеним осмехом, али им га је она тек по навици узвратила.

– Могу ли да га посетим? – упитала је сутрадан Леса преко телефона. – Признајем да сам шашава старица, али много би ми значило.

– Питаћу – рекао је Лес.

– ● –

Прихватни центар је био огроман и безличан са мноштвом врата и ходника. На стотине ванземаљаца који због старости, болести или повреде задобијене на Земљи нису могли да се врате кући смештени су ту на основу међупланетарног споразума баш као што би и на њиховим планетама били смештени онеспособљени трговци и дипломате са Земље. Службеник који је непрекидно пушио одвезао је Зењу и Леса малим електричним колима кроз металне ходнике.

Мислите ли да ћете га препознати? – упитао је сумњичаво.

– Наравно! – одговорила је увређено Зења.

Кола су се зауставила и Зења је изишла уз помоћ Леса и свог штапа. Службеник их је увео у једну од соба.

Запахнуо их је мирис који је Зења, затворених очију, удахнула пуним плућима. Када је отворила очи угледала је најмање педесет Бнитурија поређаних у правилне редове на својим апаратима. Кренула је као да врши смотру. Лес је неколико пута заустио да јој каже како се узалуд труди, али га је њена сигурност ућуткала.

– Питере? – рекла је изненада Зења зауставивши се поред једног Бнитурија који се у Лесовим очима ни по чему није разликовао од осталих. – То је Питер – додала је с већом сигурношћу. Бнитури као да се некако смежурао услед боравка у центру. Зења није могла да му обећа повратак кући па је почела да му прича о болници и свему што ју је снашло. Као да је чула онај исти топли глас: Ма немој, Зења, а онда? Шта је било онда? – И покушала сам да их убедим да ми те врате, али узалуд – додала је на крају. Створење је остало непомично.

Зења је уздахнула: – Па, време је да се иде. Посетићу те опет да видим како те пазе.

Техничар је уздахнуо и добацио Лесу значајан поглед. Зења се окренула и пошла према излазу, где су ова двојица стајали, када се огласио аларм.

Службеник се тргао: – Шта сте то урадили, госпођо? – упитао је осорно.

– Ја? Ништа.

– Мора да је кратак спој. Зваћу надзорника.

Зења је слегла раменима и окренула се Лесу: – Часна реч нисам ништа урадила. Питер, једноставно, хоће да пође са мном.

После више узалудних покушаја да заустави аларм надзорник је капитулирао и замолио Зењу да смири Бнитурија.

Зења је пришла ванземаљцу: – Учинила сам све што сам могла, Питере – рекла је. – Можда ће те ипак пустити да ми се вратиш. Треба мало да причекамо.

Аларм је стао.

– ● –

Лес је лично вратио Бнитурија у Зењин стан у пратњи два помоћника из прихватног центра који су буљили у женицу у кућној хаљини и папучама као да је вештица. Био је ту и одбор за дочек: Клара и други суседи.

Апарати су постављени и опет се зачуо познат шум. Чим је изнесен, Бнитури је раширио мирис по соби. Роско је зацвркутао.

Скуп је трајао кратко. Последњи је отишао Лес, кога је Зења пољубила у образ и изнудила му обећање да ће је посетити.

Латила се распремања нереда који је остао за гостима. Роско је зарио кљун у перје и заспао, машина је шкљоцала и уздисала. Зења је почела да певуши.

– Је ли ти мило што си се вратио, Питере? – упитала је напокон.

Па наравно, као да је чула. А ти одлично изгледаш, Зења.

– Јесам ли ти икада причала о Питеровој и мојој посети Вајомингу? Наравно, то је било веома давно... – рекла је Зења седајући у наслоњачу крај Бнитурија.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак

Непозната у математици; Плетени тепих; Сјајно, свечано; Предео око неког места; Тропска биљка, ванилија; Ушни лекар (мед.); Дроњак, крпа

Исприварање; Пролевати сузе; Грађевински материјал; Држава у Европи; Ауто знак Лознице; Шумска неман, град у Банату; Бисер када; Нула; Познавати потпуно; Драма Хенрика Ибзена; Руски режисер Николај; Област шпаније; Ономатопеја крека; Мушко име (Маседоновић); Лична заменица; Савезна држава у САД; Пропадати у води; Дренов плод, дрењина; Писмено обавештење о пријему робе; Динар; Отпадање црне; Филипински шахист; Насеље у Бачкој; Тон Кухач; Руски песник Иван Савич; Име глумице Рине; Ужичани; Чешки писац Алојз; Град у Румунији; 100; Вртлог; Африканција; Сталак; Сима Матавуљ; Чинити старим; Наш револуционар Пијаде; Иван Карс

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Прозори, ауто-пут, старина, Капитол, аван, Ли, Лот, Виј, пси, Иса, Ет, ост, т, сто, искорак, тарана, закивак, граната, р, Тонев, Амир, М, На, Есад, уљаст, темпера, о, бичар, слагати, теријак.

ДУНАВОМ У ПЕГЛИ

КО КАЖЕ ДА ЧАМЏИЈА НЕМА

ТАКО СЕ ЈОШ ЗОВЕ НАЈВИШЕ ТРАЖЕНИ ЧАМАЦ ДУНАВАЦ КОЈИ ИМА РАВАН ТАБАН И ОДСЕЧЕН РЕП, А ДОБАР МАЈСТОР ПРАВИ ГА ИЗ САМО НЕКОЛИКО КАИШЕВА ИЗВАЂЕНИХ ИЗ СРЦА БЕЛОГ ХРАСТОВОГ СТАБЛА.

Десети је април. Јутро. Ваздух кристално чист. На тераси кафане „Камичак" на самој обали Саве где на све стране мирише пролеће, весела дружина испија и другу чашицу. То млади мајстор Јова Бабић из оближњег села Прово у владимировачкој општини, по већ устаљеном обичају, чашћава, односно наздравља поринуће новог чамца који је његово дело – његов првенац – рађен као за себе: прва јахта у малом, са предњом палубом, кабином из два дела, командним мостом, лежајевима, плакарима, седалицама, патосом... Муштерија, спортски риболовац из Београда, не устручава се да призна како је направио добар посао и задовољно се отискује низ реку... Јова и неколико његових помоћника враћају се у радионицу, чека их нови посао. Наруџбине стижу готово свакодневно.

Село Прово у којем живи данас већ надалеко чувени и највероватније једини прави градитељ чамаца у широј околини Београда, а можда и у читавој Србији, породица Бабић, тешко се налази на мапи али је, зато, од давнина познато по својим занатлијама. Из њихових радионица изашле су прве скеле за превоз преко реке и дереглије којима су људи некад пловили до Београда превозећи дрво, шодер, репу, воће и разне друге производе, а враћали их снагом мишица, уз помоћ дрвене направе коју су носили на грудима и за коју су привезивали челичне сајле.

Дрво се воли

Времена су се променила, мишице је заменио мотор. Људима је лакше. Па ипак, иако је половина дрварица на Дунаву и Сави направљена у њиховом селу, од овог заната у Прову су готово сви дигли руке. Изузев Бабића. Млади углавном одлазе да раде као морнари у речној или морској флотили где их најрадије и примају.

Јован је дете воде, осетио је да ће човек брзо да се засити аутомобила и да ће многи пожелети чамац – за тренутке одмора у природи, за откривање реке. Остао је уз оца и испекао занат. Добро зна да се они прави љубитељи воде ретко опредељују за гумене или пластичне чамце. нити су они дуготрајнији нити пружају прилику да се у њих унесе и део себе. Јер, дрвени чамац је ту да се воли и негује.

Земун је преплављен чамцима из Бабићеве радионице. Београд и Смедерево такође. Има их у Новом Саду, Сплиту, чак и у Поречу. Купац само каже или нацрта шта хоће – за најмање пет и највише двадесет дана добија оно што је наручио. Печат на рачуну гаранција је код надлежних да је посао обављен по пропису.

Чвор је бољи

Из ове радионице годишње заплови бар педесетак шикљу, апатинаца, дунаваца, полукилбота, и великих морских чамаца, такозваних килбота који имају кобилицу. Највише се траже дунавци. Овај чамац зову још и „пегла", јер има равно дно и одсечен задњи део који се у овом случају, из ко зна ког разлога, назива зрцало. Израђују их од беле равничарске храстовине које има доста у овом крају. Бели храст је жилав, дуготрајан и отпоран на воду па је зато погоднији за чамце него за намештај. Престарела стабла се посеку, изрежу у тзв. каишеве и сложе тако да се што боље проветравају и суше.

Кад је дрво спремно за обраду, одбацује се кора и спољашњи слој дебљине петнаест центиметара, такозвана бељика која није отпорна као срце стабла које Бабић искључиво користи.

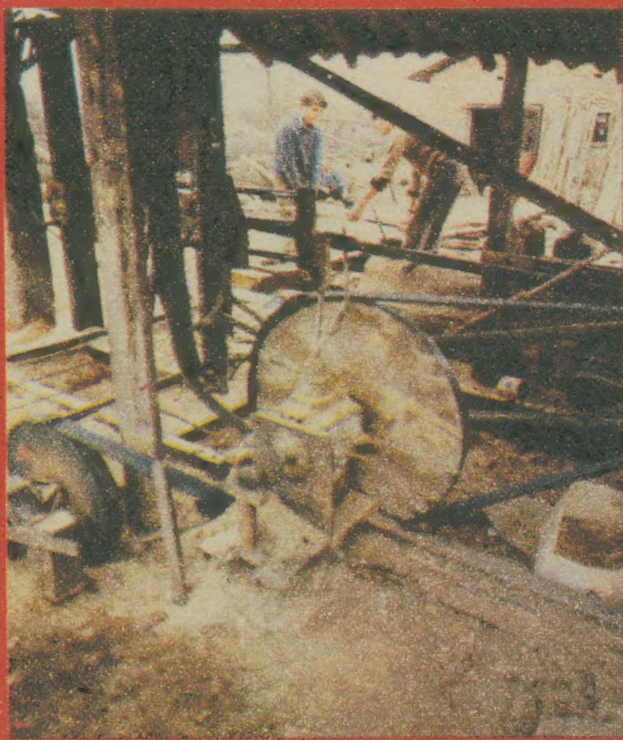
Одаберу се даске, у просеку два и по кубика, направи костур и почне с опшивањем. Даска се, по потреби, савија натезањем. на вагу, преко велике полуге, и при том се не

мисли много на њено реаговање. Зна се – она мора да се преда или да пукне, што би значило да није добра. Ако нека даска има чвор, ништа не мари. Здрав чвор, кажу мајстори, бољи је од чистог дрвета.

Мора да дише

Док ово ради, мајстор најчешће користи електричну машину која сече, нутује, равна бочну страну, буши, дихтује и хоблује, затим кесер за тесање и укивање, длето, турпију, тестеру и такозвано бушманце – платно тестере, шире од обичног, за скидање неравнина на спојевима. Ту су још и ексери који пре укивања намаже сапуном или сланином, па онда шрафови, гипс, алуминијумски лим.

Спојеве гитује, маже фирнајзом и ставља нову као изолацију (не трули зато што је целулоза и после петнаест година, веровали или не, може да се чита!). Затим се чамац три пута премазује фирнајзом и садолином, па се онда лакира – два пута. Не лакира се једино дно чамца, табан, да би дрво могло да дише. А мора стално да буде у води јер се у противном чамац суши, уврће и пуца.

Сваке три до четири године неопходно је да власник извуче чамац из воде да би га поново заштитио одговарајућим премазима. Али, ма колико да се чува, после петнаест-двадесет година дрво се коначно предаје јер га нагризу бактерије којима вода помаже да се развијају. То је тако. Јован каже да добром негом може бар донекле да им се продужи век.

Иако дужина пловила не зависи од дужине даске с којом мајстор располаже, добар чамац може да буде дугачак највише дванаест метара. У такве чамце, углавном полукилботе које спортски риболовци највише траже, и у јахте, Јова уграђује плакаре и лежајеве, потпалубље, седалице, волане, даљинске управљаче... Лежајеве и плакаре прави од чамовине и тополе, а од јасенових изданака прави весла која се, како сам каже, у води уопште не чују.

С времена на време Бабићи предлажу нове моделе, савременије, економичније. Једна стара вештина добија ново рухо. А грађа увек остаје иста – топла и племенита.

Диего ВАРАГИЋ
Снимио:
Љубомир ПАТРНОГИЋ

На фотографијама видите Јована Бабића, његову радионицу и најновије поринуће једне јахте.

ЗБОГ ОНИХ ОД 7 ДО 77

Волим „Забавник" јер се уз њега већ годинама лепо забављам. Моје другарице и другови такође. Међутим, већ давно сам закључила да не свраћате често у школе и то је штета јер верујем да бисте могли много тога да чујете. Јављам вам се јер ме је на то подстакла прича „Коме робот намигује" коју сте недавно објавили и желим да вас позовем у моју школу која се зове „Војвода Мишић" и да вас упознам са наставником ликовног образовања, Ацом Николићем. Он

је човек који не само да много чини за своје ученике и школу већ је и свестрана личност коју вреди упознати.

ДРАГАНА Б.
Београд

Истина је да ми не свраћамо често у школе а то не радимо из неколико разлога: пре свега, ми, по нашој концепцији нисмо лист намењен искључиво деци већ издање намењено читаоцима од, како је то некад писало на нашој насловној страни, 7 до 77 година. Уколико бисмо се потпуно окренули школама, више не бисмо били лист за целу породицу, па би ваше маме, тате, баке и деде престали да нас читају. Осим тога већ приличан број листова прати школе, школске програме, организује акције у које укључује и ученике и њихове наставнике. Наравно, све ово не значи да се ми нећемо одазвати вашим позивима и написати нешто о вашим друговима и наставницима. Уосталом, то смо и до сада чинили.

ДАЛЕКО ЈЕ ИНДИЈА

Редовно читам ваш лист и мада сам задовољан садржајем, прескочићу све хвале и прећи одмах на питање: у ТВ дневнику емитованом крајем јуна прошле године чуо сам да су индијски рибари упецали неку морску неман. У вести је дат и крађи опис и то је било све. Касније сам с нестрпљењем очекивао да у штампи прочитам нешто више о тој немани али нигде ни слова. Дневник сматрам

веома озбиљном емисијом и просто не могу да верујем да је у питању била непроверена вест која може наше, и иначе полупразне плаже, потпуно да испразни. Зато вас молим да покушате нешто да сазнате, и да то објавите у „Малој пошти".

М. МИЛЕНКОВИЋ,
Параћин

Вест коју си чуо у Дневнику је вероватно била тачна, али штампа о њој није писала јер, претпостављамо, није била довољно атрактивна за широку читалачку публику. Наиме, веома често се догађа да се на већим дубинама упеца риба до тада потпуно непозната науци. Уколико је у питању крупнији примерак, обавести се и штампа: у супротном, за откриће сазнају само научници. Дубинске рибе иначе нису никакве немани. Оне додуше, готово као по правилу, имају велике зубе али то не треба посебно да нас плаши управо због тога што је реч о створењима која не излазе на површину. Није никаква реткост да, кад се ухвати до тада непозната дубинска риба, она, пре него што уопште дође до руку научника, експлодира јер јој је унутрашњи притисак много већи од спољнег. Зато су и награде које научноистраживачке установе расписују за доношење непознатих примерака веома привлачне. На крају, додаћемо још да пронађена неман не треба нимало да нас плаши јер – далеко је Индија.

ЈЕДИНА ЖЕНСКА ЕКИПА

Молим те да што пре објавиш исправку на одговор који си дао Лани и Зани из Сарајева. Једини рукометни клуб у овом граду који има и женску екипу је „Игман" са Илиџе. За сва обавештења заинтересовани могу да се обрате Турист бироу на Илиџи или на телефон: 621-116.

СИЛВА ЧЕЧУРА,
Сарајево

ШТА СРЦЕ ВОЛИ?

Желели бисмо да ти поставимо два питања: прво, да ли се редовним вежбањем уз помоћ два тега од по 5 kg стиче нека кондиција и може ли то да буде штетно. Друго, које године је изишао први „Забавник" и који се стрип појавио у њему?

ЧИТАОЦИ из Ниша

Одговорићемо најпре на други део вашег првог питања јер се ради о заблуди која није тако ретка. Наиме, многи мисле да телесне вежбе шкоде срцу и да ту треба бити посебно опрезан. Оваква мишљења су не само погрешна него и – штетна. Срце „воли" рад и оптерећења па му зато треба изићи у сусрет тј. натерати га да брже ради. Тиме не само што се јача срчани мишић него и срце постаје способније за рад а самим тим и дуговечније. Важно је само да оптерећења којима га излажемо не буду превелика и да се срце, као што то рецимо радимо и са машинама, постепено уводи у рад: претходно га треба загрејати. Зато слободно вежбајте и то систематски јер срце (и не само оно) не воли паузе и повремена оптерећења.

Тегови од 5 килограма могу да представљају одговарајуће оптерећење приликом извођења многих вежби али треба знати да ће они мање утицати на развој снаге а више на обликовање тела и издржљивост у покретима. Све у свему, вежбе са оптерећењем су веома корисне поготову ако се изводе сваког дана.

Први број „Забавника" објављен је 28. фебруара 1939. године и у њему су поред стрипа о Микију нашли место и Попај, Брик Брадфорд, Баш Челик, Усамљени јахач, Мала Ана, Џим из џунгле, Мали Џони, Паја и Риста спортиста.

РЕШЕЊЕ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Милошу није промакло да су ципеле и Јовића и Ђерића веома прашњаве. Да су се кретали асфалтним путем, као што су тврдили, оне то не би биле. Будући да су их он и Горан угледали управо кад су се из винограда преко јарка спуштали на друм, помислио је да су коње могли да сакрију међу чокотима, што се показало као тачно. Зато су им ципеле и биле прашњаве.

СПЕЦИЈАЛИСТА

Молимо вас да нам одговорите да ли анестезиолог мора да има завршен медицински факултет?

ВАЊА И МИША,
Београд

Анестезиолог може да буде само лекар и то под условом да је завршио специјализацију из анестезиологије.

ЖЕЉЕНО ДЕТЕ

Молимо те да нам објасниш поријекло наших имена.

ДАНКА и ЖЕЉКА,
Сарајево

Данка је изведено од речи дан, односно од имена звезде Даннце и Жељка од именице жеља што означава жељено, вољено дете.

СЛИКА САФЕТА ЗЕЦА

У броју 1636, од 6. маја, са задовољством сам прочитао текст о другу Титу под насловом „Волио је да гледа људе у очи". Међутим, изненадио сам се кад сам у потпису испод фотографије умјесто имена Сафета Зеца, аутора те слике, угледао неко друго име, колико ја знам име вашег новинара. Молим вас реците ми шта је у питању!

Фазлија Хаџић
Добој

Добро сте приметили: грешком у штампарији, уместо имена Сафета Зеца, као аутора те дивне слике друга Тита, појавило се име нашег новинара. Извињавамо се читаоцима и аутору.

БЕЗАЗЛЕН

Желим да те питам да ли је исто изгубити невиност и не бити невин. Шта је уопште невиност? Да ли мушкарци могу да буду невини!

ГОЦА и ВЕСНА
Лозовик

Речи невин и невиност имају вишеструко значење. За некога се каже да је невин ако нема никакве кривице, ако је безазлен, морално чист, непокварен. Међутим, ту исту реч употребићемо и за неког, свеједно да ли је у питању жена или мушкарац, ко није живео сексуалним животом. Изгубити невиност, значи почети сексуални живот.

ЛАСЕРОМ НА ОКО

Молим вас да ми одговорите да ли професор Јовановић са Офталмолошке клинике у Вишеградској улици лечи очни притисак уз помоћ ласера? Чуо сам и да професор Краснов из Москве ради те операције, па ме интересује да ли је и то тачно?

Б. Г.
Сарајево

На клиници за очне болести у Вишеградској 22 у Београду већ седам година постоји Кабинет за примену ласера којим руководи примаријус С. Јовановић. Међутим, пошто тебе интересује могућност примене ласера у лечењу глаукома (повећаног интраокуларног притиска), потребно је да се са одговарајућим упутом јавиш доценту др Синиши Баковићу који ради у истој установи. Информација коју си чуо о доктору Краснову је тачна.

ОКРЕНИ ГЛАВУ И ЗАЖМУРИ

Имам 18 година и велики проблем ми представља то што не знам да се пољубим: сви младићи са којима сам се забављала оставили су ме због тога. Потражила сам савет од другарица, али су оне умрле од смеха. Надам се да ћеш ми ти помоћи.

ЧИТАТЕЉКА из Пирота

Твој проблем није баш толики колико ти се то чини. Најважније је да се одлучиш на први корак тј. пољубац. За то је потребно да ти се неки младић заиста допадне и да желиш да га пољубиш. А љубљење и није баш нека наука: присети се само филмова и глумаца којима се дивиш, верујеш им, за које навијаш па и – плачеш. Они само окрену главу – да им не би сметао нос – затворе очи и... то се деси. Сигурни смо да ћеш само први пут имати трему, после ће пољупци падати сами од себе.

ЦАРИНСКИ ПРОПИС

Чуо сам да по најновијим царинским прописима могу да увезем робу у вредности до 5000 динара. Интересује ме да ли се то односи и на техничку робу, рецимо, на неки мали касетофон, грамофон, итд.

МАРКО,
Панчево

Информација коју си чуо тачна је: приликом уласка у земљу можеш да унесеш касетофон под условом да он не буде скупљи од 5000 динара. Наравно, на робу коју си унео платићеш царину.

СВЕТО ДРВО

Испред Техничке школе у Бања Луци расте дрво чији вам лист шаљем. Мој тата који доста путује каже да слично нигдје у нашој земљи није видио. Интересује ме, а верујем и многе моје сугређане, како се зове то дрво и како је могло ту да израсте као и да ли је заиста једино у Југославији.

ВЕЉКО МИРКОВИЋ,
Б. Кидрича 23
Бања Лука

Лист који си нам послао је са такозваног светог дрвета будистичких калуђера. Gynkgo biloba, како му је латинско име, јесте као и чувена Панчићева оморика терцијарни реликт и сматра се једним од ретких живих фосила. У Азији га има по будистичким манастирима и храмовима а у Европи и на другим континентима га саде по парковима као украсно дрво. Због лепог лепезастог листа чест је становник и наших паркова. Gynkgo biloba је голосеменица чије зрело семе, кад почне да трули, ужасно смрди (на измет). Плодове рађају само женска стабла, наравно под условом да се у близини налазе мушка.

ДА НЕ БУДЕ ГОРЕ

Измазала сам мајицу „ОХО" лепком и покушала да је очистим али ми то није пошло за руком. Остала је прилично велика флека. Постоји ли неки начин да је уклоним? Молим те и да ми одговориш где могу да купим велике постере?

ИВАНА,
Батајница

Уклонити флеку коју је направио „ОХО" лепак није баш једноставно, па ти зато саветујемо да више ништа не покушаваш сама већ да мајицу однесеш у неку од „Етиленових" радионица за хемијско чишћење. Пошто их у граду има више, дајемо само две адресе, Зелени венац 4 и Париске комуне 13.

Постере потражи у некој од књижара на Теразијама.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Петар Милатовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.–
СР НЕМАЧКА	ДМ	115.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр.	107.–
ФРАНЦУСКА	Ффр.	267.–
ШВЕДСКА	Шкр.	271.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

ОДО'ДА ВИДИМ МИНИНУ НОВУ ХАЉИНУ!

А ШТА АКО ТИ СЕ НЕ ДОПАДНЕ?

АКО САМ ПАМЕТАН ОНА ЋЕ МИ СЕ ДОПА- СТИ!

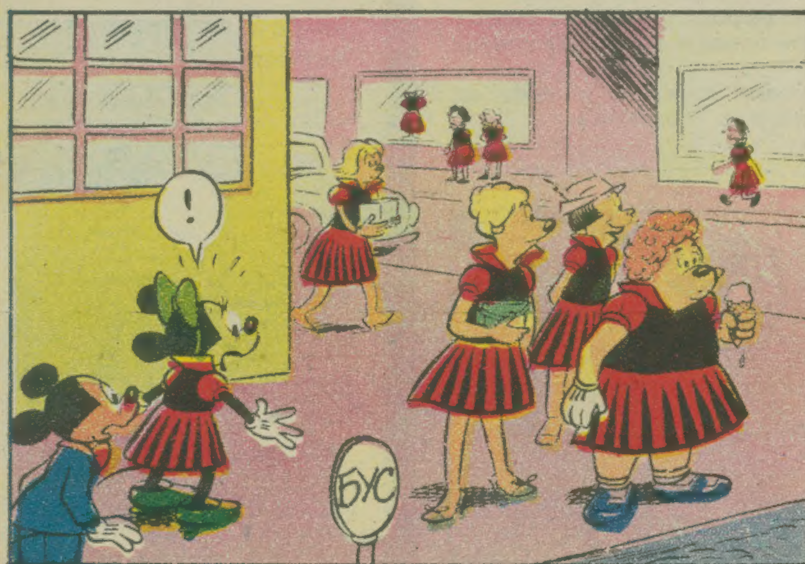

ШТА КАЖЕШ?
ОСТАО САМ БЕЗ РЕЧИ!

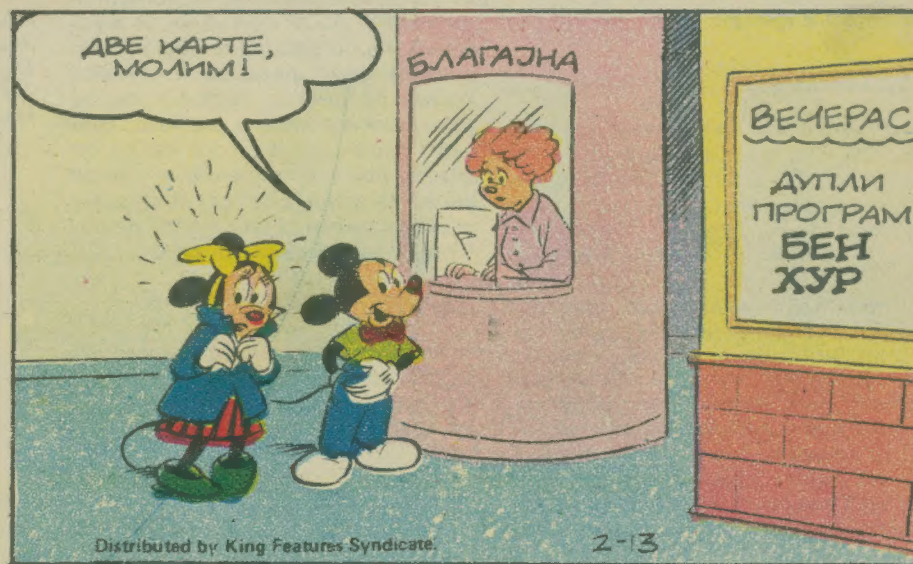

ХОЋЕМО ЛИ У БИОСКОП?
НИ ГОВОРА!

НИКО МИ НЕЋЕ ВИДЕТИ ХАЉИНУ У ТОМ МРАКУ!

ХАЈДЕМО У ШЕТЊУ ГРАДОМ! НЕК СЕ ЉУДИ ДИВЕ МОЈОЈ КРЕАЦИЈИ!

!
И-ЈУ!

!
БУС

ДВЕ КАРТЕ, МОЛИМ!
БЛАГАЈНА
ВЕЧЕРАС
ДУПЛИ ПРОГРАМ БЕН ХУР

2-13